

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije[®]*

Poročilo o delu
Zveze prijateljev mladine Slovenije
*v letu **2023***

Ljubljana, marec 2024

KAZALO

1 UVOD.....	4
1.1 POMOČ PRIZADETIM V POPLAVAH	6
1.2 PRAZNOVANJE 70 LET ZPMS.....	8
1.3 PRIZADEVANJA ZA USTANOVITEV SAMOSTOJNEGA VARUHA OTROKOVIH PRAVIC.....	10
1.4 ČLANSTVA V DELOVNIH TELESIH	11
2 ORGANI, DELOVNA TELESA IN STALNE OBLIKE DELOVANJA ZPMS V LETU 2023.....	12
3 PROGRAMI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE	14
3.1 ZAGOVORNIŠTVO OTROKOVIH PRAVIC.....	14
3.1.1 DELOVANJE NACIONALNEGA ODBORA ZA OTROKOVE PRAVICE ZPMS	15
3.1.2 MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE	21
3.2 SOCIALNO-HUMANITARNI PROGRAMI ENO SRCE	23
3.2.1 POMOČ DRUŽINAM	24
3.2.2 SAPRAMIŠKIN SKLAD	25
3.2.3 ADIN ŠTIPENDIJSKI SKLAD.....	25
3.2.4 POLNA ŠOLSKA TORBA	25
3.2.5 ŠPORTNIK SEM.....	25
3.2.6 GLASBENIK SEM.....	26
3.2.7 DEDEK MRAZ	26
3.3 HUMANITARNI PROGRAM POMEŽIK SONCU®	27
3.3.1 IZVEDBA HUMANITARNEGA PROGRAMA POMEŽIK SONCU	27
3.3.2 IZVEDBA ZIMOVANJ IN LETOVANJ.....	27
3.3.2 PROSTI ČAS	34
3.4 PROGRAMI NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA.....	35
3.4.1 OTROŠKI PARLAMENTI®	35
3.4.2 NATEČAJ EVROPA V ŠOLI	40
3.4.3 MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE	41
3.5 TEDEN OTROKA®	42
3.6 NACIONALNA MREŽA TOM® (TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE).....	43
3.7 PODPORNO-IZOBRAŽEVALNI CENTER MODRA POSTAJA	64
4 PROJEKTI IN PRIJAVE NA RAZPISE	66
5 ODNOSI Z JAVNOSTMI	67
6 VODENJE IN ORGANIZACIJA NALOG S PODROČJA DELOVANJA ZPMS.....	70
7.1 PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV	70
7.1.1 INVESTICIJE	71
7.2 RAZVOJ ORGANIZACIJE.....	71
7.2.1 KREPITEV MREŽE ČLANIC ZPMS IN MREŽE PROSTOVOLJCEV.....	72

7.2.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	72
7.3 ZAPOSLENI	72
7.3.1 IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH	73
7.3.2 IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV – ŠTUDIJSKA PRAKSA	73
7.3.3 SODELOVANJE/UDELEŽBA NA MEDNARODNIH DOGODKIH	73
7 ZAKLJUČEK.....	75
Priloga 1: Organizacija dogodkov	77
Priloga 2: Udeležba ZPMS na zunanjih dogodkih	79

1 UVOD

Na Zvezi prijateljev mladine Slovenije smo leto 2023 začeli s praznovanjem 70. rojstnega dne, ko smo 1. marca 2023 na Krasu posadili ZPMS gozd. "Previharili smo viharje" različnih družbenih sistemov in ponosni smo, da nam uspeva ohranяти vrednote, programe in aktivnosti v dobrobit slovenskih otrok in njihovih družin. Z obeleževanjem 70. obletnice nadaljujemo tudi v letu 2024 s premierno predvajanim dokumentarnim filmom z naslovom "Prijatelji mladih – 70 let ZPMS", ki je nastajal v koprodukciji RTV Slovenija in ZPMS. Terenska snemanja so potekala skorajda vse leto 2023, film pa preko spominov številnih prostovoljcev ponudi pester prerez 70-ih let ključnih dosežkov ZPMS in številnih društev za lepše, spodbudnejše otroštvo.

Drugi dogodek, ki je najbolj zaznamoval leto 2023, pa so tudi za nas bile silovite poplave v začetku avgusta. Najbolj prizadeta so bila območja Koroške, Savinjske doline, Gorenjske in osrednje Slovenije, Podravja in Pomurja. Zalitih je bilo na tisoče objektov; okoli 330 hiš pa je bilo popolnoma uničenih. Nemudoma smo se aktivirali in pričeli pomagati družinam tako s finančnimi sredstvi kot tudi z materialnimi donacijami, ki smo jih razdeljevali še vse do decembra.

V začetku leta 2023 se je ZPMS prvič prijavila na Javni razpis za izbor nevladnih in humanitarnih organizacij za sodelovanje z Varuhom človekovih pravic pri izvajanju nalog in pooblastil državnega preventivnega mehanizma (DPM). Gre za sistem rednih in izrednih obiskov krajev, kjer je ljudem odvzeta prostost, da bi preprečili mučenje in druge oblike nečloveškega ali poniževalnega ravnanja oz. kaznovanja. ZPMS je bila na razpisu izbrana in sodeluje s 6 osebami (2 predstavnika strokovne službe in 4 predstavnice iz naših društev in zvez). V preteklem letu so bili opravljeni 3 obiski, in sicer: 1 varstveno delovni center, 1 center starejših ter Enota za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo.

Prvo polovico leta 2023 so zaznamovale razprave o prenovi šolskega sistema. V ZPMS smo predvsem preko medijev spremljali načrtovanje te prenove. Slišali smo, da so bile narejene nekatere analize, s katerimi je bila zagotovo seznanjena strokovna javnost, s širšo javnostjo pa informacije niso bile deljene. Kot nevladni sektor in kot organizacija, ki se ukvarja z otroki, na dogodke oz. posvete v zvezi z reformo niti nismo vabljeni. Kljub temu nam je uspelo dobiti besedo na nekaj posvetih, kjer smo predvsem izpostavljali tisto, kar so v zvezi s šolskim sistemom povedali otroci v otroških parlamentih. V drugi polovici leta je bilo razprav manj, menimo, da pripravljavci prenove združujejo in tehtajo mnenja, pridobljena v razpravah. Vsekakor se nadejamo takšne prenove šolskega sistema, ki bo po meri tako učencev kot učiteljev - tistih, ki šolski sistem živijo vsakodnevno.

Aprila je bil sprejet Akcijski načrt za jamstvo za otroke 2022–2030, katerega namen je, da podrobneje določa in usmerja ukrepe za vzpostavitev enakih priložnosti za vse otroke ter preprečevanje medgeneracijskega prenosa revščine. Osredotoča se na naslednja področja, povezana z življenjem otrok: vzgoja in varstvo predšolskih otrok, vključujoče izobraževanje in šolske dejavnosti ter zdrav obrok vsak šolski dan, zdravstveno varstvo, zdrava prehrana, ustrezno stanovanje ter drugi ukrepi za pomoči potrebne otroke v RS (večja socialna vključenost otrok ranljivih družin, pomoč tretje osebe pri otrocih s posebnimi potrebami, preprečevanje bega v škodljiva okolja, itd.).

Veseli nas, da so bili v letu 2023 storjeni koraki v pravo smer na področju participacije otrok. V državnem zboru RS smo izvedli 33. nacionalni Otroški parlament, kjer so osnovnošolci kresali mnenja in ugotavljali, kako vidijo in kaj jim pomeni duševno zdravje, predsednik otroškega parlamenta Vid je imel nagovor na 52. zasedanju Sveta za človekove pravice, nekaj mladih parlamentarcev je sodelovalo na zaključni konferenci projekta CP4EUROPE (participacija otrok – od pobud k sistemski ureditvi), eden izmed njih tudi na mednarodni zaključni konferenci v Strasbourgu. Jakob, slovenski predstavnik v Eurochildovem Svetu otrok se je udeleževal on-line srečanj Sveta ter bil v Bruslju, srečal se je z evropskim

poslancem dr. Milanom Brglezom in bil izbran v Svet za otroke in družino pri MDDSZ (v letu 2023 so svet razširili z 2 predstavnikoma otrok). Naši mladi so aktivno sodelovali tudi v Mediteranskem gibanju otrok. Mladi parlamentarci so sodelovali tudi na posvetu ob Tednu otroka in v radijski oddaji Hudo! Veseli nas, da je Odbor ZN za otrokove pravice konec avgusta izdal smernice, ki vlade držav pozivajo k ukrepom za zaščito otrok pred vse hujšo podnebno krizo (Splošni komentar št. 26).

Vse leto smo se vključevali v javne predstavitve in razprave o različnih "odprtih" dokumentih: o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski prehrani, o osnutku Zakona o spremembi Zakona o osnovni šoli, o Resoluciji o preprečevanju nasilja v družini, in o noveli Zakona o Varuhu človekovih pravic. O tem, ali so bili naši komentarji in pripombe upoštevani, žal nimamo podatka. Res pa je, da nekateri dokumenti še niso bili sprejeti.

V letu 2023 smo s socialno-humanitarnimi programi ENO SRCE prispevali k blažitvi posledic revščine. Skupno smo pomagali 5.169 družinam. Zbrali smo dobrih 45.000 kosov šolskih potrebščin in v prazničnem decembru razdelili 1.300 daril. Oblikovali smo tudi nov sklad Glasbenik sem, katerega namen je zagotavljanje pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno ogroženih okolij pri izobraževanju na glasbenem področju. Izvedli smo tudi že prvi razpis za dodelitev sredstev. Oblikovali smo tudi nov sklad Dedek Mraz. Z zbranimi sredstvi želimo pomagati našim Članicam – društvom in zvezam pri organizaciji obiskov Dedka Mraza v lokalnih okoljih in s tem nadaljevati to tradicijo.

Konec maja smo uradno vzpostavili nov program – podporno-izobraževalni center Modra postaja, ki ponuja širok nabor izobraževalnih vsebin za krepitev ključnih življenjskih kompetenc tako pri otrocih in mladostnikih, kot tudi pri odraslih, ki smo z njimi v neposrednem stiku.

Zelo uspešno so bili izvedeni vsi naši vsebinski programi, ki potekajo med šolskim letom. Med počitnicami pa je v organizaciji zvez in društev prijateljev mladine v letu 2023 letovalo in zimovalo 10.245 otrok, od tega jih je letovalo popolnoma brezplačno 3.254, delno sofinancirano 4.635 in samoplačniško 2.356 otrok. TOM telefon se je v letu 2023 odzval na 24.904 kontaktov otrok in mladih.

Prostovoljci/svetovalci Nacionalne mreže TOM in prostovoljci, ki delajo na letovanjih, so skupno opravili 26.432 ur. V organih ZPMS, delovnih telesih in drugih stalnih oblikah delovanja je vključenih okoli 100 članov, ki so s svojim delom v letu 2023 opravili 1.513 prostovoljnih ur (AJPEŠ). Skupno je bilo opravljenih 27.945 prostovoljnih ur.

1.1 POMOČ PRIZADETIM V POPLAVAH

Dolgotrajnejše obilno deževje, ki je 3. avgusta zajelo večji del Slovenije, je v noči s 4. na 5. avgust povzročilo obsežne poplave. Prizadeti sta bili dve tretjini slovenskega ozemlja, najbolj širše območje severozahodne Slovenije. Že takoj je bilo jasno, da je to najhujša naravna nesreča v zgodovini samostojne Slovenije. Takoj v ponedeljek, 7. 8., smo imeli krizni sestanek, na katerem smo preverili situacijo na terenu, ocenili stanje in se dogovorili, kako kar najbolj učinkovito pomagati. Strinjali smo se, da se bomo pri pomoči osredotočili na družine z mladoletnimi oz. šolajočimi otroki ter da je treba družinam pomagati takoj in jih ne obremenjevati z običajno dokumentacijo, ki je sicer potrebna za odobritev finančne pomoči. Tudi navodila s strani vlade so bila: pomagati vsem, ne glede na finančni status. Ker smo že v ponedeljek začeli prejemati klice posameznikov, da bi radi nakazali sredstva za pomoč poplavljenim, smo nemudoma odprli sklic za ta namen oz. sms donacije.

Po različnih kanalih smo razširjali obvestilo, da lahko družine pri nas dobijo pomoč. Začeli smo s prvim krogom pomoči. Za to je zadostovalo, da je družina na naš e-naslov poslala podatke o družinskih članih (ime in rojstni datum), naslov prebivališča, opis škode in nekaj fotografij. Po popolnih podatkih je prejela pomoč v višini 1.000 € (z nekaj izjemami, kjer je bila res manjša škoda). Te pomoči nismo nakazovali na osebne bančne račune, temveč so družine posredovale predračune za nakup najnujnejšega, kar so v tistem trenutku potrebovali – to je bil lahko nakup opreme, bele tehnike, stvari za otroke, gradbenega materiala, plačilo servisov ali izvajalcev, nakup darilnih kartic za živilsko trgovino... Na ta način smo pomagali 202 družinam.

Po nekaj tednih se je situacija že malo bolj izoblikovala, prišle so nove smernice, zato smo pripravili posebno vlogo, ki je zahtevala še dodatne priloge – informacijo o tem, kje in koliko pomoči je družina že prejela za pomoč v poplavah (humanitarne organizacije, zavarovalnice, izredna pomoč CSD, drugo ...) in obrazec o oceni in višini škode (portal Ajda, potrdilo občine ...). Družin, ki je oddalo to vlogo, je bilo 219 (od tega nekaj takih, ki so prejele tudi že hitro prvo pomoč, druge pa so prejemnice pomoči postale prvič z oddano vlogo). Skupno število družin, ki smo jim preko e-pošte oziroma oddane vloge pomagali s finančno pomočjo, je 250. Temu številu lahko dodamo še kar nekaj družin, za katere pa so se donacije zbirale ločeno (npr. podjetje je doniralo za svoje poplavljenе zaposlene, donacija za točno izbrano družino...). Če upoštevamo še to, smo v poplavah finančno pomagali 504 družinam v višini 678.275,43 €. Poleg finančne pomoči za sanacijo domov se nam je zdelo izjemno pomembno, da še dodatno poskrbimo za otroke ter s tem tudi razbremenimo starše. Tako smo poleti omogočili letovanje 50 otrokom v Dolenjskih toplicah, Pacugu in v Trenti, jesenske počitnice pa je v 4 naših letoviščih (Pacug, Trenta, Umag in Piran) z nami preživelo kar 226 otrok; v decembru smo 25 otrokom omogočili pravljичni konec tedna v Božičkovi vasi. Prijetno druženje smo tako omogočili kar 301 otroku, na kar smo zelo ponosni. Za to smo porabili 53.821,93 €.

Že v prvem tednu po nesreči so pričeli posamezniki v naše poslovne prostore prinašati hrano, vodo, higienske pripomočke, čistila in orodje, prav tako so se na nas začela obračati podjetja, da bi želela pomagati z materialnimi donacijami. Postalo nam je jasno, da če res želimo učinkovito pomagati, potrebujemo skladišče. Obrnili smo se na družbo BTC (BTC CITY Ljubljana), ki se je na našo prošnjo takoj pozitivno odzvala in nam brezplačno za določen čas odstopila prostore v kletni etaži Emporiuma. Skladišče nam je omogočilo, da smo lahko sprejeli vse ponujene materialne donacije. Trije največji donatorji, ki so z materialom pomagali prizadetim družinam, pa so bili Baby center (Akids, d. o. o.), Henkel Slovenija in JUB, d. o. o.. Poskrbeli so, da smo imeli skladišče polno kar nekaj mesecev, družine pa so bile za pomoč neizmerno hvaležne.

Ko smo se dogovarjali za distribucijo donacij, da bi pomoč res prišla do ljudi, ki jo potrebujejo, se je največkrat zataknilo pri prevozu. Zato smo se odločili, da pridobimo službeno vozilo. Na našo prošnjo se je pozitivno odzvala družba GB Leasing, ki nam je v najem odstopila poltovorno vozilo Fiat Doblo. Z lastnim prevozom smo tako lahko poskrbeli za dostavo donacij na najbolj prizadeta območja.

Ker smo se zavedali, da lahko tovrstne naravne nesreče pri posamezniku povzročijo hudo duševno stisko, je naš TOM telefon takoj pripravil dve sporočili za javnost: eno posebej za starše (*POGUMNO NAPREJ! je bilo naše sporočilo staršem in drugim odraslim ob poplavah*) in eno posebej za otroke (*ZMOREMO! je bilo naše sporočilo otrokom in mladostnikom ob poplavah*), ki so jih prizdele poplave.

Otroke in mladostnike smo seznanili, kaj so doživljali drugi otroci in mladostniki po svetu, ki so bili prav tako udeleženi v naravni nesreči, kot so poplave, požar ali potres. Spodbujali smo jih, da spregovorijo o svojih čustvih ali izrazijo svoje doživljanje prek igre, risanja, slikanja ali gline/ustvarjalne mase. Pojasnili smo jim, da je popolnoma normalno, če so ob teh poplavah prestrašeni, jezni, zbegani, jih skrbi za druge, in tudi, da lahko ob naravnih nesrečah strah ali tesnoba trajata več dni, ali pa tudi dlje časa in da je tudi to popolnoma normalno. Svetovali smo jim, da lahko te občutke najbolje obvladujejo, če jih bodo nekemu zaupali in bili deležni prijaznosti, razumevanja staršev, drugih odraslih in svojih vrstnikov; seveda pa jim je bil in jim je še za pogovor vedno na voljo tudi TOM telefon.

Do konca leta 2023 se je nudenje pomoči znotraj ZPMS umirilo. Čedalje manj prihaja vlog za finančno pomoč, materialna sredstva iz našega skladišča so tudi v veliki večini razdeljena.

Zahvala, da smo sploh lahko tako hitro pomagali, gre vsem donatorjem, ki so se odzvali na našo prošnjo in nakazali sredstva na posebej namenski sklic za pomoč po poplavah. Do konca leta 2023 smo za ta namen zbrali 1.085.186,05 €. Poleg finančnih donacij smo naleteli tudi na izjemen odziv pri materialnih donacijah. Ocenjena vrednost večjih materialnih donacij pa je 291.907,22 €. Pri tem niso upoštevane tudi mnoge donacije fizičnih oseb, ki so nam prinašale hrano, higienske potrebščine in čistilne pripomočke.

Zgornje besedilo bi številčno na kratko lahko strnili v tabeli:

ZBRANA POMOČ		RAZDELJENA POMOČ	Število družin oz. otrok	Vrednost
Finančne donacije	1.085.186,05 €	Prejemniki finančne pomoči	504	678.275,43 €
Materialne donacije	291.907,22 €	Prejemniki materialnih donacij	590	291.907,22 €
		Počitnice za otroke	301	53.821,93 €
SKUPAJ	1.377.093,27 €	SKUPAJ	891*	1.024.400,58 €

**Seštevek ne prikazuje povsem realnega stanja, saj se prejemniki pomoči večinoma podvajajo pri finančnih in materialnih donacijah*

Ponosni smo na te številke in na transparentnost našega dela. V leto 2024 bomo prenesli 353.088,69 €. V letu 2024 bodo ta sredstva namenjena za nadaljnje sanacije domov, organizacijo podpornih vsebin za otroke, učitelje in starše ter za letovanja otrok v času počitnic. Kar se tiče finančne pomoči, morajo od konca leta 2023 poplavljeni družine oddati običajno vlogo in dokumentacijo za finančno pomoč. Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte jih bo sedaj obravnavala tako kot vse družine, upoštevajoč tudi finančno stanje in ostale okoliščine.

1.2 PRAZNOVANJE 70 LET ZPMS

Poleg nove grafične podobe "70 let mladi" smo v letu 2023 našo 70-letnico obeležili s 3 projekti.

Gledališka karavana po vsej Sloveniji

Naše darilo otrokom ob praznovanju 70. rojstnega dne je bil brezplačen ogled gledališke predstave »Maček Muri išče kroniko« v izvedbi Družinskega gledališča Kolenc, ki je obiskalo mesta, v katerih delujejo naše članice, ki so prav tako v letu 2023 praznovale 70 let: MDPM Sežana, ZPM Krško, MZPM Ljubljana, DPM Trbovlje, MDPM za Goriško, ZPM Maribor, MDPM Ajdovščina, MDPM Celje in MZPM Velenje (ZDPM Jesenice je svoj jubilej praznovala z lastno predstavo) ter še Mursko Soboto, Ravne na Koroškem, Postojno in Dolenjske Toplice. Skupaj smo po **sej** Sloveniji nanizali 14 predstav in razveselili več kot 4000 otrok in vsaj še dvakrat toliko staršev in sorodnikov. Organizacijo in prijave na predstavo je vodilo vsako društvo samostojno.

Gozd Zveze prijateljev mladine Slovenije

V razmišljanjih, kako praznovati 70. obletnico delovanja ZPMS, smo se strinjali, da to mora biti nekaj, kar nas bo kot zvezo društev/zvez še bolj povežalo in bo imelo trajnejši učinek. Nekaj, kar bo v dobrobit tudi prihodnjim generacijam. In porodila se je ideja o gozdu Zveze prijateljev mladine Slovenije.

Tako smo 1. marca 2023, natanko na rojstni dan, skupaj z našimi Članicami - zvezami in društvi zasadili 70 dreves, sadik puhastega hrasta, ki je simbol trdnosti in moči. S takšno držo bo ZPMS svoje poslanstvo opravljala še naprej. Z zasaditvijo gozda smo prispevali tudi k obnovi Krasa ter otrokom začrtali pot v bolj zeleno prihodnost. V naš gozd je drevo zasadila tudi predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar.

Po tem, ko so hrastove sadike dobile svojega lastnika (članico ZPMS), je sledilo pravo rojstnodnevno druženje pri Pomniku miru na Cerju. Uvodoma je zbrane pozdravila predsednica ZPMS, Darja Groznik, ki je med drugim dejala: *»... Današnja akcija sajenja dreves in ZPMS imata skupno točko, in sicer – prihodnost. Prihodnost je naša narava, ki jo moramo čuvati, skrbeti zanjo, tudi v primeru naravne nesreče, kar se je zgodilo prav tu in prihodnost so otroci – gradili bodo našo družbo, jo polnili z vrednotami, delom, ustvarjalnostjo in vrednotami ... Čut za sočloveka, za naravo, prijateljstvo, nudenje pomoči sovrstnikom, medgeneracijsko sodelovanje, poštenost, vključevanje, brez sovražnosti, tudi sovražnega govora – to so naša sporočila že 70 let, ki jih predajamo mladim generacijam in pri teh sporočilih, ki so univerzalno človeška, tudi ostajamo. V sedmih desetletjih so naši napor obrodili številne sadove – življenja otrok in družin bi bila brez nas v teh letih močno obubožana. ZPMS je bila ob sodelovanju številnih strokovnjakov tista, ki se je zavzemala za vrtčevsko varstvo, šolske malice, kvalitetne igrače, čim več otroških igrišč, svetovalne službe, bivanje staršev z otroki v bolnišnicah, opozarjala na nasilje in še bi lahko naštevala. Poleg socialno humanitarnih programov si prizadevamo, da otroci lahko razvijajo svoje potenciale z našimi vsebinskimi programi: Bralna značka®, Otroški parlamenti®, TOM telefon®, Evropa v šoli, Mladi raziskovalci zgodovine, Teden otroka®, dajemo štipendije, omogočamo počitnice tistim, ki bi sicer ostali doma ... Posebna zahvala gre vsem našim prostovoljcem, vsem, ki si na vseh koncih Slovenije prizadevate za delovanje programov. ZPMS je krovna organizacija 112 društev in zvez. Posebne čestitke veljajo tistim članicam, ki tako kot krovna organizacija letos obeležujejo 70 let. Posebna zahvala gre vsem našim prostovoljcem, vsem, ki si na vseh koncih Slovenije prizadevate za delovanje in izvajanje programov. Dela in idej nam za prihodnost gotovo ne bo zmanjkalo. Ob tem Zveza ZPMS ostaja verodostojna, humanitarna organizacija z jasnim poslanstvom in odličnimi programi. Srečno vsem nam!«*

Z nami je bila tudi predsednica Republike Slovenije dr. Nataša Pirc Musar, ki je v naš gozd zasadila lipo. V slavnostnem govoru nam je predsednica republike čestitala in poudarila: »1. marca obeležujemo svetovni dan Civilne zaščite, v Sloveniji pa ustanovni dan Zveze prijateljev mladine Slovenije. Oba stebra družbe si delita vrednote nesebičnosti, dobrote in prostovoljstva. Prav te vrednote so tiste, ki v družbi lahko spodbudijo preporod in spremembe na bolje. Pomenljivo je, da oboje sovпада na tako imenovani prvi dan meteorološke pomladi, ki simbolizira nov začetek. Vi, spoštovani članice in člani Zveze prijateljev mladine Slovenije, ste v naši družbi spodbudili ta preporod in spremembe na bolje. Ob tej priložnosti sprejmite, prosim, moje najbolj prisrčne in iskrene čestitke ob 70-letnici vašega plemenitega delovanja. Hvaležnost in spoštovanje države in vseh naših ljudi si zaslužite vsi, ki ste sedem desetletij soustvarjali Zvezo. Vaša prehojena pot je tlakovana z neizmerljivim številom nasmehov otrok, ki ste jih doslej osrečili in jim pomagali, da so navkljub različnim, tudi tragičnim osebnim okoliščinam imeli nekoga, na katerega so se lahko zanesli in mu zaupali. Položaj otrok v Sloveniji je zaradi vas danes boljši. V srcu vašega poslanstva so od nekdaj bili dobrobit otrok ter spoštovanje in zagotavljanje njihovih pravic. Na tem področju ste nedvomno eni izmed pionirjev na Slovenskem. Dosegli ste izjemne spremembe, ki so vplivale na odraščanje več generacij otrok. Pozorno spremljam tudi vaše nadaljnje načrte na tem področju, med katerimi je samostojni varuh otrokovih pravic, ki bi deloval v okviru institucije Varuha človekovih pravic. Najzlahtnejša dediščina ob vaši sedemdesetletnici pa ste pravzaprav vsi vi. Naučili ste nas, da je dobroto treba deliti in jo vračati. Mnogi otroci, ki ste jim v preteklosti pomagali, tega niso pozabili. Ko so odrasli, so se k Zvezi vrnili kot prostovoljci in danes pomagajo otrokom, kot so bili tudi sami nekdaj deležni pomoči. Tako je dobrota sklenjena v krog sreče, ki se vrti in spreminja svet na bolje. V imenu ljudi, ki jih imam čast predstavljati, vam izrekam globoko priznanje in hvaležnost za vse, kar ste doslej dobrega storili ... Gospe in gospodje, naj sklenem z željo, da bi nekega dne naša skupnost postala tako razvita in plemenita, da bi bile pretresljive zgodbe, ki jih danes doživljajo otroci, zgolj nauk zgodovine. To bi bila najlepša izpolnitev poslanstva vseh dobrotnic, dobrotnikov in organizacij, ki delujete na tem področju. Do tega dne nas čaka še dolga in naporna pot. V uteho vsem nam, tudi meni osebno je, da bodo dotlej ob nas vedno čudoviti ljudje, »angeli«, ki bodo pomagali človeku v stiski. To je tista najpomembnejša moč, ki jo ima vsak izmed nas: nekomu lahko polepšamo dan. Iz srca vabim vse, da se te moči zavedamo in jo večkrat izkoristimo. Na njej stoji svet.«

To je bil dan, ko smo na poseben način stopili skupaj, se povezali in pustili "večni" pečat. To je bil dan, ko smo tudi širši javnosti pokazali, da je moč v povezovanju in združevanju. Upamo, da bomo z našim prispevkom okolju vzor in zgled tudi našim otrokom. To je bil veličasten dan za vse nas, tudi zaradi tega, ker smo zasadili veličastno in močno drevo – hrast. Hrast je simbol trdnosti in verjamemo, da bomo s tako držo skupaj nadaljevali tudi mi vsi. Naj bo ta naš gozd simbol zavedanja, da lahko le povezani premagujemo najtežje preizkušnje in ustvarjamo velike premike.

Dokumentarni film o 70 let delovanja Zveze prijateljev mladine Slovenije

V letu 2023 je nastajal naš dokumentarni film z naslovom »Prijatelji mladih – 70 let ZPMS«. Zrcalo sedmih desetletij ZPMS v režiji Maje Pavlin, izvedbi ART7 ter koprodukciji ZPMS in RTV Slovenije bo preko spominov številnih prostovoljcev ponudil pester prerez ključnih dosežkov ZPMS in številnih društev za lepše, spodbudnejše otroštvo. Bogat nabor arhivskih posnetkov popelje v čas začetkov naše zveze po drugi svetovni vojni, v čas razvoja in delovanja sistema za skupnost, do prehoda v novo družbeno ureditev, potrošništvo in individualizem, ki odpirajo nove izzive in narekujejo drugačen način dela zvez in društev prijateljev mladine. Kljub prilagoditvam na družbene in politične spremembe, pa je ZPMS ohranila cilje, vrednote in načela, ki so bili postavljeni pred 70-imi leti in v drugem sistemu.

Kot vrhunec našega praznovanja bo dokumentarni film premiero predvajan 29. februarja 2024.

1.3 PRIZADEVANJA ZA USTANOVITEV SAMOSTOJNEGA VARUHA OTROKOVIH PRAVIC

V letu 2023 smo nadaljevali s prizadevanji za ustanovitev samostojnega varuha otrokovih pravic. V januarju smo se sestali tako z Varuhom človekovih pravic kot tudi s predstavniki ministrstva za pravosodje, s pobudo za samostojnega varuha otrokovih pravic pa smo seznanili tudi predsednico Državnega zbora RS. Menimo, da je več področij, kjer bi morali okrepiti zagovorniško vlogo otrok, da bi se postopki v korist njih odvijali hitreje. Varuh otrokovih pravic bi moral imeti pooblastila za varstvo, zastopanje, spodbujanje in promoviranje otrokovih pravic. Prav tako bi moral spremljati uresničevanje Konvencije o otrokovih pravicah ter ostalih mednarodnih pravnih aktov na področju otrokovih pravic.

Ministrstvo za pravosodje je 22. junija 2023 na portalu eDemokracija objavilo predlog novele Zakona o varuhu človekovih pravic ter določilo dvomesečni rok za podajo mnenj glede predlaganih rešitev. Predlog novele med drugim uvaja funkcijo Varuha otrokovih pravic – namestnika Varuha človekovih pravic, ki opravlja izključno naloge v zvezi z otroki. Te naloge, ki vključujejo vodenje postopkov in preiskav, koordinacijo zagovorništva ter izobraževanje in ozaveščanje, opravlja Varuh otrokovih pravic neposredno na podlagi zakona in samostojno; strokovno podporo mu nudi specializiran Oddelek za otrokove pravice.

Predlog novele, da eden od varuhovih namestnikov prevzame zadolžitve le za otrokove pravice, je bil uresničen že pred sprejemom novele, saj je bil s 1. 3. 2023 za namestnika, zadolženega le za otrokove pravice, imenovan dr. Jože Ruparčič.

Po odprtju javne razprave o noveli smo organizirali dva spletna posveta z našimi članicami in nacionalnim odborom za otrokove pravice (11. 7. in 21. 8.). Na predlog novele zakona smo v zakonskem roku poslali naše predloge oziroma dopolnitve:

- i. Varuha oziroma varuhinjo človekovih pravic (v nadaljnjem besedilu varuh) ter varuha otrokovih pravic izvoli državni zbor na predlog predsednika republike
- ii. Namestnika, ki ima funkcijo varuha otrokovih pravic, državnemu zboru, po posvetovanju z varuhom, predlaga predsednik republike.
- iii. 13. člen novele naj se preoblikuje tako, da bodo v Zakonu o varuhu, v II. oddelku: ZAŠČITA OTROK, v 25. aa členu podrobneje navedene naloge varuha otrokovih pravic (naloge smo natančno opredelili)
- iv. Pristojnosti za odločanje o pobudah je potrebno jasno razmejiti med varuhom človekovih pravic in varuhom otrokovih pravic. Menimo, da se z dopuščanjem možnosti, da varuh človekovih pravic odvzame in prenese zatrjevane kršitve otrokovih pravic na druge namestnike, odvzema avtonomija, samostojnost in neodvisnost delovanja varuha otrokovih pravic.
- v. Finančna sredstva za izvajanje nalog Varuha otrokovih pravic naj bodo del integralnega proračuna Varuha človekovih pravic, ki se vodi v ločeni programsko-finančni postavki, tako, kakor se vodijo finančna sredstva za Državni preventivni mehanizem (DPM). DPM ima tudi v proračunu Republike Slovenije posebno postavko in so mu posebej dodeljena finančna sredstva v okviru Varuha človekovih pravic.

Kakšno je trenutno stanje novele, nam ni znano.

1.4 ČLANSTVA V DELOVNIH TELESIH

V letu 2023 smo na novo postali člani naslednjih delovnih teles:

- **Medresorska delovna skupina za nadgradnjo primerov vseh vrst nasilja**

Ministrstvo za notranje zadeve je aprila preko CNVOS-a izvedlo poziv za 1 predstavnika in 1 namestnika predstavnika nevladnih organizacij v Medresorski delovni skupini za nadgradnjo primerov vseh vrst nasilja. Izmed 4 predlaganih kandidatk je bila za predstavnico imenovana Katja Zabukovec Kerin iz Društva za nenasilno komunikacijo, za namestnico predstavnice pa Tanja Povšič z Mestne zveze prijateljev mladine Ljubljana.

Delovna skupina, ki jo vodi državna sekretarka Helga Dobrin, bo prednostno obravnavala medvrstniško nasilje. Delovna skupina bo na podlagi prispevkov vseh deležnikov v nadaljevanju preverila, kaj bi lahko kratkoročno dodatno izboljšali in bi delovali čimbolj preventivno.

- **Delovna skupina za pripravo sprememb in dopolnitev Družinskega zakonika**

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je preko CNVOS-a izvedlo poziv za imenovanje 2 predstavnikov nevladnih organizacij v Delovno skupino za pripravo sprememb in dopolnitev Družinskega zakonika. Predlagali smo Vlasto Nussdorfer, predsednico našega Nacionalnega odbora za otrokove pravice. Izmed 6 predlaganih kandidatov sta bili v delovno skupino imenovani Vlasta Nussdorfer in Jasna Podreka.

Osrednje naloge delovne skupine so: pregled in ocena obstoječe ureditve ter priprava predlogov sistemskih sprememb pri urejanju družinskih razmerij, zaščite pravic in koristi otrok in oseb, ki same niso sposobne skrbeti za svoje pravice in koristi, s ciljem nadgradnje in izboljšave obstoječega ureditve.

- **Neformalna posvetovalna skupina pri Varuhu človekovih pravic**

V letu 2023 je Varuh človekovih pravic nadaljeval s posveti z nevladnimi organizacijami. V okviru posvetov je nastala neformalna posvetovalna skupina, ki se osredotoča na preprečevanje nasilja med mladimi in v družini. Članici te skupine sta Tjaša Bertoncej, vodja NM TOM telefon, in Tanja Povšič z Mestne zveze prijateljev mladine Ljubljana. Predstavili sta ugotovitve Otroških parlamentov o medvrstniškem nasilju ter stanje med mladimi glede na podatke TOM telefona. V letu 2023 se je skupina sestala štirikrat ter konec septembra pripravila skupno izjavo o napovedani prenovi nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja za naslednje desetletje.

- **Svet Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS)**

V letu 2023 je CNVOS zaradi poteka mandata članov sveta CNVOS razpisal postopek izbora treh predstavnikov članov v svetu zavoda. Za imenovanje predstavnikov članov v svetu CNVOS se je v skladu s statutom CNVOS postopek izvedel ob smiselni uporabi Poslovnika postopka izbire predstavnikov nevladnih organizacij. Za predstavnice članov v svetu CNVOS so bile imenovane Kristina Cigler, Cvetka Tomin in Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS.

- **Upravni odbor Nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije (NFHOS)**

V letu 2023 je potekel mandat članom Upravnega odbora NFHOS, katerega članica je bila Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS. Nove člane Upravnega odbora NFHOS se je volilo na 8. kongresu NFHOS, ki je potekal 17. 10. 2023. V Upravni odbor NFHOS je bil izvoljen Uroš Brezovšek, podpredsednik ZPMS.

- **Odbor RS za podelitev državnih priznanj**

Slovenska filantropija je 8. 11. 2023 pozvala članice Slovenske mreže prostovoljskih organizacij in druge prostovoljske organizacije k imenovanju štirih predstavnikov in štirih namestnikov v Odbor RS za podelitev državnih priznanj na področju prostovoljstva. Na predlog Zveze prijateljev mladine Slovenije je bila v odbor RS za podelitev državnih priznanj imenovana Iva Devetak.

- **Etična komisija organiziranega prostovoljstva pri Slovenski filantropiji**

Zveza prijateljev mladine Slovenije je za kandidatko za članico Etične komisije organiziranega prostovoljstva predlagala našo strokovno sodelavko Iris Furlan. Volitve članov in članic te komisije je 5. 12. 2023 potekalo na Kongresu prostovoljstva. Iris Furlan je bila izvoljena v Etično komisijo organiziranega prostovoljstva.

2 ORGANI, DELOVNA TELESNA IN STALNE OBLIKE DELOVANJA ZPMS V LETU 2023

Organi ZPMS so skupščina, upravni odbor, nadzorni odbor, častno razsodišče, predsednica in dva podpredsednika.

Skupščina ZPMS je v letu 2023 zasedala enkrat, in sicer 25. 3. 2023.

Na 47. rednem zasedanju je poleg poročila o delu ZPMS za leto 2022 in programa dela ZPMS za leti 2023 in 2024 izvolila tudi člane organov ZPMS za mandatno obdobje 2023–2027 in sprejela njihove poslovniške o nalogah in pristojnostih. Potekale so volitve članov Upravnega odbora ZPMS, Nadzornega odbora ZPMS in Častnega razsodišča.

Na 47. zasedanju Skupščine ZPMS so bili za člane Upravnega odbora ZPMS izvoljeni: Zlatko Avbar, Iva Devetak, Jelka Jelovšek Srebot, Maja Krajnc Ružič, Ljuba Miljušević, Manca Perko, Pavla Peterle Udovič, Tjaša Sušin, Bojana Špegel, Katja Šribar, Cvetka Vereš in Urška Vrtačnik; po funkciji pa so člani UO ZPMS tudi Darja Groznik, Uroš Brezovšek in Martin Bigec.

Na 47. zasedanju Skupščine ZPMS so bili za člane Nadzornega odbora ZPMS izvoljeni: Rosvita Svenšek, Ivanka Černelič Jurečič, Alenka Muc, Nace Breitenberger in Aleš Ureka.

Na 47. zasedanju Skupščine ZPMS so bili za člane Častnega razsodišča ZPMS izvoljeni: Vida Ban, Stanka Damjan, Dušan Jager, Liana Kalčina in Zdenka Šturm.

Skupščina ZPMS je sprejela tudi Pravilnik o celostni grafični podobi ZPMS in sprejela sklep, da se v letu 2023 in 2024 članarina ZPMS ne plačuje.

Skupščina ZPMS je sprejela v članstvo nove članice: DPM Pesnica, DPM Med bloki in DPM Leskovec ter iz članstva ZPMS izbrisala DPM Dovje Mojstrana, DPM Litija in Društvo za pomoč Lučkin svetilnik.

Na dan 31. 12. 2023 je imela ZPMS 113 članic.

V organih ZPMS, stalnih delovnih telesih in drugih stalnih oblikah delovanja je vključenih okoli 100 članov, ki so s svojim delom v letu 2023 opravili 1.513 prostovoljnih ur. Prostovoljci/svetovalci Nacionalne mreže TOM (8.166,5 ur) in prostovoljci, ki delajo na letovanjih (18.315,5), pa so skupno opravili 26.432 ur.

Upravni odbor ZPMS se je v letu 2023 sestal na 5 rednih sejah (22. 2., 13. 3., 23. 3. ter v novi sestavi na 1. konstitutivni seji 15. 6. in 30. 11. 2023).

Nadzorni odbor ZPMS se je v letu 2023 sestal 13. 3. ter v novi sestavi na 1. konstitutivni seji 20. 6. in 7. 11. 2023. Nova predsednica NO ZPMS je mag. Rosvita Svenšek.

Častno razsodišče ZPMS se v letu 2023 ni sestalo.

Stalna delovna telesa Upravnega odbora ZPMS

- Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte se je sestala na petih rednih sejah (21. 2., 25. 5., 21. 9., 19. 10. in 12. 12. 2023). Na septembrski seji je mesto predsednice za nov mandat zasedla Kristina Valič in s tem nadomestila Ano Bizjak.

Po novem Statutu ZPMS so stalna delovna telesa Upravnega odbora:

- Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja, ki se je sestal na 1. konstitutivni seji 4. 12. 2023. Predsednica NO za prosti čas in letovanje je Urška Vrtačnik.
- Nacionalni odbor za otrokove pravice, ki je bil imenovan 30. 11. 2023 na seji UO ZPMS. NO za otrokove pravice se v letu 2023 ni sestal.
- Svet ZPMS, ki je bil imenovan 30. 11. 2023 na seji UO ZPMS. Svet ZPMS se v letu 2023 ni sestal.
- Strokovni svet za humanitarne programe ZPMS na področju socialnega varstva, ki je bil imenovan 30. 11. 2023 na seji UO ZPMS. Strokovni svet za humanitarne programe ZPMS na področju socialnega varstva se v letu 2023 ni sestal.

Stalne oblike delovanja

- Komisija za delo zgodovinskih krožkov se je sestala na 3 sejah: 2. 3., 12. 4. in 22. 5. 2023; predsednica Komisije je mag. Marjetka Balkovec Debevec.
- Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli se je sestal na eni seji (1. 6. 2022); predsednica odbora je Nataša Adlešič Barba.
- Nacionalni odbor za otrokove pravice se je sestal na eni seji (9. 3. 2023) in dveh spletnih razpravah (11. 7. in 21. 8.) o novelah zakonov; predsednica odbora je Vlasta Nussdorfer.
- Nacionalni odbor za Otroške parlamente se v letu 2023 ni sestal. Po prenehanju vodenja odbora s strani Uroša Brezovška, ga je začasno nadomeščala članica odbora Bojana Špegel.
- Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja se je sestal na 3 rednih sejah (9. 2., 4. 4. in 23. 5. 2023), v novi sestavi pa na 1. korespondenčni seji, ki je bila 4. 12. 2023. Predsednica NO za prosti čas in letovanja v novem mandatu je Urška Vrtačnik. Dne 4. 4. 2023 so se sestali tudi organizatorji in izvajalci letovanj za otroke.
- Svet Nacionalne mreže TOM se je sestal na 4 rednih sejah (14. 2., 11. 4., 12. 9. in 21. 11. 2023). Spletno srečanje supervizorjev je potekalo 15. 3., 7. 3., 9. 5., 24. 10. in 12. 12. 2023.

3 PROGRAMI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

ZPMS izvaja več programskih sklopov¹, katerih skupni namen je dvig kakovosti življenja otrok in mladostnikov, in sicer:

1. **Zagovorništvo otrokovih pravic: Nacionalni odbor za otrokove pravice pri ZPMS, Mreža za otrokove pravice);**
2. **Socialno-humanitarni programi ENO SRCE®: Pomoč družinam, Sapramiškin sklad, Adin študentski sklad, Športnik sem, Glasbenik sem, Polna šolska torba, Dedek Mraz)**
3. **Humanitarni program Pomežik soncu® – izvedba letovanj, zimovanj in drugih dejavnosti za kakovostno preživljanje prostega časa;**
4. **Otroci, aktivni državljani: Otroški parlamenti®, Evropa v šoli, Mladi raziskovalci zgodovine.**
5. **Teden otroka®**
6. **Nacionalna mreža TOM telefon® za otroke in mladostnike**
7. **Podporno-izobraževalni center Modra postaja**

V nadaljevanju podajamo pregled izvedenih dejavnosti v letu 2023 po programskih sklopih.

3.1 ZAGOVORNIŠTVO OTROKOVIH PRAVIC

Konvencija ZN o otrokovih pravicah (KOP) je temeljni dokument, ki opredeljuje otrokove pravice. KOP je bila sprejeta 20. novembra 1989 z resolucijo št. 44/25. V Sloveniji področje otrokovih pravic ni enotno sistemsko urejeno. Je razdrobljeno in neusklajeno tako v zakonodaji kot tudi na drugih področjih in sektorjih (npr. izobraževanje, družinska politika, pravo, itd.). Vsak sektor ima svoje usmeritve in pristope k zaščiti otrok.

Od leta 2017 deluje Svet Republike Slovenije za otroke in družino, stalno posvetovalno telo Vlade Republike Slovenije, katerega člani so predstavniki nevladnih organizacij in strokovnih institucij s področja otrok in družine ter predstavniki Vlade Republike Slovenije.

Članica Sveta je tudi predsednica ZPMS Darja Groznik.

Naloge Sveta RS za otroke in družino so:

- spremlja in ocenjuje položaj otrok in družine, s poudarkom na uresničevanju pravic otrok;
- predlaga strokovna izhodišča za sprejem zakonodaje in strateških dokumentov na področju otrok in družine;
- obravnava predloge zakonov s področja otrok in družine in pripravlja strokovna mnenja o predlogih zakonov;
- pripravlja pobude za usklajeno delovanje pristojnih organov na področju otrok in družine in za sodelovanje med pristojnimi organi, strokovnimi institucijami ter nevladnimi organizacijami;
- spremlja izvajanje sprejete zakonodaje in ukrepov na področju otrok in družine.

¹ Programi Zveze prijateljev mladine Slovenije: TOM telefon®, Teden otroka®, Otroški parlamenti®, Eno srce® in Pomežik soncu® ter njihovi logotipi/grafizmi so registrirane blagovne znamke Zveze prijateljev mladine Slovenije. Zveza prijateljev mladine Slovenije je uspela registrirati tudi besedne zveze Bralna značka®, prijatelj mladine® in Odgovor je pogovor®. V letu 2023 smo začeli s postopki za zaščito blagovne znamke CopArt. Za potrebe izvedbe aktivnosti MDPM za Goriško je ZPMS registrirala blagovno znamko in grafizem Kapljica Soče®.

3.1.1 DELOVANJE NACIONALNEGA ODBORA ZA OTROKOVE PRAVICE ZPMS

Nacionalni odbor za otrokove pravice (NOOP) sestavljajo predstavniki zvez in društev prijateljev mladine s terena ter zunanji strokovnjaki z različnih področij delovanja, ki zadevajo otroke. Vsem 15 članom NOOP je v letu 2023 potekel mandat; upravni odbor je že imenoval nove člane NOOP za mandatno obdobje 2023–2027. Nacionalni odbor za otrokove pravice se je v letu 2023 sestal na eni seji (9. 3. 2023) in dveh spletnih razpravah (11. 7. in 21. 8.) o novelah zakonov. Predsednica odbora je bila Vlasta Nussdorfer.

Nacionalni odbor za otrokove pravice se je tudi v letu 2023 odzival na aktualna vprašanja in družbene dogodke, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine ter se vključeval v dopolnjevanje in komentiranje novel zakonov in podzakonskih aktov, in sicer:

- sporočilo za javnost, 17. 3. 2023 [Sodni sistem ne zasleduje največje koristi otrok](#)
- podani komentarji na predlog novele Zakona o varuhu človekovih pravic (več na str. 9);
- podani komentarji na osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli.

Na osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli, ki je bil v javni razpravi od 10. maja 2023, smo v zakonskem roku poslali naslednje pripombe in predloge:

- pri uvajanju vseh sprememb, ki se dotikajo življenja in vzgoje otrok, naj bodo otrokove koristi glavno vodilo (šola naj bo tudi vzgojna ustanova, v njej se odvija sekundarna socializacija);
- predvidene spremembe, ki se tičejo novega koncepta razširjenega programa, sprejemamo s pozitivnostjo, vendar je občutno premalo obrazložitve treh vsebinskih področij (kaj vse bodo ta področja vsebovala, koliko ur se jih predvideva, itd.). Če bo to prepuščeno zgolj vodstvom šol, bo prihajalo do zelo velikih razlik med šolami, kar zagotovo ni dobro;
- predlagamo, da se med 13 obstoječih načel doda načelo vključenosti/udeležbe učencev oz. participacija učencev v zanje pomembnih procesih (učenci soustvarjajo delo in življenje v šoli);
- pogrešamo vključitev več tematik s področja medvrstniškega nasilja, ne-nasilja, preventivni programi – predlagamo, da se v okviru novega koncepta razširjenega programa prične strukturno povezovati z nevladnim sektorjem, ki te tematike lahko zadovoljivo dopolni (neformalno učenje dopolnjuje formalno; nujno se nam zdi vključevanje ljudi iz prakse);
- nov koncept razširjenega programa bo zgoraj omenjene vsebine predvidoma zadovoljivo »pokril« za učence od 1. do 5. razreda, opozoriti pa želimo na izziv teh vsebin od 6. do 9. razreda (predlagamo 1 razredno uro na teden (ne pol ure) za učence od 6. do 9. razreda).

Izrazili smo tudi pomisleke, in sicer:

- spremembe se uvajajo v storilnostni sistem, ne pa tudi v vrednotnega – to zbuja skrb;
- izobraževanja učencev na domu: predlagamo, da bi bilo vsaj v 1. razredu izobraževanje obvezno v šoli (otrok spozna šolo, šolski način dela, pridobi delovne navade, vzpostavi socialne stike, itd.), tudi sicer bi izobraževanje na domu potrebovalo več omejitev (da to ni volja staršev, pač pa korist otroka – npr. v primeru zdravstvenih težav, večkratnih selitev, potovanj, itd.). Znanje otrok, ki so se šolali doma, je upadlo, težje so opravljali preizkuse znanja in težje so se vključevali v socialno skupino;
- preobremenjenosti učencev, ki postaja vse večji izziv – dodaja se jim dodatna ura tujega jezika, nobena ura pa se jim ne odvzame. Tu je treba biti še posebej pozoren na: učence na dvojezičnih območjih (s tem pridobivajo 3. jezik) in na učence priseljence;

- pridobivanje ustreznih spremljevalcev otrok (potrebe so vse večje, kandidati so navadno manj strokovno usposobljeni);
- neomembe inkluzije – kako pripraviti šolski prostor, da bodo učenci lahko živeli različnost?

Izpostavili smo tudi dejstvo, da pristop, v katerem odrasli kreiramo šolo otrokom in jih vključujemo, ni najboljši. Zato smo zapisali predloge otrok o šolskem sistemu, ki smo jih pridobili skozi sodelovanje otrok v naših programih in projektih (Otroških parlamentih, Naše mnenje šteje).

Obravnava novele Zakona o osnovni šoli, ki prinaša številne novosti tako na področju učenja tujih jezikov, nacionalnega preverjanja znanja, razširjenega programa, izobraževanja na domu, izobraževanja učencev s posebnimi potrebami in izobraževanja učencev, katerih materni jezik ni slovenščina, bo v letu 2024².

Pod okrilje delovanja odbora spadajo še Forum proti telesnemu kaznovanju otrok, Forum za pravice otrok v bolnišnici in Zveza družin, ki pa v zadnjih letih niso aktivni. Kljub temu pa smo nadaljevali z distribucijo zloženke za starše "Odraščanje brez nasilja" in brošure "Moj otrok mora ostati v bolnišnici" ter obeležili mednarodni dan družin.

Na področju zagovorništva otrokovih pravic smo v letu 2023 izvedli naslednje dejavnosti:

Sodelovanje v različnih delovnih skupinah in telesih

- *Svet RS za otroke in družino*

Že v letu 2022 smo v Svet RS za otroke in družino za mandatno obdobje 2023–2027 ponovno predlagali predsednico Darjo Groznik. Naknadno pa smo v Mrežo za otrokove pravice prejeli še poziv za predlog dveh kandidatov, predstavnikov otrok, s katerimi načrtujejo dopolnitev sestave Sveta. Predlagali smo mladega parlamentarca Jakoba (predlog ZPMS) in junior ambasadorko Izabelo Laro (predlog Slovenske fundacije za Unicef).

S sklepom, ki smo ga prejeli maja 2023, je bila kot ena od petih predstavnikov nevladnih organizacij v Svetu imenovana Darja Groznik, kot eden od dveh predstavnikov otrok pa Jakob. Kot predstavnica NVO v Svetu sodeluje tudi Tjaša Tomažin-Raspotnik z Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje.

Prva seja v novem mandatnem obdobju je potekala 5. 12. 2023. Seje se je udeležil Jakob in predlagal vključevanje mnenj otrok v ločitvenih postopkih in v zvezi z največjo koristjo za otroka. Izpostavil je Jamstvo za otroke, ki je premalo prepoznano, in predlagal kampanjo o tem za večjo prepoznavnost in ozaveščenost. Povedal je, da so se o tem pogovarjali tudi na zadnjem srečanju Eurochildovega Sveta otrok. Omenil je še, da si otroci v šoli želijo drugačen jedilnik, predvsem pa bi morali obroki biti cenejši ali celo brezplačni. Ob tem je izpostavil primer iz Estonije, kjer so malice in kosila zastonj, obroki pa so sestavljeni iz kakovostnih izdelkov lokalnih pridelovalcev hrane.

- *Strokovni svet za socialno varstvo pri MDDZS*

Pri Ministrstvu RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je bil v začetku decembra 2022 s sklepom ustanovljen Strokovni svet za socialno varstvo. To je strokovno-posvetovalni organ, ki opravlja naslednje naloge: sodeluje pri pripravi socialnovarstvenega programa; spremlja potrebe na področju socialnega varstva in predlaga ukrepe; sodeluje pri pripravi normativov in standardov storitev; predlaga in spremlja programe znanstveno raziskovalnih nalog na področju soc. varstva; daje mnenje k

² Poslanci DZ RS so 22. februarja 2024 novelo sprejeli.

socialnovarstvenim storitvam in programom, kadar zanj zaprosi minister. V Svet je bila imenovana Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS.

V letu 2023 se je Strokovni svet za socialno varstvo sestal enkrat in sicer na svoji 2. seji 8. maja 2023. Na seji je tekla beseda o vsebini in načinu dela Strokovnega sveta za socialno varstvo in potrdili Poslovnik o delovanju Strokovnega sveta za socialno varstvo. Na seji je potekala tudi predstavitev in opredelitev do Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu.

- *Strokovni svet za zagovorništvo otrok pri VČP*

Strokovni svet se je v letu 2023 sestal na treh sejah (15. 2., 13. 4. in 13. 6.). Strokovno sodelavko Saro Geiger Smole, ki je članica Sveta, je nadomeščala strokovna sodelavka Petra Zega.

Na sejah je bila obravnavana problematika prostorov za izvajanje zagovorniških srečanj na območju Ljubljane, sprejet je bil Protokol ravnanj ob zaznanem nasilju v času zagovorništva, predstavljen nov sistem poslovanja za zaščito osebnih podatkov otrok (EPG), izpostavljena problematika medvrstniškega nasilja, itd. Tudi v letu 2023 smo sodelovali pri oblikovanju programa za jesenski strokovni posvet za zagovornike otrok. Posvet z naslovom "*Zagovorništvo kot podporno okolje za varovanje in krepitev duševnega zdravja otrok in mladostnikov*" je potekal 6. in 7. oktobra v Termah Čatež. Prvi dan posveta smo aktivno sodelovali s prispevkom "*Kaj so o duševnem zdravju povedali otroci? Izsledki Otroškega parlamenta in TOM telefona*", ki sta ga predstavila strokovna sodelavca Petra Zega in Uroš Brezovšek.

- *Svet varuha za človekove pravice*

Svet varuha za človekove pravice je posvetovalno telo varuha za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne varnosti, ki deluje po načelu strokovne avtonomije. Kot predstavnica civilne družbe v Svetu sodeluje predsednica ZPMS Darja Groznik. Mandat je vezan na mandat Varuha človekovih pravic, to je do 24. 2. 2025.

V letu 2023 sta potekali dve seji (29. 5. in 18. 9. 2023), na katerih so predstavili mednarodna poročila o stanju pravne države v SLO, vključno s poročilom Evropske komisije, ter ugotovitve Varuha človekovih pravic glede spoštovanja človekovih pravic v gospodarstvu v Sloveniji.

- *Medresorska delovna skupina za pripravo predloga nacionalnega Akcijskega načrta za jamstvo za otroke*

Jamstvo za otroke je bilo pripravljeno v skladu s Priporočilom Sveta EU 2021/1004 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke. V sklopu delovne skupine smo prispevali k oblikovanju akcijskega načrta k Jamstvu za otroke Akcijski načrt RS za jamstvo za otroke 2022–2030³, ki je bil sprejet 25. 4. 2023.

Članica medresorske delovne skupine je strokovna sodelavka Sara Geiger Smole. V času materinskega dopusta (do septembra 2023) jo je nadomeščala strokovna sodelavka Petra Zega.

- *Delovna skupina za pripravo podzakonskih aktov, nanašajoč se na spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)*

Delovna skupina je bila imenovana v času prejšnje Vlade RS. Z izvolitvijo nove vlade in imenovanjem novega ministra za zdravje, je delovni skupini prenehal mandat. Nov minister oz. sedaj že nova ministrica za zdravje nove delovne skupine nista imenovala.

- *Delovna skupina za Dopolnjevanje protokolov sodelovanja na področju duševnega zdravja otrok*

Delovna skupina, v kateri sodeluje strokovna vodja NM TOM Tjaša Bertonec, v letu 2023 ni bila aktivna.

³ <https://www.gov.si/novice/2023-04-25-sprejet-akcijski-nacrt-za-jamstvo-za-otroke-2022-2030/>

- *Delovna skupina za pripravo predlogov vsebinskih rešitev na področju družinske in socialne politike*

Pri Ministrstvu RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti deluje delovna skupina za pripravo vsebinskih rešitev na področju družinske in socialne politike. Ti področji sta sicer samostojni, a v mnogih vsebinah neločljivo povezani. Zato je smiselno, da se določena vprašanja obravnavajo v širši skupini, v kateri sodelujejo tako predstavniki ministrstev kot tudi predstavniki nevladnih organizacij. V skupini sodeluje generalna sekretarka Breda Krašna, namestnica je strokovna sodelavka Petra Zega.

V letu 2023 ni bilo sklicanega nobenega sestanka.

- *Delovna skupina za Program za otroke*

Program za otroke 2020–2025 je bil sprejet novembra 2020; junija 2021 pa je bil sprejet tudi Akcijski načrt za izvajanje programa za obdobje 2020–2022. Članica delovne skupine je strokovna sodelavka Petra Zega. V začetku leta 2023 je delovna skupina pripravila poročilo o izvajanju Programa za otroke 2020–2022, ki ga je Vlada RS potrdila maja 2023. Akcijski načrt za izvajanje programa za obdobje 2023–2025 je v pripravi.

- *Usmerjevalni odbor programa ZDAJ*

Usmerjevalni odbor programa ZDAJ, katerega nosilec je Nacionalni inštitut za javno zdravje, deluje od junija 2021. Program preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov "ZDAJ – Zdravje danes za jutri" se osredotoča na rast in razvoj, način življenja otrok in mladostnikov, ki vpliva na njihovo telesno, duševno in socialno zdravje. Kot članica v odboru sodeluje generalna sekretarka Breda Krašna, nadomešča jo strokovna sodelavka Petra Zega.

V letu 2023 je bil sklican sestanek (8. 11.), kjer so predstavili poročilo o izvajanju programa ZDAJ; prisotni so se seznanili s širitvijo mreže integriranih Centrov za krepitev zdravja in družinske obravnave debelosti ter s krepitevijo sodelovanja z uporabniki programa ZDAJ.

Mednarodni dan družin in teden družin

Generalna skupščina OZN je leta 1994 razglasila 15. maj za Mednarodni dan družin, ki vsako leto izpostavi določeno temo. V letu 2023 je bila v ospredju tematika "*Družine in demografske spremembe*", saj se na tem področju v zadnjih letih pojavljajo mnogi novi izzivi. Konec leta 2022 je svetovno prebivalstvo doseglo osem milijard. To kaže na velik napredek v zdravstvu, s pomočjo katerega se življenjska doba ljudi podaljšuje. Ko se prebivalstvo stara, se povečujejo pritiski na sisteme socialne varnosti in javnega zdravstva. Z daljšanjem življenjske dobe prihaja do večjih tveganj za nenalezljive bolezni in zmanjšanih telesnih zmogljivost, kar vodi do večjih potreb po oskrbi. Povpraševanje po dolgotrajni oskrbi hitro narašča v mnogih državah, kjer se modeli oskrbe vse bolj zanašajo na družine. Ob vsem tem se izpostavlja tudi zaskrbljenost glede trajnostne urbanizacije in prilagajanja podnebnim spremembam.

Pri Mednarodnem dnevu družin z aktivnostmi sodelujemo že od leta 1994, že pred 20 leti pa smo dan družin razširili na Teden družin, ki vsako leto poteka od 15. do 22. maja. V ta namen smo v sodelovanju s kulturno-umetniškimi organizacijami ponovno pripravili akcijo "Za družine brezplačno". Odzvalo se je 39 muzejev in galerij (z izpostavami še več), ki so v tednu od 15. do 22. maja (ali pa na določen dan v tem tednu) nudili družinam prost vstop ali prav posebne aktivnosti. Izjemno nas je razveselilo, da je objava o akciji z omembo vseh sodelujočih na naši Facebook strani imela kar 726 delitev in veliko pozitivnih komentarjev.

Posebne aktivnosti za družine v tem času pripravijo tudi naše članice.

Meditersko gibanje otrok

Meditersko gibanje otrok (Mediterranean Children's Movement) je dokaj nova mednarodna nevladna organizacija, registrirana na Malti. Sredozemska (mediteranska) regija vključuje države, ki so si geografsko podobne, a socialno, gospodarsko, okoljsko in kulturno zelo različne. Otroci v Libanonu, Palestini ali Siriji ima zelo drugačno življenje kot otroci v Španiji, Italiji ali na Malti. Številni problemi so univerzalni: neenakost, revščina, nasilje, podnebne spremembe, vendar pa jih otroci v različnih predelih Sredozemlja različno doživljajo.

Glavne aktivnosti organizacije so ozaveščanje in opozarjanje na revščino otrok v Sredozemlju; na otroke-migrante in begunske otroke; otroke, ki živijo na konfliktnih območjih; zdravje, izobraževanje, namestitve (stanovanje) in dobro počutje otrok; podnebne spremembe ter participacija in opolnomočenje otrok. Znotraj organizacije deluje tudi Svet otrok, sestavljen iz 12 članov, od katerih so 4 člani iz Slovenije (Vid, Zala, Aisha, Sergej) – njihov mandat je 2 leti (do 30. 9. 2024). Poimenovanje in sestava odborov se je v enem letu malce spremenila: Uroš Brezovšek in Petra Zega sta člana odbora za participacijo, Uroš je član odbora za članstvo, Petra in Sergej pa sta člana odbora za zagovorništvo in komunikacijo. *Glej še str. 38.*
Več: <https://www.zpms.si/2023/11/06/drugo-srecanje-mediteranskega-gibanja-otrok/>

Delovanje mreže EAPN v Sloveniji

ZPMS je od leta 2019 članica mreže "EAPN Slovenija", ki je tudi polnopravna članica "European Anti-Poverty Network Europe". Na evropski ravni mreža deluje od leta 1990, v njej je združenih 31 nacionalnih mrež in 13 evropskih organizacij, ki delujejo na področju boja proti revščini in socialni izključenosti. V EAPN Slovenija je trenutno vključenih 19 organizacij; poleg ZPMS tudi ZPM Ljubljana Moste-Polje in ZPM Domžale. V letu 2023 je EAPN Slovenija na krovno evropsko zvezo že tretjič oddala "poverty watch" poročilo, ki smo ga skupaj pripravile slovenske članice, v njem pa izpostavile najbolj pereče tematike. V letu 2023 je delo te mreže zamrlo.

Ustanovitev sklada za otroke z redkimi boleznimi

Konec leta 2022 smo takratnemu ministru za zdravje dr. Danijelu Bešič Loredanu, predstavili izzive za otroke v slovenskem zdravstvenem sistemu. Predlagali smo mu, da država vzpostavi sistem financiranja zdravljenja otrok z redkimi boleznimi v tujini. Ugotavljamo namreč, da starši velikokrat naletijo na nerazumevanje pristojnih ustanov. Zato ta problem velikokrat rešujejo z zbiranjem sredstev preko humanitarnih organizacij, čeprav je to naloga države. Zato od države pričakujemo, da za tovrstne primere ustanovi poseben sklad, vendar od pogovora s takratnim ministrom ni bilo nikakršnega napredka.

Udeležba na sejah odborov v Državnem zboru in posvetih v Državnem svetu RS

Kot zainteresirana javnost smo se v letu 2023 udeležili naslednjih sej v Državnem zboru in posvetov v Državnem svetu RS:

April (Državni svet)	Javna predstavitev mnenj o vzgoji in izobraževanju v luči že potekajoče kurikularne prenove, priprave nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja za naslednje desetletje ter priprave zakonodajnih sprememb (sklicatelj Odbor za izobraževanje, znanost in mladino)	Namen: širša razprava in pridobitev mnenj/stališč strokovne in širše javnosti o strateških vprašanjih vzgoje in izobraževanja. Posveta se je udeležila strokovna sodelavka Petra Zega, ki je predstavila pogled otrok na šolstvo in šolski sistem.
Maj (Državni svet)	Javna predstavitev mnenj o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski prehrani in Predlogu zakona o spremembah Zakona o osnovni šoli (sklicatelj Odbor za izobraževanje, znanost in mladino)	Namen: širša razprava in pridobitev mnenj o možnostih brezplačne šolske prehrane (kosil) na podlagi socialne pravičnosti, finančne vzdržnosti ter posodobitve tehničnih in kadrovskih kapacitet šolskih kuhinj in jedilnic. Posveta se je udeležil Uroš Brezovšek, podpredsednik ZPMS, ki je predstavil naša stališča.
Maj (Državni zbor)	Skupna seja Odbora za izobraževanje, znanost in mladino (15. nujna seja) ter Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo (23. nujna seja)	Tema: Seznanitev s sistemom preventivnega delovanja ministrstva za vzgojo in izobraževanje ter policije glede problematike nasilja nad mladoletnimi. Seje se je udeležila Darja Groznik, predsednica ZPMS.
Junij (Državni zbor)	6. seja Odbora za izobraževanje, znanost in mladino	Tema: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski prehrani, Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli. Seje se je udeležil Uroš Brezovšek, podpredsednik ZPMS.

Udeležili smo se tudi dveh posvetov na temo prenove šolskega sistema, in sicer:

- *Potrebujemo v Sloveniji novo reformo sistema vzgoje in izobraževanja?*; marec 2023, sklicatelj: Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije. Posveta se je udeležila strokovna sodelavka Petra Zega, brez aktivnega prispevka.
- *Javna predstavitev strokovnih stališč in predlogov na področju ustvarjanja varnega in spodbudnega učnega okolja za optimalen razvoj posameznika*; september 2023, sklicatelj: Skupina za pripravo Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja 2023–2033). Razprave se je udeležila strokovna sodelavka Petra Zega s prispevkom, kaj so o varnemu in spodbudnem okolju povedali otroci v Otroških parlamentih.

Ob vseh razpravah se sprašujemo predvsem, ali smo sploh slišani. Pogosto je prisoten nelagodni občutek, da smo kot nevladna organizacija oz. civilna družba povabljeni na dogodke zgolj kot zadostitev pogoja "posvetovati se s civilno družbo".

Sodelovanje z organizacijo Eurochild

ZPMS je polnopravna članica mednarodne organizacije Eurochild od leta 2015. Mreža za otrokove pravice (MOP), ki deluje pod okriljem ZPMS, pa je pridružen član te organizacije in hkrati National Partner Network (NPN) partner. Podpredsednik ZPMS Uroš Brezovšek je član upravnega odbora te organizacije (do leta 2025). Hkrati je predsednik pododбора za članstvo in član pododбора za finance in zbiranje sredstev.

Eurochild ima tudi Svet otrok, katerega član je Jakob, nekdanji mladi parlamentarec (mandat do maja 2024). Svet otrok je sestavljen iz 11 članov iz različnih držav.

V letu 2023 smo se aktivno vključevali v delo in aktivnosti Eurochilda (podrobneje v tabeli na str. 75).

Članstvo v mednarodni organizaciji EACH

ZPMS je članica mednarodne organizacije EACH – European Association for Children in Hospital. Članstvo v tej organizaciji se je vzpostavilo pred mnogimi leti, ko je bil aktiven prof. Pavle Kornhauser. Trenutno v tej organizaciji nismo aktivni člani, saj nimamo delegirane osebe, ki bi nas zastopala. Želimo pa si, da bi članstvo zopet aktivirali z imenovanjem novega delegata, ki bi bil iz zdravniških oz. pediatričnih vrst.

3.1.2 MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE

Mreža za otrokove pravice (MOP) je mreža nevladnih organizacij, ki deluje na področju otrokovih pravic. Namenjena je podpori, spodbudi in koordinaciji NVO. Na podlagi spremljanja trenutnega stanja otrokovih pravic na nacionalni in evropski ravni skrbimo za visoko kakovost zagovorništva in informiranja s področja otrokovih pravic. Na evropski ravni je MOP pridružena članica evropske mreže za otrokove pravice Eurochild, hkrati pa nacionalna partnerska mreža (National Partner Network) za Slovenijo. Sodelujemo tudi z mednarodno organizacijo Child Rights Connect, ki med drugim nudi podporo mrežam NVO pri pripravi alternativnih poročil o uresničevanju Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

V okviru Mreže za otrokove pravice smo v letu 2023 izvedli naslednje dejavnosti:

Delovanje mreže

Izvedli smo 2. sejo Sveta Mreže za otrokove pravice, ki je potekala 6. 11. 2023. Članom Sveta MOP smo med drugim predstavili prioritete dela mreže v letu 2024.

Organizirali smo srečanje članic Mreže za otrokove pravice, ki je potekalo 29. 11. 2023. Članice so izpostavile področja otrokovih pravic, ki jih trenutno prepoznajo kot pereča.

Zagovorniške aktivnosti

Sodelovali smo pri zagovorniških aktivnostih za vključitev Varuha otrokovih pravic v novi predlog Zakona o Varuhu človekovih pravic.

S članicami mreže smo sestavili dopis z naborom problematike na področju duševnega zdravja otrok ter ga poslali delovni skupini Ministrstva za zdravje za pripravo Zakona o psihoterapiji, ministrici za zdravje ter Odboru DZ za zdravstvo.

Ustanovili smo Tematsko delovno skupino (TDS) za otroke s posebnimi potrebami. Članica MOP Amnesty International Slovenije je posredovala pobudo matere z otrokom s posebnimi potrebami glede ureditve sistema v Sloveniji. Izpostavljeno problematiko smo preverili pri članicah in zaznali potrebo za ureditev tega področja. Članice TDS za otroke s posebnimi potrebami so Društvo za nenasilno komunikacijo, ZLRO, ZPM Lj Center, ZPM Lj Šiška, Društvo Mozaik in Društvo PEND.

Udeležili smo se seje Medresorske komisije za človekove pravice Ministrstva za zunanje zadeve, kjer so nam predali aktualne informacije glede mednarodnih mehanizmov v letu 2024.

Aktivnosti na področju priprave alternativnega poročila v letu 2023 niso potekale, saj se datum poročanja Slovenije pred Odborom ZN za otrokove pravice še vedno zamika in je trenutno predviden za leto 2025. Spremljali in sledili smo aktualnim spremembam pravnih predpisov.

Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij

Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij ni imel večjih aktivnosti v letu 2023. Udeleževali smo se aktualnih srečanj.

Mednarodno sodelovanje

- aktivno sodelovanje v mednarodni mreži organizacij Eurochild (sodelovanje v okviru njihovih akcij, aktivna udeležba na letni konferenci ter na generalni skupščini);
- članice Eurochilda (MOP je pridružena članica) imamo "glas" pri pripravi poročila za Evropski semester* (*mehanizem za usklajevanje ekonomske in socialne politike v EU*). Pripravili smo poročilo za Slovenijo (Eurochild Flagship Report).

Promocijske aktivnosti

Objavili smo aktualne novice na spletni strani mreže www.mreza-za-otrokove-pravice.si. V letu 2023 E-novičke in E-gradiva niso izhajali.

Društvo novinarjev Slovenije je izvedlo ponatis Smernic za poročanje o otrocih.

3.2 SOCIALNO-HUMANITARNI PROGRAMI ENO SRCE

V socialno-humanitarne programe vključujemo otroke, mladostnike in družine iz vse Slovenije. Glavni cilj je zmanjšati socialno izključenost in omogočiti kakovostnejše življenje. Pomagamo finančno s plačili različnih stroškov in materialno (oblačila, hrana, šolske potrebščine ipd.).

V letu 2023 smo našim socialno-humanitarnim programom, ki so združeni pod imenom ENO SRCE® – *Pomoč družinam, Sapramiškin sklad, Adin stipendijski sklad, Športnik sem in Polna šolska torba* – dodali še dva nova sklada: *Glasbenik sem* in *Dedek Mraz*.

V aplikacijo Zarja smo v letu 2023 začeli vpisovati prispele Vloge družin za pomoč – sklad Pomoč družinam. Začeli smo z vpisovanjem družin v Druge finančne akcije in začeli s postavitvijo obrazcev za ostale sklade (podatke bomo začeli vpisovati v letu 2024). Aplikacija Zarja se počasi razvija, skladno s potrebami na socialno-humanitarne področju, in v sodelovanju z Agencijo Lars, ki nam nudi tehnično pomoč.

Zbiranje sredstev za ENO SRCE®

Da smo in da bomo lahko še naprej čim bolj učinkovito pomagali otrokom, mladostnikom in družinam, smo za socialno-humanitarne programe ENO SRCE intenzivno zbirali sredstva predvsem v zadnjem delu leta 2023. Izvedli smo več uspešnih kampanj, da bomo lahko različne oblike finančne in materialne pomoči nudili tudi v letu 2024.

V letu 2023 smo preko naštetih sedmih skladov pomagali 5.169 družinam oziroma otrokom v skupni višini 346.896,99 €. Seveda decembra nismo pozabil na novoletna darila za najmlajše.

- *Dobrodelni copat CopArt*

V letu 2023 se je za COPArt začela nova zgodba, hkrati pa je ostala tudi stara. Tako so se COPArtu s človeško ribico Urške Drofenik pridružili novi copati s podobo Srečka Kosovela, ki jih je oblikoval Žare Kerin. Izdelava je ostala v rokah Čevljarstva Brodi iz Tržiča. Sredstva od prodaje novega COPArt je oblikovalec namenil skladu Glasbenik sem.

Izdelek je zelo zanimiv za novoletno darilo, tako osebno kot poslovno, zato smo ga prav v zadnji tretjini leta intenzivno predstavljali na različnih dogodkih in kanalih (družabna omrežja, TV, članki, spletni mediji), prodaja pa je potekala preko naše spletne trgovine.

- *Dobrodelni teden na RTV*

Že 7. leto zapored smo z RTV Slovenija izvedli dobrodelni teden – tokrat je potekal od 11. do 17. decembra 2023 v oddajah Tednik, Dobro jutro, Male sive celice, Krompir, Kaj dogaja?, 33/45, Nedeljsko popoldne in kvizu Vem! in Joker. S pomočjo gledalk in gledalcev TV Slovenija smo zbrali 152.720 €, ki jih bomo v sklade ENO SRCE prerazporedili glede na potrebe.

- *Hladilnik toplega srca*

Hladilnik toplega srca je decembra finančno in materialno ponovno presegel lanskoletni izkupiček. Ekipa Radia Capris je skupaj s poslušalci in mnogimi donatorji poskrbela, da se je za družine v stiski zbralo kar 75.934,00 € ter 10,8 ton hrane in higienskih izdelkov. Za delitev zbranega materiala so poskrbela DPM Piran, MDPM Sežana in DPM Izola. Finančna sredstva pa bodo v letu 2024 družinam v največjih stiskah pomagala pri plačevanju položnic za elektriko, vodo in ogrevanje ter šolanja in letovanja.

- *Novoletno obdarovanje*

V decembru 2023 smo razdelili približno 1.300 daril na vse konce Slovenije. Skrbelo nas je, koliko dobrodelnosti bo v prazničnem decembru še ostalo v ljudeh in podjetjih, saj so se mnogi finančno ali materialno iztrošili že ob poplavih. Na srečo smo z vsemi "tradicionalnimi" donatorji ponovili zbiralne akcije daril, tako da verjamemo, da so darila prejeli vsi otroci, kolikor so naše članice sporočile potrebe s terena. Zato velika hvala podjetjema Telemach, d. o. o., in Plume design, d. o. o., ki je poskrbelo za 78 personaliziranih daril za otroke. Že sedmič zapored so k nam prišli s Televizije in radia Veseljak, ponovno s harmoniko in polnim kombijem daril, ki so jih prispevali njihovi gledalci, poslušalci in tudi glasbeni gosti. Tradicijo pa ohranjamo tudi z Ministrstvom za obrambo, Ministrstvom za javno upravo in Okrožnim sodiščem v Ljubljani.

3.2.1 POMOČ DRUŽINAM

Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte pri ZPMS se je v letu 2023 sestala na petih sejah. Pregledala je 220 vlog za pomoč in odobrila 170 vlog v skupni višini 67.705,27 €. Vloge niso bile odobrene 50 prosilcem z utemeljitvami, da so bodisi že prejeli pomoč v zadnjih dveh letih ali imajo polnoletne otroke ali ker niso oddali popolne dokumentacije za vključitev v humanitarni program.

št. komisije	št. družin	odobreno	sredstva iz sklada Pomoč družinam
KSHV 1-2023	60	43	19.131,14 €
KSHV 2-2023	61	45	17.965,00 €
KSHV 3-2023	38	30	11.109,13 €
KSHV 4-2023	14	8	2.600,00 €
KSHV 5-2023	47	44	16.900,00 €
Skupaj	220	170	67.705,27 €

V oddaji Tednik RTV Slovenija v letu 2023 ni bilo predstavljene nobene družine.

- *Srčna Univerza v Ljubljani*

V začetku leta 2023 smo znotraj akcije Srčna UL že tretjič zapored razdelili finančne pomoči študentom. Vloge so se sicer zbirale še v letu 2022, komisija pa se je sestala v januarju 2023 in odobrila pomoči na dveh razpisih – za slovenske študente UL in posebej za ukrajinske študente UL.

Enkratno finančno pomoč je prejelo 29 slovenskih študentov v skupni višini 12.721,91 € ter trije ukrajinski študenti v skupni višini 2.920,00 €.

Poleti pa se je UL odločila, da ponovno začne zbirati donacije ter sprejemati vloge študentov in zaposlenih, ki so bili prizadeti v poplavih. To pomoč je prejelo 69 vlagateljev v skupni višini 37.500,00 €. Pomoč je namenjena izključno za sanacijo po poplavih.

- *Družine Dobrodelnega društva Palčica Pomagalčica in dobrodelni škratki*

V letu 2023 smo s pomočjo tega društva pomagali 11 družinam v skupni vrednosti 48.802,22 €. V veliki večini gre za družine, v katerih so otroci s posebnimi potrebami, ki smo jim pomagali pri plačilu terapij ali nakupu pripomočkov. Trem družinam pa je društvo namenilo donacijo za sanacijo po poplavih.

3.2.2 SAPRAMIŠKIN SKLAD

Sapramiškin sklad je namenjen pomoči otrokom s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin. S pridobljenimi sredstvi pomagamo otrokom in družinam pri nudenju psihosocialne pomoči, plačilu fizioterapij, plačilu oz. doplačilu zdravstvenih in drugih pripomočkov ter izobraževanju staršev. V letu 2023 smo iz Sapramiškega sklada pomagali petim družinam v višini 2.358,01 €.

V sodelovanju z Inštitutom Zlata pentljica smo dvema mladostnikoma pomagali z nakupom pripomočkov v skupni višini 11.256,02 €.

3.2.3 ADIN ŠTIPENDIJSKI SKLAD

Poleti smo objavili javni razpis za pridobitev novih štipendij za šolsko leto 2023/2024, na katerega je prispelo 29 vlog. Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte je vloge pregledala in izbrala 10 novih štipendistov, ki so ustrezali vsem pogojem.

V šolskem letu 2023/2024 mesečno štipendijo v višini 120 € trenutno nudimo že 30 srednješolcem in srednješolkam ter tudi študentom in študentkam.

3.2.4 POLNA ŠOLSKA TORBA

V letu 2023 smo v programu Polna šolska torba preko 48 lokalnih društev in zvez prijateljev mladine razdelili približno 45.000 kosov šolskih potrebščin. Ob tem smo Članicam ZPMS razdelili tudi 23.145 € za nakup delovnih zvezkov in dodatnih šolskih potrebščin, delno v obliki darilnih bonov za trgovine Office&more. Pomagali smo 3.300 učencem in dijakom iz socialno šibkih družin.

Materialne in finančne donacije v programu Polna šolska torba so združene iz:

- **Akcija "Poštar Pavli polni šolske torbe"**

Uspešno smo zaključili 11. skupno dobrodelno akcijo Poštar Pavli polni šolske torbe. V letu 2023 smo na poštah poslovalnicah zbrali 43.416 kosov šolskih potrebščin, ki jih je Pošta Slovenije dostavila med omenjenih 48 članic, ki so se prijavile k akciji.

- **Drugi donatorji šolskih potrebščin**

Zahvala gre ponovno tudi vsem podjetjem, ki so prispevala predvsem materialno in šolske potrebščine dostavila na naš sedež. V letu 2023 smo sicer opazili, da so se donacije šolskih potrebščin zmanjšale, predvsem zaradi poplav, saj so ljudje čez poletje pretežno darovali za ta namen.

Podjetje Eurospin eko, d. o. o., se je v letu 2023 ponovno odločilo za dobrodelno akcijo. Tokrat je šlo za dobrodelno sestavljanko. Podjetje je od prodaje prispevalo 10.000 € za nakup šolskih potrebščin.

3.2.5 ŠPORTNIK SEM

Namen sklada je zagotavljanje pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno šibkejših okolij pri uresničevanju športnega udejstvovanja. Naš namen je, da čim več mladih vzpodbudimo k redni športni aktivnosti. Želimo jim dati priložnost, da se gibajo ter si s tem izboljšajo svojo psiho-fizično kondicijo. V letu 2023 smo drugič objavili razpis za finančno pomoč za šolsko leto 2023/2024. Prispelo je 69 vlog, od katerih je bila pomoč pri plačilu vadnin in nakupu opreme odobrena 54 mladim športnikom. Otroci

obiskujejo zelo različne športe – košarko, karate, lokostrelstvo, nogomet, rokomet, gimnastiko, plavanje, odbojko, ples, tenis, jahanje, boks, kegljanje, tek na smučeh, šah.

Naš cilj je, da razpis objavimo vsaj 1x letno in otrokom pomagamo vse šolsko leto, ko trajajo aktivnosti.

3.2.6 GLASBENIK SEM

Po uspešni vzpostavitvi programa Športnik smo se v letu 2023 odločili, da poskusimo podpreti še mlade glasbenike. Po enakem postopku in kriterijih smo poleti pripravili prvi razpis, ki pa očitno na začetku ni dovolj učinkovito prišel do naslovnikov. Prispelo je 12 vlog za pomoč pri plačevanju glasbenih šol oz. drugih stroškov v šolskem letu 2023/2024. Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte je vloge pregledala in pomoč odobrila vsem 12 prejemnikom.

Ker pa so se donacije še vedno lepo nabirale, smo pozno jeseni ponovili razpis, na katerega pa je prispelo 33 vlog. Po obravnavni je bila ena vloga zavrnjena. Preostalih 32 prejemnikov pa je pomoč prejelo za obdobje januar–junij 2024.

V šolskem letu 2023/24 smo torej podprli 44 mladih glasbenikov, ki v svojih motivacijskih pismih navajajo, koliko jim glasba pomeni. Prejemniki pomoči obiskujejo ure klavirja, violončela, violine, prečne flavte, harfe, tolkal, solo petja, trobente, kontrabasa, roga, oboe, harmonike in kitare.

3.2.7 DEDEK MRAZ

V letu 2023 smo med socialno-humanitarne programe ENO SRCE dodali še sklad Dedek Mraz.

Obiski in sprevodi dedka Mraza so dolgoletna tradicija Zveze prijateljev mladine Slovenije. Na pobudo ZPMS je "*Obisk dedka Mraza*" zapisan tudi v registru slovenske nesnovne kulturne dediščine.

December je tisti čas, ko med otroki kar brbota o tem, ali so že napisali pismo Dedku Mrazu in kaj jim bo prinesel oziroma med starejšimi, kaj bodo dobili za novoletno darilo. A žal mnogi otroci ob tem raje molčijo, saj vedo, da si starši tega ne morejo privoščiti. Zato društva in zveze prijateljev mladine po vsej Sloveniji za otroke iz ekonomsko šibkejših družin že desetletja organizirajo prav poseben dogodek z obiskom dedka Mraza in obdarovanjem. Dogodek ponavadi vključuje ogled gledališke ali lutkovne predstave in nastop dedka Mraza, ki otrokom tudi izroči darilo.

Zato se nam je zdelo prav, da dedka Mraza tudi formalno vključimo med svoje sklade, in sicer z namenom, da z zbranimi sredstvi pomagamo našim članicam organizirati pravljičnost decembrskih dni in prihod dedka Mraza za naše najmlajše iz ekonomsko manj vzpodbudnih okolij.

Decembra smo tako kar 37 našim članicam finančno pomagali pri organizaciji prireditev oz. obdarovanja.

3.3 HUMANITARNI PROGRAM POMEŽIK SONCU®

V letu 2023 smo v sodelovanju z našimi članicami izvajali zimovanja, letovanja in zdravstvena letovanja ter omogočali tudi druge dejavnosti za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladostnikov (počitniška varstva, delavnice, izleti, predstave itd.).

3.3.1 IZVEDBA HUMANITARNEGA PROGRAMA POMEŽIK SONCU

Pomežik soncu je program zbiranja sredstev za financiranje letovanj otrokom iz socialno ogroženih družin, ki poteka neprekinjeno že od leta 1999. Namen programa je omogočiti otrokom, ki izhajajo iz družin v socialni stiski, brezplačne, sproščujoče, varne, ustvarjalne in aktivne počitnice. Otroke predlagajo naša društva in zveze, šolske svetovalne službe, centri za socialno delo ali posamezniki, pa tudi zdravniki-pediatrji. Otroke in mlade vključimo v letovanje skupaj z otroci, ki letujejo samoplačniško. Programi na letovanjih delujejo preventivno in spodbujajo pozitivne vrednote pri otrocih in mladih.

Promocija programa

Za različne ključne tiskane in digitalne medije, občinska glasila in druge publikacije smo pripravili promocijske grafike individualnih/unikatnih velikosti uradne grafične podobe. Program smo oglaševali tudi na 420 Europlakatovih mestih, osvetljenih zaslonih Citylight po vsej Sloveniji. Plakat Pomežik soncu® smo poslali vsem našim članicam, osnovnim šolam, srednjim šolam, knjižnicam, centrom za socialno delo, zdravstvenim domovom in bolnišnicam, skupno na 1.214 naslovov. Celostno smo oblepili en avtobus Ljubljanskega potniškega prometa, ki je vse poletje vozil večinoma na progi 6, ki je najdaljša in najbolj frekventna. Humanitarni program je bil predstavljen na zadnji strani e-kataloga Počitnice in dejavnosti 2023, ki ga vsako leto pripravijo članice ZPMS iz osrednje Slovenije.

Izvedli smo obsežno akcijo zbiranja sredstev preko UPN obrazcev (direktna nenaslovljena pošta in vlaganje v časopise).

Sredstva za letovanja je programu kot dolgoletni sponzor tudi v letu 2023 namenila farmacevtska družba Lek, d. d.. OMV Slovenija je izvedel sedaj že tradicionalno akcijo zbiranja točk članov Kluba zvestobe OMV SMILE & DRIVE, ki so skupaj z donacijo 1 milijona točk – pretvorjenih v finančna sredstva – omogočili letovanje socialno ogroženih otrok. LIDL Slovenija je prispeval sredstva za letovanja otrok s posebnimi potrebami. Letovanja socialno ogroženih otrok je v letu 2023 podprla tudi Fundacija Radia 1. Generalna sekretarka Breda Krašna se je 7. junija pridružila Mihi Deželaku na "Deželak mobilu" na njegovi dobrodelni poti od Pivke do Postojne.

3.3.2 IZVEDBA ZIMOVANJ IN LETOVANJ

Zimovanja in letovanja so tradicionalni program organiziranja kakovostnega preživljanja prostega časa otrok in mladostnikov. Deluje na načelih prostovoljstva in enakih možnosti za vse otroke. Dejavnosti se nanašajo na:

- a) organizacijo zimovanj in letovanj za otroke in mladostnike;
- b) organizacijo letovanj iz socialno manj spodbudnih okolij, ki se sofinancirajo iz sredstev progama Pomežik soncu®;
- c) organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami, ki se financirajo iz sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS (FIHO);
- d) organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami iz socialno manj spodbudnih okolij s spremljevalci, ki jih omogočajo donacije.

Zimovanja

ZPMS je 30. novembra 2022 objavila Interni poziv za izvajanje aktivnosti zimovanja otrok iz socialno ogroženih družin med novoletnimi počitnicami 2022 in zimskimi počitnicami 2023. Kot smo že poročali, je med novoletnimi počitnicami 2022 v organizaciji MDPM Celje letovalo 23 otrok v Kranjski Gori. Na poziv za zimske počitnice 2023 se je odzvalo 9 organizatorjev letovanj, od tega štirje, ki so organizirali zimovanje s smučanjem (ZPM Krško, OZPM Šentjur, MDPM Celje in DPM Metlika), preostalih pet (MDPM za Goriško, DPM Škofja Loka, ZLRO, MDPM Ajdovščina, MDPM Celje in ZPM Ljubljana Vič Rudnik) pa je organiziralo zimovanje s programom aktivnosti. Tako je med zimskimi počitnicami v letu 2023 z našim organizatorji zimovalo 249 otrok.

ZPMS je 23. 11. 2023 objavil Interni poziv za izvajanje aktivnosti zimovanja otrok iz socialno ogroženih družin med novoletnimi počitnicami 2023 in zimskimi počitnicami 2024. Za izvedbo novoletnih počitnic so se prijavili 3 organizatorji MDPM Celje, ZPM Maribor in MDPM za Goriško. Med novoletnimi počitnicami je na Pohorju in v Kranjski Gori letovalo 70 otrok iz socialno ogroženih družin.

Letovanja

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja pri ZPMS (NOPČL) je 5. aprila 2023 objavil Interni razpis za letovanje otrok iz sredstev ZPMS. Na interni razpis za sredstva Pomežik soncu[®] se je prijavilo 24 organizatorjev letovanj, na interni razpis za sredstva FIHO 20 organizatorjev letovanj in na interni razpis za sredstva za zdravstveno letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin 22 organizatorjev. NOPČL je na 11. seji, ki je bila 23. maja 2023, sprejel sklep o razdelitvi sredstev za letovanje otrok iz sredstev FIHO in Pomežik soncu[®] in sklep o razdelitvi sredstev za letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin in njihovih spremljevalcev.

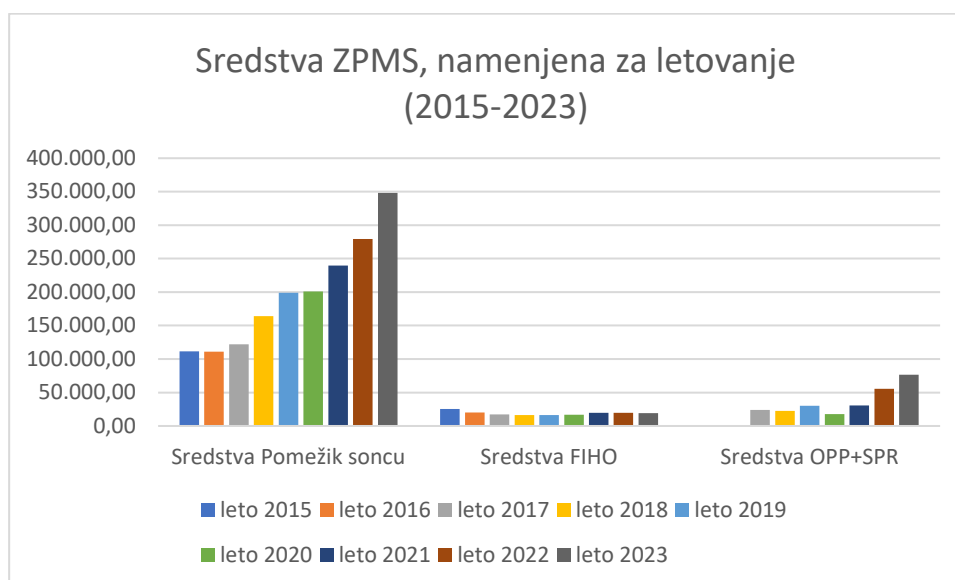
ZPMS je kandidirala na razpis FIHO za pridobitev sredstev za organizacijo letovanj za otroke s posebnimi potrebami in za organizacijo letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin v letu 2023. Na razpisu FIHO smo pridobili 17.635,97 € za organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami in 23.514,62 € za organizacijo letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin. Iz zbranih sredstev v humanitarnem programu POMEŽIK SONCU[®] je bilo po odločitvi NOPČL na razpolago organizatorjem letovanj 367.752,00 € (poleg sredstev FIHO) za letovanje otrok iz socialno ogroženih družin, kar bi omogočilo letovanje 879 otrokom. Za letovanje otrok s posebnimi potrebami je bilo na razpolago 19.272,00 € (poleg sredstev FIHO), kar je omogočilo letovanje 45 otrokom, in 39.166,00 € za letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin ter 39.166,00 € za spremljevalce (skupaj 78.332,00 €), kar bi omogočilo letovanje 90 otrokom, ki jih je spremljalo 90 spremljevalcev.

ZPMS je v zadnjih devetih letih za letovanje otrok **namenila 2.224.114,86 € sredstev**, ki jih je pridobila na javnih razpisih FIHO ter s pomočjo sredstev donatorjev in sponzorjev. Največji delež sredstev skozi leta predstavljajo sredstva Pomežik soncu[®], v letu 2023 so ta znašala 367.752,00 €, kar v primerjavi z letom 2022 prikazuje porast sredstev v višini 31,7 % (lani 16,5 %). Ravno tako so se občutno povečala razpoložljiva sredstva za letovanje otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci, saj so ta v letu 2022 znašala 55.528,00 €, v letu 2023 pa kar 78.232,00 €, kar je 22.704,00 € več kot lani. V primerjavi z letom 2021 je zaznано povišanje sredstev za 253,4 %.

	Sredstva Pomežik soncu	Sredstva FIHO	Sredstva OPP + SPR	SKUPAJ
leto 2015	111.540,00	25.200,00	0,00	136.740,00
leto 2016	110.994,98	19.950,00	0,00	130.944,98
leto 2017	121.825,00	17.076,40	23.747,60	162.649,00
leto 2018	163.920,00	16.126,88	22.680,00	202.726,88
leto 2019	198.870,00	16.240,00	30.240,00	245.350,00
leto 2020	200.760,00	16.905,00	17.920,00	235.585,00
leto 2021	239.744,00	19.705,00	30.870,00	290.319,00
leto 2022	279.144,00	19.872,00	55.528,00	354.544,00
leto 2023	367.752,00	19.272,00	78.232,00	465.256,00
SKUPAJ	1.775.189,98	170.347,28	257.511,60	2.224.114,86

Tabela 1: sredstva, ki jih je ZPMS namenila za letovanje v letih 2015–2023

ZPMS je v letu 2023 za letovanja otrok skupno namenila 110.712,00 € več kot v letu 2022. Največji porast sredstev je pri Pomežik soncu® (88.608,00 € več kot lani) in sredstvih za letovanje otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci (22.704,00 € več kot lani), medtem ko ostajajo sredstva FIHO skoraj na isti ravni.

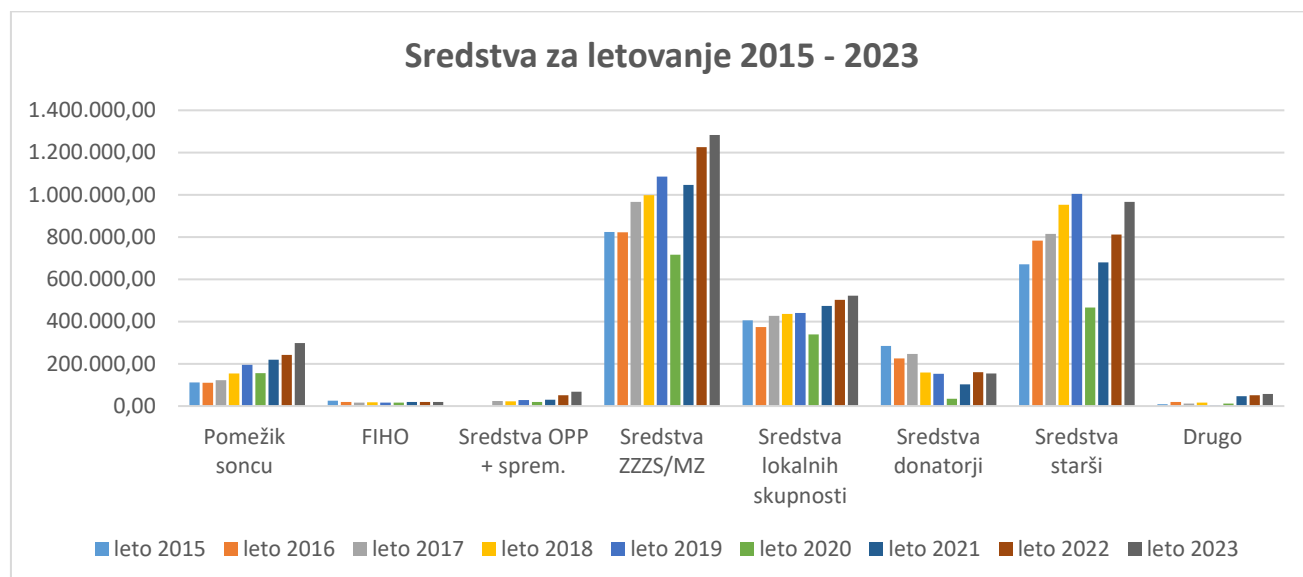
Graf 1: sredstva ZPMS, namenjena za letovanje v letih 2015–2023

ZPMS in organizatorji letovanj so v letu 2023 uspeli skupaj zbrati **3.371.184,83 € sredstev** za letovanja otrok in mladostnikov, kar je za 305.712,22 € oz. 9,97 % več kot leto poprej. Znatno se je povišala poraba Pomežikovih sredstev, in sicer za 23,21 %, poraba sredstev za letovanje otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci v primerjavi z lanskim letom se je povišala za 33,9 %, sredstva staršev pa so se povišala za 155.181,03 €, kar predstavlja 19,1 % več sredstev, ki so jih starši namenili za letovanje otrok.

Sredstva/leto	Pomežik soncu	FIHO	Sredstva OPP + sprem.	Sredstva ZZS	Sredstva lokalnih skupnosti	Sredstva donatorji	Sredstva starši	Drugo	Skupaj
leto 2015	111.540,00	25.200,00	0	823.725,00	405.221,12	284.740,39	671.231,96	8.199,00	2.329.857,47
leto 2016	110.994,98	19.950,00	0	823.025,92	373.816,35	226.254,71	783.019,61	19.105,22	2.356.166,79
leto 2017	121.825,00	17.076,40	23.747,60	966.099,20	426.492,77	246.497,85	814.947,70	11.838,94	2.628.525,46
leto 2018	154.902,08	17.605,00	22.540,00	997.926,21	436.132,37	159.129,81	953.204,16	16.846,63	2.758.286,26
leto 2019	195.818,91	16.345,00	29.039,38	1.086.244,81	441.083,99	153.179,17	1.004.650,02	4.238,20	2.930.599,48
leto 2020	156.220,98	16.901,78	19.432,30	715.900,32	338.487,96	35.123,63	466.790,65	11.215,00	1.760.072,62
leto 2021	219.344,00	19.646,78	29.445,00	1.046.920,71	474.458,21	102.685,04	680.673,19	46.230,80	2.619.403,73
leto 2022	242.534,32	19.872,00	50.533,29	1.225.685,21	502.396,65	160.795,39	812.033,78	51.621,97	3.065.472,61
leto 2023	298.820,91	19.165,16	67.659,05	1.283.445,06	522.883,23	154.221,99	967.214,81	57.774,62	3.371.184,83

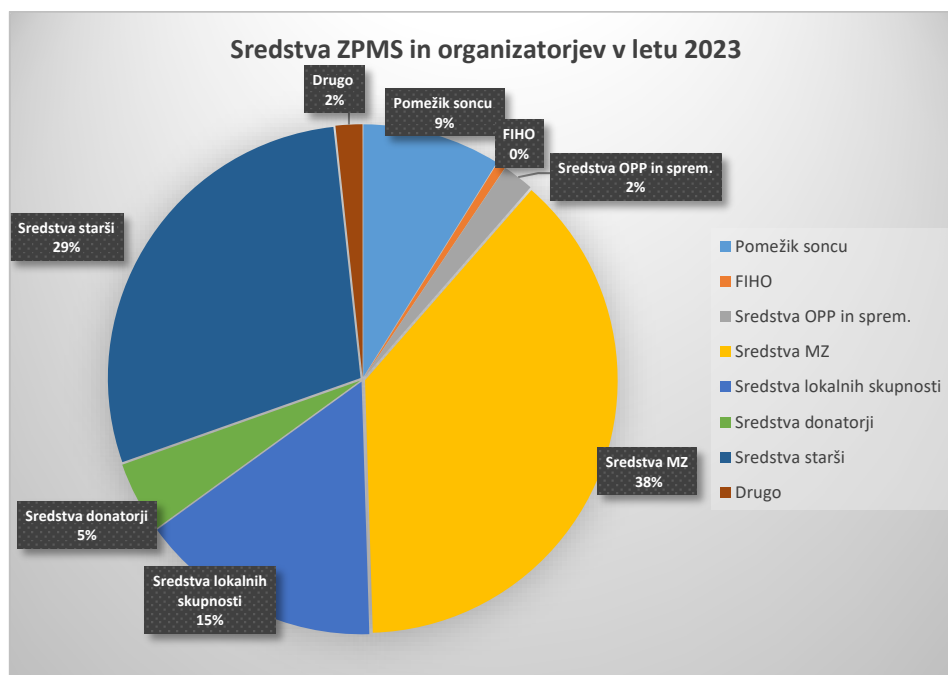
Tabela 2: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, porabljena za letovanje otrok v letih 2015–2023 (podatki iz poročil organizatorjev letovanj)

V zgornji tabeli so primerjalno med leti 2015 in 2023 predstavljeni različni viri financiranja letovanj. Iz prikazanega izhaja, da se je v letu 2023 ponovno povečala večina postavk pri različnih virih financiranja. Največji delež sredstev za letovanja otrok in mladostnikov še vedno predstavljajo sredstva MZ (prej ZZS). V grafu št. 2 je predstavljeno gibanje sredstev, ki so jih ZPMS in organizatorji letovanj namenili za letovanje otrok v letih 2015–2023, kar je še bolj razvidno. Če izvzamemo upad sredstev zaradi pandemije v letu 2020 (zelena oznaka), se opazi postopno povišanje sredstev pri vseh postavkah.

Graf 2: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, namenjena za letovanje otrok v letih 2015–2023 (podatki iz poročil organizatorjev letovanj)

Graf 3 prikazuje sredstva ZPMS in sredstva organizatorjev, ki so bila porabljena v letu 2023 za izvedbo letovanj otrok in mladostnikov. Največji delež predstavljajo sredstva MZ (38 %), sledijo sredstva staršev (29 %), lokalnih skupnosti (15 %), na četrtem mestu pa je Pomežik soncu® (9 %).

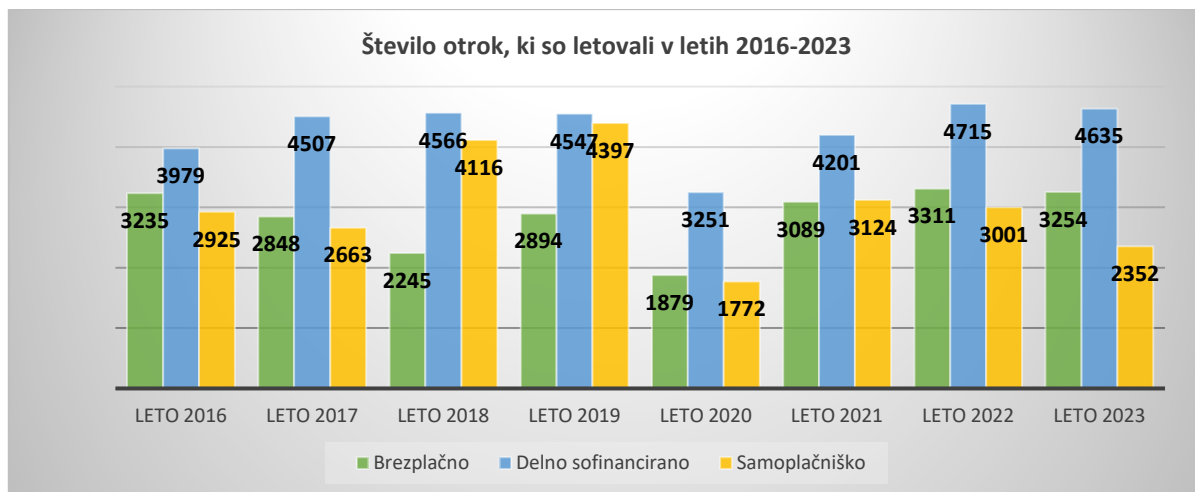
Graf 3: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, porabljena za letovanje otrok v letu 2023

Skupno število otrok, ki so letovali v organizaciji zvez in društev prijateljev mladine v letu 2023, je 10.245 (lani 11.027), od tega jih je popolnoma brezplačno letovalo 3.254 (lani 3.311), delno sofinancirano 4.635 (lani 4.715) in samoplačniško 2.356 (lani 3.001) otrok.

Podatki kažejo, da smo v letu 2023 peljali 782 otrok manj na letovanje kot v letu 2022. V primerjavi z lanskim letom je v letu 2023 viden občuten upad otrok, ki so letovali samoplačniško, medtem ko je število otrok, ki so letovali popolnoma brezplačno, in otrok, ki so letovali delno sofinancirano, približno isto kot lani. Naj povemo, da so v poročilu za leto 2023 šteti tudi otroci, ki so letovali preko ZPM Ljubljana Moste Polje, medtem ko finančna sredstva za letovanje otrok v organizaciji ZPM Ljubljana Moste Polje niso prikazana. V osmih letih, kar beležimo podatke, so organizatorji v poletnih sezonah peljali na letovanje 81.510 otrok.

Leto	Brezplačno	Delno sofinancirano	Samoplačniško	Skupno
leto 2016	3235	3979	2925	10139
leto 2017	2848	4507	2663	10018
leto 2018	2245	4566	4116	10927
leto 2019	2894	4547	4397	11838
leto 2020	1879	3251	1772	6902
leto 2021	3089	4201	3124	10414
leto 2022	3311	4715	3001	11027
leto 2023	3254	4635	2352	10245
Skupno	22755	34401	24350	81510

Tabela 3: število otrok, ki so letovali v letih 2016–2023 glede na vrsto financiranja (podatki iz poročil organizatorjev letovanj).

Graf 4: število otrok, ki so letovali v letih 2016–2023

Letovanja iz sredstev Ministrstva za zdravje

Ministrstvo za zdravje je v Sklepu o izbiri organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2023 našim organizatorjem namenilo 1.424.358,94 € za zdravstvena letovanja; **ob polni porabi sredstev** bi z nami letovalo 4.995 otrok oz. bi izvedli 47.447 nočitev, kar je v primerjavi z lanskimi finančnimi sredstvi, ki jih je ZZS namenil našim organizatorjem za letovanje otrok in mladostnikov sicer več, vendar pa zaradi povišanja subvencionirane cene na otroka/nočitev predstavlja manj otrok in manj nočitev.

Letos so organizatorji zdravstvenih letovanj izkoristili 1.283.445,30 €, letovalo je 4.546 otrok oz. so organizatorji izvedli 42.753 nočitev. Tudi letošnja realizacija odobrenih sredstev MZ za zdravstveno letovanje je bila 90 %.

Sredstva ZZS 2023	Štev. otrok	Štev. nočitev	Vrednost	Odstotek %
Porabljeno	4.546	42.753	1.283.445,30	90,0
Neporabljeno	449	4.694	140.913,64	10,0
Odobreno 2023	4.995	47.447	1.424.358,94	100,0

Tabela 4: sredstva MZ glede na izkoriščenost v letu 2023

Primerjava porabljenih sredstev ZZS/MZ

Graf št. 5 prikazuje odstotek porabljenih sredstev ZZS/MZ v letih 2019–2023. Izkoristek odobrenih sredstev MZ v letu 2023 (90 %) je enak izkoristku odobrenih sredstev leta 2022. V letu 2020 je bil izkoristek zaradi pandemije samo 55 %.

Graf 5: odstotek porabljenih sredstev ZZS v letih 2019–2023.

Izkoristek odobrenih sredstev po organizatorjih zdravstvenih letovanj v letu 2023

- Vsa letošnja odobrena sredstva MZ so izkoristili v izpostavah OE ZZS Celje, Postojna, Kranj, Škofja Loka, Radovljica, Cerknica, Hrastnik, Murska sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Trebnje (organizacija ZLRO), Novo mesto in Ajdovščina, organizator zdravstvenega letovanja ZPM Maribor pa je v izpostavi OE ZZS Maribor peljal na letovanje 29 otrok več (107 %);
- 90 oz. več kot 90 % sredstev so naši organizatorji izkoristili v izpostavi OE ZZS Šentjur pri Celju, Krško, Brežice, Ljubljana, Tržič, Idrija, Trbovlje, Trebnje (v organizaciji DPM Mojca), Ravne na Koroškem, Velenje in Mozirje;
- 80 oz. več kot 80 % je bilo izkoriščeno v izpostavi OE ZZS Ilirska Bistrica, Domžale, Litija, Vrhnika in Lenart;
- 70 oz. več kot 70 % so organizatorji izkoristili v izpostavi OE ZZS Kamnik, Grosuplje, Ptuj, Slovenska Bistrica, in Nova Gorica;
- 60 oz. več kot 60 % je bilo izkoriščeno v izpostavi OE ZZS Sevnica, Žalec in Črnomelj;
- 50 oz. več kot 50 % izpostavi OE ZZS Sežana in
- najnižja realizacija je bila v izpostavah OE ZZS Ormož (13 %), Piran (14 %), Koper (22 %), Izola (29 %) in Jesenice (31 %).

Analiza letošnjega razpisa MZ

Članice ZPMS so na javnem razpisu za izbiro organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev v letu 2023 uspele pridobiti kar 71,9 % vseh razpoložljivih sredstev po sklepu o izbiri organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2023, ki so bila 1.981.590,81 €. Odstotek je malenkost manjši od lanskega, ki je znašal 72,5 %.

Organizatorji	Štev. otrok	Štev. nočitev	Vrednost	Odstotek %
ZPMS članice	4995	47447	1.424.358,94	71,9
Ostali organizatorji	2031	18.206	557.231,24	28,1
Sklep MZ 2023	7.026	66.009	1.981.590,18	100,0

Tabela 5: odobrena sredstva MZ v razmerju med organizatorji ZPMS in ostalimi organizatorji v letu 2023

Med ostale organizatorje štejemo predvsem območna združenja Rdečega križa iz vse Slovenije, Celeia, d.o.o., ki je prisotna predvsem na območju celjske izpostave ZZS, in Javni zavod Spotur Slovenj Gradec, ki je prisoten na območju izpostave ZZS Ravne na Koroškem. Ostali organizatorji tako pokrivajo 28,1 % vseh sredstev po sklepu ZZS za leto 2023. Tako kot lani so članice ZPMS v letošnjem razpisu v celoti uspele pokriti območja koprške, krške in murskosoboške izpostave ZZS, več kot 85 % so uspele tudi v kranjski in novogoriški izpostavi ZZS.

Iz sredstev, ki jih je ZPMS namenila za letovanje, je v obmorska oz. gorska letovišča odšlo 1.489 otrok, otroke s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin pa je spremljalo 90 spremljevalcev. ZPMS in organizatorji letovanj smo skupaj peljali na letovanje 354 otrok s posebnimi potrebami. Po podatkih, ki smo jih prejeli od organizatorjev letovanj, je letos na letovanjih sodelovalo 1.076 prostovoljcev.

Izobraževanje ZPMS za pedagoške vodje na letovanjih otrok

Na letovanjih in zimovanjih želimo otrokom zagotoviti prijetno in varno preživljanje prostega časa. Da lahko pedagoški vodje dobro opravijo svoje naloge, morajo stalno pridobivati nova znanja in upoštevati dognanja stroke. Zato Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja (NOPČL) pri ZPMS že 15 let organizira dve več dnevni izobraževanji za pedagoške vodje (spomladi in jeseni), na katerih predavajo priznani strokovnjaki z različnih področij dela z otroci in starši. Vse pogosteje se namreč srečujemo z otroci, ki so težje vodljivi, kažejo moteče vedenje, imajo motnje pozornosti ali različne psihosomatske motnje, ipd. Zgodi se tudi, da starši pred letovanji zamolčijo otrokove posebnosti, kar spravlja otroka in pedagoško osebje v težek položaj. Zato so izobraževanja (predavanja in izmenjava dobrih praks) izjemnega pomena, saj pedagoško osebje opremijo z ustreznimi znanji, brez katerih bi bilo delo na letovanjih pravzaprav nemogoče izvajati. Temo izobraževanja, glede na aktualne potrebe, vsako leto določi NOPČL. Seminar se v organizaciji ZPMS izvaja v enem izmed počitniških domov oz. letovišč iz mreže članic ZPMS.

V letu 2023 je ZPMS organiziral dve izobraževanji. Prvo je bilo v organizirano v počitniškem domu Umag – Hostel Bežigrad, ki je v upravljanju Zavoda za letovanje in rekreacijo otrok Ljubljana, in sicer od 22. do 23. aprila 2023. Udeležilo se ga je 35 pedagoških vodij. Na izobraževanju so udeleženci poslušali predavanje Matica Munca o samopoškodovalnih mislih in vedenju otrok in mladostnikov in predavanje Damjana Habeta o vodenju tima in timskem delu. V moderirani delavnici z naslovom *Kako rešuješ zadevo ti?* so si izmenjali dobre prakse in iskali skupne rešitve pri reševanju težav.

Drugo izobraževanje pa je bilo organizirano v Vili Šumica, ki je v upravljanju ZPM Ljubljana Moste Polje, in sicer od 14. do 15. oktobra 2023. Udeležilo se ga je 28 pedagoških vodij. Na izobraževanju so udeleženci najprej poslušali predavanje Marka Puschnerja z naslovom *Internet in mediji na letovanju*. V popoldanskem času je dr. Lucija Čevnik predavala o tem, kako prepoznati medvrstniško nasilje in ga zaustaviti. Naslednji dan so udeleženci razpravljali o evalvaciji letovanj v letu 2023 in razmišljali o temah predavanj naslednjih izobraževanj za pedagoške vodje.

3.3.2 PROSTI ČAS

Strokovna služba ZPMS je na podlagi sklepa 11. seje NOPČL dne 9. 6. 2023 objavila Interni poziv za izvajanje prostočasnih aktivnosti programa Počitnice za vse. Prejeli smo prijave 12 članic ZPMS, in sicer DPM Slovenske Konjice, ZPM Idrija, MDPM Sežana, MDPM za Goriško, ZPM Maribor, DPM Koroške, DPM Jurček Mirna, DPM Škofja Loka, MDPM Ajdovščina, DPM Cerčno, DPM Izola in DPM Črni vrh; ena od prijavnih ni ustrezala internemu pozivu. Dne 13. 7. 2023 je ZPMS objavil sklep o razdelitvi sredstev, v katerem je sofinanciral 7 prijavljenih programov počitniških varstev in 7 prijavljenih programov izvedbe dogodkov in delavnic. Do konca leta smo prejeli 6 poročil o izvedenih počitniških varstvih in 5 poročil o izvedenih dogodkih in delavnicah.

3.4 PROGRAMI NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

ZPMS ima status delovanja v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja, in sicer kot društvo, ustanovljeno z namenom izobraževanja posameznikov in organizacij, staršev, mentorjev, animatorjev različnih oblik dela z otroki in mladino ter izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja na področju športa, kulture, umetnosti, idr.

3.4.1 OTROŠKI PARLAMENTI®

Program Otroški parlamenti® se izvaja že od leta 1990; spodbuja aktivno državljanstvo in participacijo otrok v družbenem življenju. Program je oblika izobraževanja o človekovih, otrokovih in državljanskih pravicah. Otroci imajo priložnost izraziti svoje mnenje in vplivati na odločitve, ki se jih tičejo. Naučijo se izražanja in argumentiranja svojih stališč. Pridobijo občutek pripadnosti svoji skupnosti (t. j. otrokom), razvijajo odgovornost in razmišljanje o svojih pravicah in dolžnostih. Vse to je "naložba" za boljšo in odgovornejšo družbo v prihodnje.

V šolskem letu 2022/2023 je program potekal že 33. leto. V letu poprej smo ugotavljali, da je v program vključenih 396 matičnih osnovnih šol (od skupno 457 šol, kar je 86,6 % osnovnih šol) ter 22 osnovnih šol oz. zavodov za otroke s posebnimi potrebami (od skupno 28). Ugotavljali smo tudi, da je večje število lise zaznani na območjih Gorenjske, Primorsko-notranjske regije, Osrednje Slovenije, manjše pa v Savinjski regiji in JV Sloveniji. Pogosto je vključenost v program odvisna od pripravljenosti in naklonjenosti ravnatelja šole, pa tudi od "našega" regijskega koordinatorja, ki deluje na terenu; npr. Notranjska je že dlje časa brez regijske koordinacije, pomanjkanje angažmaja je zaznati tudi na širšem gorenjskem območju.

Izvedba programa je tesno povezana s šolskim letom in preko več ravni: prične se na šolski ravni, nadaljuje na občinski in medobčinski ravni, sledi regionalna raven in zaključek na nacionalni ravni. Za izvedbo na šolski ravni skrbijo mentorji Otroškega parlamenta, na občinski/medobčinski in regijski ravni regijski koordinatorji programa, na nacionalni ravni pa ZPMS.

Piramidni prikaz izvedbe Otroških parlamentov

Na 33. nacionalnem Otroškem parlamentu (NOP) aprila 2023 so otroci razpravljali o temi Duševno zdravje otrok in mladih. Ker je tema dvoletna, se nadaljuje tudi v šolskem letu 2023/2024.

Nacionalni odbor za Otroške parlamente

Nacionalni odbor za otroške parlamente (NO za OP) se v letu 2023 ni sestal. Sestava odbora se je pred tem spremenila (dotedanjega predsednika je začasno nadomeščala članica odbora Bojana Špegel z MZPM Velenje). V letu 2023 je bila imenovana nova sestava odbora za mandatno obdobje 2023–2027. Strokovno pomoč za odbor opravlja Petra Zega.

V okviru programa Otroški parlamenti smo v letu 2023 izvedli naslednje ključne aktivnosti:

Posvet z regijskimi koordinatorji programa

Konec februarja 2023 smo izvedli spletni posvet z regijskimi koordinatorji programa. Udeležba je bila zadovoljiva (17 udeležencev od 20). V prvem delu posveta smo ugotavljali, kako program poteka na terenu – po koronskih letih se je izvedba vrnila v "ustaljene tirnice". Občinski parlamenti so bili v večji meri že izvedeni, čakale so še izvedbe na medobčinski in regijski ravni. V drugem delu posveta pa smo se dotaknili izvedbe nacionalnega Otroškega parlamenta in možnosti, da bi ob koncu otroci sprejeli deklaracijo/memorandum in ta dokument predali predsednici Državnega zbora. Na ta način bi predsednica lahko dala dokument v razpravo na sejo državnega zbora oz. na seje posameznih odborov. V razpravi smo bili deljenih mnenj in ob koncu sprejeli odločitev, da zaključke v klasični obliki pošljemo po dogodku in jih ustrezno, brez naglice, vsebinsko dobro zapišemo. Dogovorili smo se tudi, da ZPMS pripravi predlogo za potrdila o udeležbi za otroke, tako za regijski nivo kot tudi za nacionalni nivo.

Pripravljalni sestanek z mladimi parlamentarci

Ker se otroci o izbrani temi pogovarjajo dve leti, se na dve leti menja tudi delovno predsedstvo. Zato v letu 2023 nismo izvedli pripravjalnega sestanka z mladimi parlamentarci. V delovnem predsedstvu so nadaljevali svoj mandat: Vid Žveglič (celjska regija), Aisha Blakaj (mariborska regija), Iza Visenjak (ptujska regija) in Zala Prah (Ajdovščina oz. severno Primorska regija).

33. nacionalni Otroški parlament

33. nacionalni Otroški parlament (NOP) je potekal 11. aprila 2023 na osrednjo tem "Duševno zdravje otrok in mladih". Na dogodku je sodelovalo 117 mladih parlamentarcev, 18 otrok novinarjev in 46 spremljevalcev. Zasedanje 33. NOP je otvoril in vodil Vid Žveglič, predsednik delovnega predsedstva. Uvodoma sta mlade parlamentarce pozdravili mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica Državnega zbora RS, in Darja Groznik, predsednica ZPMS.

V prvem delu zasedanja so udeleženci znotraj naslovne teme razpravljali o 4 podtemah: i) kaj je duševno zdravje?; ii) vpliv okolja na moje duševno zdravje; iii) moji viri pomoči in iv) spremembe za krepitev mojega razvoja.

Drugega dela zasedanja, v katerem so predstavniki skupin predstavili zaključke razprav, so se udeležili številni gostje: Meira Hot, podpredsednica Državnega zbora RS; Robert Golob, predsednik Vlade RS; Andrej Hoivik, poslanec; Eva Irgl, poslanka in predsednica Kom. za peticije, človekove pravice in enake možnosti; Anže Logar, poslanec in podpredsednik Odbora za zunanje zadeve; Alenka Jeraj, poslanka, podpredsednica Odbora za kulturo; Vera Granfol, poslanka, Odbor za izobraževanje in Odbor za zdravstvo; Milan Jakobovič, poslanec; Luka Mesec, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti; Darjo Felda, minister za vzgojo in izobraževanje; Danijel Bešič Loredan, minister za zdravje; Asta

Vrečko, ministrica za kulturo; Peter Svetina, varuh človekovih pravic; Jože Ruparčič, namestnik varuha, zadolžen za otrokove pravice; Ružica Boškić, MDDSZ; Fani Nolimal, Zavod RS za šolstvo; Tomaž Bergoč, Unicef Slovenija; Simon Trusseвич, Dijaška organizacija Slovenije; Matej Vinko, Center za duševno zdravje (NIJZ); Rade Pribaković Brinovec, namestnik strokovnega direktorja NIJZ, in Melani Mekicar, ambasadorica zdravja. Gostov je bilo veliko več kot pretekla leta, kar kaže, da se tudi odločevalci zavedajo resnosti slabega duševnega zdravja otrok in mladih.

Zaključki 33. NOP so dostopni na: <https://www.zpms.si/wp-content/uploads/2023/09/Zakljucki-33.-NOP.pdf>

Izobraževanje za mentorje in regijske koordinatorje programa

Enodnevno izobraževanje za mentorje in regijske koordinatorje programa na temo "Duševno zdravje otrok in mladih", ki se je ohranila tudi v šolskem letu 2023/2024, smo izvedli 21. septembra 2023 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Na izobraževanje je bilo prijavljenih 237 udeležencev, dejansko pa se ga je udeležilo 207 udeležencev (87,3 % udeležba). Izmed prisotnih je bilo 198 žensk in 9 moških.

Udeleženci po poklicu	
Učitelj	168
Svetovalni delavec	48
Reg. koordinator	7
Knjižničar	3
Specialni pedagog	3
Socialni pedagog	2
Ravnatelj	1
Defektolog	1
Psiholog	1
Za 3 udeležence ni podatka.	234

Na izobraževanju smo pregledali zaključke preteklega leta ter usmeritve za izvedbo Otroških parlamentov (predvsem na šolskih ravneh) v tekočem šolskem letu. V nadaljevanju so vabljeni strokovnjaki udeležencem predstavili novosti s področja duševnega zdravja v mladinski literaturi, kakšno vrsto pomoči pomeni vrstniška podpora, ko se otrok/mladostnik znajde v duševni stiski, ter viri pomoči, ki pomenijo "zdravo" izbiro.

Mentorji so prejeli krajši zbornik v pdf. obliki, dostopen je na https://www.zpms.si/wp-content/uploads/2023/09/Zbornik-2023_Dusevno-zdravje-otrok-in-mladih.pdf

Mladi parlamentarec član Eurochildovega Sveta otrok

Mladi parlamentarec Jakob iz Logatca je v letu 2023 nadaljeval s svojim članstvom v Eurochildovem Svetu otrok. Mandat je 2 leti, izteče se v maju 2024.

Jakob se je preko celega leta udeleževal spletnih srečanj Sveta, kjer so se pogovarjali o najrazličnejših temah, povezanih z otroki in mladimi. Od 17. do 21. novembra je v Bruslju, kjer je tudi sedež organizacije Eurochild, potekalo srečanje Sveta v živo. Pogovarjali so se o jamstvu za otroke in ugotovili, da je premalo prepoznano tako med odraslimi kot tudi med otroki. Potrebna bi bila posebna kampanja, ki bi bila namenjena večji prepoznavnosti tega mehanizma, ki zagotavlja enake priložnosti za vse otroke in stremi k preprečevanju medgeneracijskega prenosa revščine. Obiskali so tudi muzej stripov, kjer so se z belgijskim ilustratorjem Alexom lotili precej zanimive naloge: na ilustrativen način v obliki stripa so zasnovali otrokom prijazno različico Eurochildove politike zaščite otrok. Na svetovni dan otrok (20. novembra) so se otroci srečali s tremi predstavniki Evropske komisije z namenom izmenjave izkušenj, kako naj odločevalci prisluhnejo glasu otrok in njihovim izkušnjam. Zelo zanimiva je bila tudi delavnica, ki je izhajala iz Jamstva za otroke in so jo vodili otroci. Sodelovali so prisotni odrasli, tema pa je bila šolska prehrana. Scenarij je predvideval, da so se otroci zastrupili s šolsko prehrano. Preko različnih vlog (starši, otroci, ravnatelj) so soočili različna, tudi nasprotujoča si mnenja.

Mladi parlamentarci člani Sveta otrok pri Mediteranskem gibanju otrok

Po vzoru Eurochildovega Sveta otrok ima tudi Mediteransko gibanje otrok svoj Svet otrok. Sestavlja ga 12 otrok iz različnih držav. Iz Slovenije so bili imenovani 4 otroci (3 člani delovnega predsedstva NOP in 1 angažiran mladi parlamentarec; to so Vid, Aisha, Zala in Sergej). Otroci morajo znati komunicirati v angleškem jeziku. Preostali člani so iz Hrvaške, Malte in Sirije.

V letu 2023 je prvič potekalo srečanje v živo – od 18. do 21. oktobra na Malti. Pred tem so srečevali preko spletne aplikacije zoom. Člani Sveta otrok so se medsebojno spoznavali in se pripravili na srečanje z upravnim odborom in skupščino Mediteranskega gibanja otrok. Poleg migracij so se pogovarjali tudi o izobraževanju, podnebnih spremembah, duševnem zdravju ter nasilju in varnosti v digitalnem okolju. Dotaknili so se tudi vojnih razmer v Gazi. Po dogodku so skupaj z odraslimi pripravili sporočilo za javnost v angleškem jeziku.

52. zasedanje Sveta za človekove pravice

V lanskem letu smo se ponovno odzvali na povabilo Ministrstva za zunanje zadeve, da na 52. zasedanju Sveta za človekove pravice v Ženevi sodeluje tudi predstavnik slovenskih otrok. To nalogo je 10. marca 2023 odlično opravil Vid Žveglič (predsednik NOP) preko video nagovora. Tema zasedanja je bila "otrokove pravice v digitalnem okolju".

Vid je v svojem nagovoru izpostavil, da *»varnost otrok v digitalnem okolju ni zapisana v Konvenciji o otrokovih pravicah. Digitalno okolje je otrokom blizu, a zanj je značilna dvojnost: po eni strani ponuja neomejene možnosti za izboljšanje kakovosti življenja, omogoča višjo stopnjo enakosti in socialne vključenosti otrok ter je orodje za opolnomočenje in podporo. Po drugi strani pa predstavlja tveganje in povečuje ranljivost otrok. Želim poudariti, da moramo zasledovati naslednje tri cilje: vsi otroci morajo biti deležni sistemskih preventiv in zaščite pred digitalno zlorabo; kakovostne spletne vsebine morajo otrokom omogočiti razvoj digitalnih veščin (digitalne pismenosti) in drugih veščin, potrebnih za njihovo varnost; starše, skrbnike in vzgojitelje je treba ozaveščati o nevarnostih v digitalnem okolju.«*

Sodelovanje mladih parlamentarcev na zaključnih konferencah projekta CP4Europe

ZPMS v projektu CP4Europe (*Strengthening Child Participation Frameworks and Action in Europe*) sicer ni sodelovala, prisotni pa smo bili na obeh zaključnih konferencah, v Sloveniji (spletno, 25. 4.) in v Strasbourgu (v živo, 5.-7.6.). Na zaključni konferenci v Sloveniji sta sodelovala mlada parlamentarca Jakob in Filip, ki sta predstavila sodelovanje pri nastajanju Bele knjige ZPMS o participaciji otrok ter delovanje v Otroškem parlamentu in Eurochildovem Svetu otrok. Ob tem je tudi strokovna sodelavka Nina Uratarič Malnar podrobneje predstavila aktivnosti nastajanja Bele knjige, saj smo bili povabljeni, da ta projekt predstavimo kot primer dobre prakse. Zaključne konference v Strasbourgu se je udeležil Jakob, skupaj s sovrstnico z Unicefa Slovenije; namen je bil predvsem obeležiti dosežke projekta z otroki in partnerji iz sodelujočih držav. Po obeh dogodkih je sodelujoče otroke v zahvalo za sodelovanje sprejel Luka Mesec, minister za delo, družino, soc. zadeve in enake možnosti. Za vse udeležene je bila to lepa izkušnja, srečanje je bilo sproščeno, neformalno.

Srečanje mladega parlamentarca z evropskim poslancem Brglezom

Ob koncu junija se Jakob zaradi bolezni ni mogel udeležiti srečanja Eurochildovega Sveta otrok v Bruslju. Namen je bil, da se vsak otrok v evropskem parlamentu sreča z evropskimi poslanci iz države, iz katere prihaja. Da Jakob ne bi ostal brez tovrstne izkušnje, smo se v povezavi z Eurochildom in poslančev pisarno v Sloveniji dogovorili za sestanek v Sloveniji. Sestanek je bil konec avgusta (24. 8.) v Ljubljani. Jakob in dr. Milan Brglez sta se pogovarjala o participaciji otrok, o Jamstvu za otroke, dr. Brglez je tudi predstavil vsebine njegovega delovanja. Sestanek je bil prijeten in sproščen.

Sodelovanja mladih v radijskih in tv oddajah

- Radijska oddaja Hudo!, 30. 12. 2023

Tema: Pogled mladih na leto 2023

Gostje: Maksimiljan (OŠ Majde Vrhovnik), Tjaš (Gimnazija Idrija), Anouk Isa (OŠ Nove Jarše), Franja (OŠ Poljane) in Nika (OŠ Vrhovci).

- Kviz Vem!, 14. 12. 2023

Tokratni kviz Vem je bil dobrodelen v sklopu dobrodelnega tedna z RTV Slovenija. Sodeloval je mladi parlamentarec Jakob in zmagal. Zbrana sredstva so bila namenjena mamici, ki je po smrti partnerja ostala sama z dvema osnovnošolcema in neodplačanimi krediti.

Šolska ura s predsednikom parlamenta

Predlog za šolsko uro s predsednikom parlamenta je podal bivši predsednik Državnega zbora RS Igor Zorčič. Takrat je bilo izvedenih 5 spletnih šolskih ur. Nova predsednica mag. Urška Klakočar Zupančič je sicer izrazila interes za nadaljevanje tega projekta v živo, vendar do nadaljnjih usklajevanj v letu 2023 žal ni prišlo.

3.4.2 NATEČAJ EVROPA V ŠOLI

Natečaj Evropa v šoli ima bogato sporočilno vrednost, saj mlade opozarja na to, da smo del večje evropske družine. Temeljni cilji natečaja so prispevati k ustvarjalnemu soočenju z družbenimi problemi ter krepitev medsebojnega razumevanja, strpnosti in solidarnosti. V okviru natečaja želimo prispevati k razvijanju ustvarjalnosti, zmožnosti samostojnega, kritičnega mišljenja in presojanja mladih. Natečaj spodbuja doživljanje in izražanje na literarnem, likovnem, fotografskem in video področju ter pri ustvarjanju spletnih strani na izbrano tematiko.

Natečaj poteka na treh ravneh. Učenci in dijaki najprej ustvarjajo na šolski ravni, kjer mentorji izberejo izdelke in jih pošljejo ocenjevalnim komisijam na regijskih ravneh. Te izberejo najboljša dela s posameznega področja in jih posredujejo na nacionalno raven. Strokovna nacionalna ocenjevalna komisija nagradi prva tri dela posameznega natečajnega področja vsake starostne skupine. Za nagrajence v maju pripravimo dogodek (prireditev, izlet), vezan na tematiko.

Temo natečaja vsako leto izbere Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli, ki vsebinsko naravnost in slogan prilagodi temi evropskega leta ali ciljem trajnostnega razvoja. V šolskem letu 2022/2023 je natečaj potekal pod naslovom "Vzgoja za mir", povezoval pa se je s 16. ciljem trajnostnega razvoja. Na šolski ravni je v petih kategorijah natečaja v šolskem letu 2022/2023 sodelovalo 136 osnovnih, srednjih šol in vrtcev oziroma 10.128 sodelujočih otrok.

Nagrajence natečaja Evropa v šoli smo v petek, 12. maja 2023, odpeljali v Muzej narodne osvoboditve Maribor, v katerem izvajajo program Muzej za mir. Pridružilo se nam je 31 nagrajencev in 17 mentorjev. Muzej je s svojimi zbirkami, ki utelešajo posamezna obdobja in zgodovinske dogodke, izhodišče za preučevanje slabih praks, ki so človeštvo pripeljale do skrajnih meja etičnih norm. Na dveh ločenih delavnicah, prilagojenima starosti udeležencev, so nagrajenci obravnavali problematiko kratenja človekovih pravic. Nagovorili so potrebo po kritično oblikovanih mnenjih in strpnih odzivih na izzive iz okolja ter spoštljivega odnosa do ljudi, živali in narave. Na delavnicah so aktualizirali posamezne teme, ki danes pretresajo družbo in vodijo v družbeno neenakost. Za lažje razumevanje problemov so iskali zgodovinske vzporednice, s pomočjo katerih so oblikovali primerne odzive na procese, ki oblikujejo naš vsakdan. Po delavnicah je sledila podelitev nagrad, nato pa kosilo v bližnji gostilni in odhod domov.

Poleti 2023 je Nacionalni odbor izbral tudi že novo temo za šolsko leto 2023/2024: *Dobro se z dobrim vrača*, v povezavi 10. ciljem trajnostnega razvoja. Tokrat se natečaj osredotoča na medsebojno solidarnost in sožitje, ki bosta gradila prihodnjo Evropo miru in blaginje, počastil pa bo tudi 20. obletnico velike širitve EU. Pri pripravi razpisa smo sodelovali z Uradom vlade RS za komuniciranje.

Izobraževanje za mentorje je potekalo 25. 10. 2023 preko zoom-a. Osrednje predavanje usposabljanja z naslovom "PO – MOČ/humanitarnost in/ali solidarnost" je izvedla Tanja Povšič, vodja podporno-izobraževalnega centra Modra postaja. Skupaj smo spoznavali pojme dobrodelnost, humanitarnost in solidarnost ter kaj dejansko za vsakega posameznika pomeni "nekomu pomagati". Po ogledu kratkega videa so bile udeleženske najprej razdeljene v skupine, v katerih so razpravljale o splošnem sporočilu tega videa ter znotraj videa iskale tista sporočila, s katerimi bi lahko nagovorile otroke in dijake pri raziskovanju in implementiranju teme natečaja.

Rok za prijavo vrtcev in šol je bil do 24. 11. 2023.

3.4.3 MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE

Mladi raziskovalci zgodovine že več kot pol stoletja raziskujejo lokalno preteklost in tako ohranjajo kulturno dediščino. Program strokovno vodi Komisija za delo zgodovinskih krožkov (Komisija), ki vsako leto pripravi novo raziskovalno temo in jeseni organizira seminar za mentorje zgodovinskih krožkov. Učenci raziskujejo do konca marca naslednjega leta, ko morajo poslati pisne elaborate na ZPMS. Aprila komisija naloge oceni, maja pa pripravi državno srečanje mladih zgodovinarjev, na katerem podeli priznanja in organizira glede na raziskovalno temo primeren ogled zanimivosti.

V okviru programa Mladi raziskovalci zgodovine smo v letu 2023 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Izbor teme raziskovanja 2023/2024

Komisija je v začetku leta 2023 izbrala temo za šolsko leto 2023/2024 – *KULTURA JE IZRAZ NAJBOLJŠEGA V DRUŽBI Kulturna ustvarjalnost v mojem kraju.*

Državno srečanje mladih zgodovinarjev za šolsko leto 2022/2023

Na razpisno temo za šolsko leto 2022/2023 "Šport skozi čas« se je odzvalo 27 osnovnih šol, 143 mladih raziskovalcev zgodovine in 37 mentorjev. Tudi v tem šolskem letu so sodelujoče osnovne šole poleg raziskovalnih nalog poslale že vnaprej posnete predstavitve nalog. Državno srečanje je potekalo 30. 5. 2023 v Športnem centru Stožice, pripravili pa smo ga v sodelovanju z Javnim zavodom Šport Ljubljana. Po sprejemu mladih udeležencev so sledile enominutne predstavitve vseh nalog. Nato pa smo se podali na triurni ogled Športnega centra Stožice. Po zasluženih malicah je sledila podelitev priznanj, tokrat 21 zlatih in 6 srebrnih priznanj, ob koncu pa je za zabavo poskrbel glasbenik NIPKE.

Na pobudo Komisije smo nalogo OŠ Dutovlje *Od škrov do balinanja Balinanje - najbolj priljubljen nedeljski šport na Krasu* poslali na Balinarsko zvezo Slovenije. Tam so bili nad nalogo tako navdušeni, da so se odločili mladim za vložen trud podeliti posebno plaketo in spominski dres balinarske reprezentance, njihovo nalogo pa so objavili na svoji spletni strani. Na srečanju je posebno častno priznanje prejel tudi dr. Branka Šuštar za 35 letno delo v Komisiji in za vodenje komisije v obdobju 1991–1993.

Na dogodku sta se nam pridružila tudi direktor Slovenskega šolskega muzeja mag. Stane Okoliš in podžupan Mestne občine Ljubljana Dejan Crnek; minister za vzgojo in izobraževanje dr. Darjo Felda, častni pokrovitelj programa, je zaradi obveznosti zadnji trenutek odpovedal udeležbo.

Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov 2023/2024

V začetku leta 2023 je Komisija izbrala temo raziskovanja za šolsko leto 2023/2024 in pristopila k organizaciji seminarja za mentorje zgodovinskih krožkov. K sodelovanju smo povabili priznane strokovnjake na razpisno temo *KULTURA JE IZRAZ NAJBOLJŠEGA V DRUŽBI Kulturna ustvarjalnost v mojem kraju*: mag. Marjetka Balkovec Debevec, predsednica komisije z uvodnim prispevkom, dr. Aleš Gabrič, dr. Tomaž Simetinger, dr. Branko Šuštar, mag. Silva Karim, Nataša Kokošinek, Slavko Pregl in Jože Prah. Predavatelji so pripravili pisni prispevek in posebno prezentacijo, ki je bila predstavljena na seminarju. Prispevke smo objavili v istoimenskem zborniku znanstvenih in strokovnih prispevkov, ki smo ga natisnili v nakladi 150 izvodov. Tudi letos smo poskrbeli za recenzijo zbornika, ki so jo opravili dr. Nadja Terčon, dr. Branko Šuštar in mag. Marjetka Balkovec Debevec. Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov je potekal 25. oktobra 2023 v Muzeju novejših in sodobnih zgodovine Slovenije. Po predavanjih so si udeleženci lahko ogledali tudi razstavo z naslovom *Kruha in iger: Slikarstvo Toneta Kralja 1941–1945*. Tudi v letu 2023 smo sodelovali z ZRC SAZU, ki poskrbi za brezplačen vpis predavateljev v sistem Cobiss. Vse raziskovalne naloge so trajno hranjene v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani.

3.5 TEDEN OTROKA®

Teden otroka® je program, s katerim želimo preko poslanice in razprave dodatno izpostaviti določeno aktualno tematiko, ki zadeva otroke, mladostnike in družine. Program temelji na Svetovnem dnevu otroka, ki je že od leta 1954, ko ga je prvič razglasila Generalna skupščina Združenih narodov, na prvi ponedeljek v oktobru. Vsako leto pripravimo zanimivo "nalogo" za vrtčevske in osnovnošolske otroke, naša društva in zveze po vsej Sloveniji pa v tem tednu organizirajo različne dogodke za otroke in družine. V zadnjih dveh letih smo Teden otroka® prenovili in ga umestili na trg kot tržno blagovno znamko.

V letu 2023 je Teden otroka® potekal od 2. do 8. oktobra pod sloganom **Zakaji in zatoji radovednosti**. Radovednost pomeni zanimanje za različne stvari. Radovednost pomaga otrokom odkrivati in razumeti svet. Najpogostejše otroško vprašanje je "zakaj ...", temu pa sledi odgovor: "zato ...". In zato tudi takšen naslov letošnje osrednje teme, s katero smo želeli izpostaviti, da je radovednost nekaj, česar imajo malčki in mlajši otroci na pretek, že z vstopom v najstniška leta pa začne upadati in tako z leti postajajo mladi vse manj radovedni, vse manj stvari pritegne njihovo pozornost in vzbudi zanimanje. Dandanes že otroci tožijo, da jim je dolgčas, iz dolgčasa pa se lahko razvije apatija. Zato moramo radovednost skrbno negovati in jo ohranjati skozi vsa življenjska obdobja. Tudi zato, da smo odrasli lahko vzor našim otrokom. Ter tudi zato, ker če prenehamo biti radovedni, se konča želja po novem znanju in s tem tudi naš lastni razvoj.

V poslanici je dr. Miha Kosa iz Hiše eksperimentov, letošnji ambasador Tedna otroka, o radovednosti povedal: *»Brez radovednosti človeštvo ne bi preživel. Radovednost rodi ustvarjalnost, ta pa naprej inovativnost in podjetništvo. Vendar to ne gre čisto samo od sebe. Potrebno je vlagati energijo, ki se ji reče: "USTVARJANJE VARNEGA OKOLJA ZA DELANJE NAPAK"! Lastne napake so najboljša šola. Na lastnih napakah se učimo. Na lastnih – ne na tujih. Zato je tako pomembno, da napake dopuščamo, jih nagradujemo in nikakor ne kaznujemo. Dopuščanje napak pomeni spodbujanje radovednosti, ustvarjalnosti in učenja. Kaznovanje napak pomeni ubijanje radovednosti. Einstein je dejal: "Kdor še nikoli ni naredil napake, še nikoli ni ustvaril ničesar novega.«*

Za promocijo je ilustratorka Jana Fak oblikovala plakat s križanko, katere geslo je bilo radovednost; Tiskane plakate smo poslali društvom in zvezam, knjižnicam in drugim organizacijam, pdf. različico smo po e-pošti poslali vsem vrtcem in osnovnim šolam.

Na prvi dan Tedna otroka, 2. 10. 2023, smo organizirali posvet, na katerem smo z zanimivimi gosti z različnih zornih kotov pogledali na razvijanje in ohranjanje radovednosti. V pogovoru, ki ga je povezovala Darja Groznik, predsednica ZPMS, so sodelovali dr. Miha Kos, ustanovitelj in vodja Hiše eksperimentov, ambasador Tedna otroka, Renata Dacinger, ustvarjalka tv oddaje Ugriznimo znanost, Maksimiljan Ostrc, mladi parlamentarec, Tina Košir, radovednica, nekdanja voditeljica TV oddaje Knjiga mene briga, in Gregor Makuc, direktor Korporativnih zadev in član uprave Leka.

Za vrtce in osnovne šole pa smo pripravili akcijo "V iskanju odgovorov na radovedna vprašanja", v kateri smo jih pozvali, naj v skupini/razredu izberejo bolj radovedno vprašanje, nato pa naj se podajo na lov za odgovorom. Ampak pri tem pa jim ne sme pomagati "stric Google", temveč se morajo odpraviti "na teren", v knjižnico, v muzej, galerijo, v gozd, v gledališče, v jamo, v mesto, v arhiv, povabijo gosta, ki lahko poda odgovor, obiščejo organizacijo/tovarno/institucijo ... Prejeli smo 62 zanimivih vprašanj in tudi poti do odgovorov. Iz vsake kategorije (vrtci, OŠ I. triada, OŠ II. triada, OŠ III. triada, OŠ s prilagojenim programom) smo izžrebali vrtec/šolo, za katere so nagrade prispevali tokratni sponzorji (Baby center, Lidl Slovenija, Perutnina Ptuj – Nori na Poli ter McDonald's).

3.6 NACIONALNA MREŽA TOM® (TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE)

TOM telefon je edinstven program, ki je v letu 2023 praznoval 33 let svojega delovanja in ohranjanja pomembne vezi med svetovalci/prostovoljci in mladostniki v stiski. Gre za telefon, ki ga je leta 1990 ustanovila Zveza prijateljev mladine Slovenije na pobudo Komisije za otrokove pravice pri ZPMS. Leta 1995 se je vzpostavila Nacionalna mreža TOM, ko so se različne svetovalne skupine po Sloveniji povezale z enotno brezplačno telefonsko številko 080 1234. Telefon je dosegljiv vsak dan med 12. in 20. uro na brezplačni telefonski številki 116 111, ki je bila uvedena v letu 2012. Razlog za spremembo je narekovala direktiva Evropske komisije, ki je uvedla poenotenje telefonskih števil za vse humanitarne projekte na območju Evropske unije, in eden od njih je storitev "116 111 – telefon za otroke v stiski". Telefonska številka je za klicalce brezplačna in jim omogoča anonimnost. TOM je edini splošni telefon za otroke in mladostnike v Sloveniji. V okviru Nacionalne mreže TOM aktivno deluje 9 svetovalnih skupin (Ajdovščina, Idrija, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice, Tolmin in Velenje).

Mladi so ena od najbolj intenzivnih skupin uporabnikov spleta, zato smo leta 2007 postavili spletni portal E-TOM (www.e-tom.si), kjer lahko mladi dobijo informacije o temah, ki jih najpogosteje izpostavijo, imajo pa tudi možnost postaviti vprašanje preko spletnega obrazca. Z namenom nudenja čim hitrejših odgovorov, smo februarja 2013 odprli tudi spletno klepetalnico, ki deluje na <http://www.e-tom.si/klepetalnica>.

Mladi so ena od najbolj intenzivnih skupin uporabnikov spleta, zato smo leta 2007 postavili spletni portal E-TOM (www.e-tom.si), kjer lahko mladi dobijo informacije o temah, ki jih najpogosteje izpostavijo, imajo pa tudi možnost postaviti vprašanje preko spletnega obrazca. Z namenom nudenja čim hitrejših odgovorov, smo februarja 2013 odprli tudi spletno klepetalnico, ki deluje na <http://www.e-tom.si/klepetalnica>.

Naša posebnost je, da TOM ni izključno krizni telefon, zato lahko izvajamo tako preventivo kot kurativo v socialnem varstvu. Pomembna razlika je tudi enostavna dostopnost in anonimnost, saj otrokom in mladostnikom ni treba prestopiti praga institucij in se fizično izpostaviti, vendar lahko kljub temu svojo trenutno težavo uspešno rešijo. Doktrina TOM-a temelji na razvojni psihologiji. Z zaupnim in anonimnim svetovanjem, usmerjanjem in informiranjem spodbuja mlade, da konstruktivno rešujejo probleme, konflikte, dileme. Sporočilo TOM-a se glasi: mladim želimo prisluhniti in jim pokazati, kako lahko sami uspešno rešujejo težave.

V sklopu programa Nacionalna mreža TOM (Telefon za otroke in mladostnike) smo v letu 2023 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Svetovanje

Skozi vse leto smo zagotavljali osnovne tehnične pogoje dela za telefonsko in e-svetovanje v sodelovanju s Telekomom Slovenije, ki s finančno donacijo omogoča za vse klicalce brezplačne telefonske pogovore. TOM telefon deluje vsak dan od 12. do 20. ure, vprašanje preko e-pošte lahko mladi zastavijo kadarkoli preko obrazca na spletni strani www.e-tom.si ali na tom@zpms.si, klepetalnica pa deluje v različnih terminih od ponedeljka do petka od 14. do 21. ure. V letu 2023 je bila klepetalnica odprta 213-krat, kar je skupaj 426 ur. Svetovanje preko e-pošte in v spletni klepetalnici izvaja samo ljubljanska svetovalna skupina.

Od 1. 1. do 31. 12. 2023 smo prejeli 23.317 telefonskih klicev, 717 e-vprašanj in 867 klepetov, kar je skupaj 24.904 kontaktov. Od tega je 5.102 svetovalnih kontaktov, ki so predmet analize.

Podpora strokovne službe TOM telefona

Otroci in mladostniki, ki se na TOM obrnejo preko klepetalnice, poročajo o izredno kompleksnih težavah (samomorilna ogroženost, duševne motnje itd.), ki presegajo kompetence svetovalcev prostovoljcev. V podporo svetovalcem pri vodenju kriznih pogovorov je organizirano redno dežurstvo strokovne službe TOM telefona (3 strokovne delavke). Dežurstvo se opravlja od ponedeljka do petka v različnih terminih od 14. do 21. ure. V letu 2023 je strokovna služba TOM telefona opravila 426 ur dežurstva in 22 kriznih intervencij. Podane so bile 4 prijave na policijo in 2 prijavi na CSD.

Prostovoljsko delo

V programu je bilo v letu 2023 aktivnih 146 svetovalcev/prostovoljcev, ki so skupno opravili 8.166,5 ur prostovoljskega dela. V Mariboru in Ljubljani svetovalno delo opravljajo tudi delavci, zaposleni preko javnih del, ki v tabeli niso všteti.

SKUPINA	št. prostovoljcev	št. ur
Ajdovščina	7	473
Idrija	5	249
Krško	14	474,5
Ljubljana	40	1835
Maribor	22	2604
Murska Sobota	18	897
Slovenske Konjice	14	412
Tolmin	7	217,5
Velenje	19	1004,5
SKUPAJ	146	8166,5

Izobraževanje svetovalcev

Svetovalci/prostovoljci morajo biti za svoje delo strokovno usposobljeni, zato se morajo udeležiti osnovnega izobraževanja. Temu sledi še usposabljanje, ki poteka v prisotnosti že izkušenega svetovalca, kjer se novi svetovalci seznanijo z dejanskim delom. Osnovno izobraževanje za svetovalce na TOM telefonu smo organizirali v Velenju marca 2023 ter v Ljubljani marca in novembra 2023.

Osnovno izobraževanje v ljubljanski skupini poleg sklopa za telefonsko svetovanje, vključuje tudi izobraževanje za e-svetovanje, izobraževanje za svetovanje v spletni klepetalnici in izobraževanje na temo varne rabe interneta, ki ga izvaja Safe.si. V letu 2023 je izobraževanje na temo varne rabe interneta postalo obvezen del osnovnega izobraževanja tudi za vse ostale svetovalne skupine. V Ljubljani so imeli možnost spletne udeležbe tudi vsi redni prostovoljci vseh svetovalnih skupin, ki so želeli obnoviti znanje na temo varne rabe interneta.

Pomemben del pridobivanja svetovalčevih kompetenc in reflektiranja svojega svetovalnega dela poteka na supervizijskih srečanjih. Svetovalci vseh svetovalnih skupin so bili skupaj deležni 60 supervizijskih srečanj. Hkrati pa se dodatno izpopolnjujejo na predavanjih in z obiski institucij, na katere najpogosteje napotimo naše klicalce.

Organiziranih je bilo več dodatnih izobraževanj:

Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Ljubljana	
16. 2. 2023	Nasilje nad otroki in mladostniki, izvajalec: SOS telefon, Jasmina Imširovič (hibridno izobraževanje, odprto za vse svetovalne skupine; udeležena Murska Sobota)
2. 3. 2023	Delo šolske svetovalne službe, koordinatorka fokusne skupine šolskih svetovalnih delavk: Neža Jagodic (spletno izobraževanje, odprto za vse svetovalne skupine; udeležene: Ajdovščina, Maribor, Murska Sobota)
15. 5. 2023	LGBTIQ+ skupnost, izvajalec: Legebitra, Petra Polanič (hibridno izobraževanje, odprto za vse svetovalne skupine; udeležene: Ajdovščina, Idrija, Maribor, Murska Sobota)
10. 11. 2023	Delovanje Centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov, izvajalci: Ana Bujko, Radivoje Pribaković Brinovec, dr. Andreja Mikuž, Aleksander Koroša (hibridno izobraževanje, odprto za vse svetovalne skupine; udeležene: Ajdovščina, Idrija, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice, Krško, Velenje)
28. 11. 2023	Varna raba interneta: mladostniki in spletna tveganja, izvajalec: Safe.si, Marko Puschner (on-line izobraževanje, odprto za vse skupine; udeležene: Ajdovščina, Idrija, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice)

Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Maribor	
16. 5. 2023 23. 5. 2023	Spoprijemanje s spletnim nasiljem nad dekleti, organizatorja: projekt TRACeD in FDV Ljubljana, izvajalci: Ajda Petek, dr. Margerita Jurkovič Banič, Urša Valentič, Eva Koprivec (hibridno izobraževanje)
19. 9. 2023	13. posvet e-zlorabe otrok; organizatorja Spletno oko in FDV, izvajalci: dr. Elena Martellozzo, Emilie Coomans, prof. dr. Bruna Profaca, Ajda Petek (hibridno izobraževanje)
11. 10. 2023	Spletno strokovno regijsko srečanje z naslovom: Skupaj s starši do duševnega zdravja otrok in mladostnikov, organizator: Nacionalni inštitut za javno zdravje – OE Maribor, izvajalci: Christos Oikonomidis, Marko Juhant, Smilja Filipič, Sanja Kolarič Čoh, prof. dr. Katja Košir, Majda Marinšek
12. 10. 2023	5. strokovna konferenca Centra Šteker na temo Raba zaslonskih tehnologij med mladimi, organizator: Center Šteker, izvajalci: Natalija Kašman, Maja Vičič Krabonja, Katja Kokol, Zala Bricelj, Aleksander Koroša, doc. dr. Zlatko Zimet, strokovni sodelavci Centra Šteker
17. 10. 2023	Strokovni posvet "Mladi in kriminal" - 20 let, organizatorja: Policijska uprava Maribor in Mestna občina Maribor, izvajalci: Anton Toni Klančnik, Robert Tekavec, dr. Simon Slokan, Uroš Prelog
25. 10. 2023	Strokovno srečanje ob zaključku mednarodnega projekta "Make the difference" z naslovom Sodelovanje institucij za pomoč otrokom iz družin, kjer je prisotna zasvojenost, organizator: NIJZ – OE Maribor in CSD Maribor, izvajalci: Christos Oikonomidis, Marjana Bravc, Karmen Osterc Kokotovič, Julija Pelc, Ksenja Kos, Liljana Zorko, Gašper Grobelšek, Tadeja Batagelj, Tea Šauperl, Mateja Lajh
10. 11. 2023	Urbano prostovoljstvo mladih v sklopu mednarodnega partnerstva "Forward on Urban Youth Volunteering 21": Mladostniki in spletna tveganja
20. 11. 2023	Posvet z naslovom Kako sodelovati za učinkovitejše zmanjševanje nasilja med mladimi?, organizator: Mirovni inštitut in ZPMS, izvajalci: Neža Jagodic, Anita Jerina, dr. Simona Drenik-Bavdek, Vinko Stojnšek, Nina Babič, Mojca Mihelič, dr. Jože Ruparčič, Alenka Klepac, Ružica Boškić, Kristina Bratina
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Murska Sobota	
12. 9. 2023	Mladi in spolnost, izvajalec: Svetovalnica za mladostnice ZD MS, Sonja Lepoša Korenjak
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Ajdovščina	
4. 10. 2023	Mladostniki v iskanju odgovora – Od zakaj do kdo sem, izvajalec: Uroš Perko
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Velenje	
16. 1. 2023	Agresivno izberimo nenasilje, izvajalka: Nina Babič (spletno izobraževanje)
20. 2. 2023	Čustveni svet otrok ob ločitvi staršev, izvajalka Maša Naraločnik Sinur (spletno izobraževanje)
14. 3. 2023	Razvoj zdrave samostojnosti – med pravili in kreativnostjo, izvajalka Andreja Poljanec (spletno izobraževanje)
Dodatna izobraževanja NM TOM	
26. 5. – 28. 5. 2023	Dvodnevno izobraževanje svetovalcev NM TOM v Nerezinah. Izobraževanje je bilo sestavljeno iz več tematskih sklopov: izkušnje ob preizkuševalnih klicih, krizni klici, skrb zase, raba protokola, odzivanje v primerih medvrstniškega nasilja. Izvajalec: dr. Albert Mrgole in supervizorji TOM telefona. Izobraževanja se je udeležilo 48 svetovalcev.
15. 10. 2023	Izobraževanje svetovalcev NM TOM v Ajdovščini na temo v vire in rešitve usmerjeno telefonsko svetovanje, izvajalec: mag. Miran Možina. Izobraževanja se je udeležilo 72 svetovalcev. Na dogodku smo podelili tudi priznanja za 10 let (5 prostovoljcev), 15 let (1 prostovoljka), 25 let (1 prostovoljka), 30 let (1 prostovoljec) strokovnega dela pri programu TOM telefon.

Organizacijska izobraževanja NM TOM	
6. 3. 2023	Akcija "TOM potuje, otroke obiskuje": Navodila za vnašanje anonimnih zapisov vprašanj otrok v 1-ko (spletno izobraževanje)
6. 7. 2023	Predstavitev nove oblike obrazca za vnos kontaktov (spletno izobraževanje)

Študijska praksa

TOM telefon je učna baza za študente Fakultete za socialno delo (FSD), Fakultete za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani (SFU), Fakultete za uporabne družbene študije (FUDŠ) in Filozofske fakultete (FF).

V študijskem letu 2022/2023 so prakso opravili 1 študent FSD, 1 študentka SFU in 1 študentka FUDŠ. V študijskem letu 2023/2024 prakso opravlja 1 študentka SFU.

Delovanje nacionalne mreže

Svet Nacionalne mreže TOM se je sestal na 4 rednih sejah (14. 2., 11. 4., 12. 9. in 21. 11. 2023). Spletno srečanje supervizorjev je potekalo 15. 3., 7. 3., 9. 5., 24. 10. in 12. 12. 2023.

V letu 2023 so TOM telefon sofinancirali Ministrstvo RS za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti (Nacionalna mreža TOM) 2023–2029, Evropska komisija in Ministrstvo za digitalno preobrazbo (projekt Center za varnejši internet Slovenije) 2022–2024, Zavod RS za zaposlovanje, FIHO, Telekom Slovenije ter drugi pravni in fizični donatorji.

Maja 2023 smo zaposlili novo strokovno delavko na programu NM TOM, kar nam je omogočila lanska uspešna prijava na javni razpis Ministrstva RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za obdobje 2023–2029.

V septembru smo oddali novo projektno prijavo za nadaljevanje projekta Center za varnejši internet. Vodilni partner je Univerza v Ljubljani (FDV), kot partnerji pa sodelujemo še Akademsko in raziskovalna mreža Slovenije, Zveza prijateljev mladine Slovenije in Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije. Za izvajanje naših aktivnosti so v novem projektnem obdobju predvidena sredstva višini 70.000 €, in sicer načrtujemo:

- usposobiti svetovalce za posredovanje v situacijah hude duševne stiske, ki je posledica kibernetске zlorabe;
- usposobiti osebe za zagotavljanje potrebne podpore svetovalcem, ki svetujejo žrtvam kibernetске zlorabe o vprašanjih, povezanih z duševnim zdravjem;
- izdelati protokol za svetovanje v primerih duševne stiske otroka;
- ustvariti plakat in letak za promocijo TOM telefona kot platforme, kjer lahko otroci in mladi najdejo podporo pri vprašanjih, povezanih z varnejšo uporabo interneta;
- preučiti različne vidike uporabe umetne inteligence pri svetovanju, kot je Chat GPT.

Rezultati razpisa bodo znani v januarju 2024.

16. 10. 2023 smo se prijavi na razpis COFRA Foundation (C6A). Za TOM telefon smo prijavi sredstva za osnovna in dodatna izobraževanja, promocijske materiale ter nadaljevanje akcije "TOM potuje, otroke obiskuje", razširjeno na pokrivanje srednjih šol. Na razpisu smo bili uspešni in prejeli znesek 25.000 EUR za projektni leti 2024 in 2025.

19. 10. 2023 smo se v okviru ZPMS prijavi na javni razpis za razporeditev sredstev FIHO v letu 2023. Za TOM telefon smo prijavi sredstva za osnovno izobraževanje in promocijski material. Na razpisu smo bili uspešni in prejeli znesek 3.677,45 EUR.

23. 11. 2023 smo na Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje oddali ponudbo na javno povabilo za izbor programov javnih del za leto 2024. Na razpisu nismo bili uspešni.

Promocija TOM telefona

Spletna stran in družbena omrežja

Nadaljevali smo z rednimi objavami in nagradnimi igrami z namenom promocije našega programa na TOM spletni strani, Facebook in TikTOK profilu. Spletna stran www.e-tom.si je imela 35.283 enkratnih obiskovalcev in 83.689 ogledov strani. Ob zaključku leta 2023 je imela TOM Facebook stran 4.170 všečkov. Objavljenih je bilo 367 objav, doseg profila je znašal 78.349, število ogledov profila pa je bilo 3.615. Na TikTOK profilu so bile objavljene 3 objave, ki so skupaj prejele 76 všečkov.

Konec decembra 2022 smo na razpisu podjetja Creatim – agencije za razvoj inovativnih spletnih rešitev prejeli 10.000 eur za prenovo spletne strani TOM telefona. Prenova se je začela odvijati januarja 2023 in bo predvidoma končana v letu 2024. Nova spletna stran bo oblikovana tako, da bo otrokom vizualno in uporabniško prijaznejša ter dostopna z vseh pametnih naprav. Na prvi strani bodo najbolj izpostavljeni trije kanali svetovanja in hitri dostopi do njih. Poleg sedanjih kategorij smo dodali še nekaj novih, kot so zahvale otrok, kotichek za varni internet, predstavitev svetovalcev, TOM telefon v številkah, izpostavljene vsebine in druge zanimive funkcije. Vsebinsko bodo prenovljeni tudi vsi članki za otroke in mladostnike.

Medijske objave

V letu 2023 je bilo v različnih medijih objavljenih 239 prispevkov o TOM telefonu (članki, intervjuji, promocija telefona, objava številke, akcija "TOM potuje, otroke obiskuje" itd.). V tisku je bilo 132 objav, na spletu 59 objav, na televiziji 22, na radiu 5 in na press agencijah 21 objav.

Promocijski materiali

V letu 2023 smo ponatisnili plakate za akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje" in izdali publikacijo "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih?".

S finančno pomočjo Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) smo izdelali in natisnili nov splošni plakat TOM telefona.

V okviru projekta Center za varnejši internet, ki je financiran iz evropskih sredstev, smo ponatisnili zloženko in plakat Centra za varnejši internet in splošno zloženko TOM telefona.

S finančno pomočjo FIHO in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo izdelali TOM telefon promocijske stekleničke za vodo in kazalo za knjigo s samolepilnimi lističi ter ponatisnili promocijske majice TOM telefona.

Pošiljanje informativnega gradiva

Konec marca 2023 smo na vse osnovne šole poslali informacijo o začetku drugega kroga akcije "TOM potuje, otroke obiskuje" in vabilo za vključitev šol v akcijo. Septembra smo obveščanje ponovili. Oktobra 2023 smo na vse osnovne šole (193 šol), ki so v letu 2022 sodelovale v tej akciji »poslali publikacijo "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih?«, ki je nastala na podlagi analize zapisov otrok, pridobljenih v akciji v letu 2022.

V prvih dneh septembra 2023 smo na vse osnovne in srednje šole, zdravstvene domove, centre za duševno zdravje otrok in mladostnikov, knjižnice, centre za socialno delo ter ostale organizacije in institucije, ki se ukvarjajo z mladimi, poslali plakate in letake TOM telefona ter promocijske letake za ozaveščanje o varni rabi spleta.

Na začetku oktobra 2023 smo na fakultete poslali vabila za nove prostovoljce TOM telefona.

Predstavitve na šolah

Idrijska skupina TOM je v letu 2023 izvedla predstavitvene delavnice TOM telefona na različnih osnovnih šolah: OŠ Idrija (11. 1. – mladi parlamentarci, 23. 2. – pedagoška konferenca, 27. 2. – mladi parlamentarci), OŠ Sp. Idrija (18. 1. – mladi parlamentarci), podružnica Godovič (9. 6. – učenci 3., 4. in 5. razreda), OŠ Kobarid (16. 6. – učenci 3. triade), OŠ Šempas (3. 10. – učenci in učitelji) ter še pogovorno delavnico za mlade nogometaše NK Maribor (21. 4.). Mariborska skupina TOM je izvedla predstavitev TOM telefona na OŠ Tabor I (15. 11. – učenci 8. razreda).

Akcija "TOM potuje, otroke obiskuje"

Zaradi velikega uspeha lanskoletne akcije "TOM potuje, otroke obiskuje" (v nadaljevanju akcija), v kateri je sodelovalo kar 193 osnovnih šol, prejeli pa smo več kot 10.000 anonimnih zapisov otrok, smo akcijo v letu 2023 ponovili. Z novim krogom smo pričeli 17. maja 2023, na mednarodni dan otroških telefonov, potekala pa bo vse do 17. maja 2024. Tudi v novem krogu je TOM-ov nahrbtnik potoval po vseh 12-tih slovenskih regijah in obiskoval osnovne šole. Vsaka vključena šola je gostila nahrbtnik 14 dni in v razredih od 4. do 9. razreda izvedla delavnico o TOM telefonu in pomenu pogovora. Na delavnici so učenci v škatlico oddali tudi anonimna vprašanja, o katerih se ne morejo ali ne upajo pogovoriti s starši ali drugimi odraslimi. V spominsko knjigo pa so napisali razlago TOM-ovega slogana "Odgovor je pogovor". Ves potreben material za izvedbo delavnice so šole prejele v nahrbtniku.

V letu 2023 oz. v drugem krogu akcije je prijavljenih 163 osnovnih šol, od tega je 144 šol že izpeljalo gostovanje v letu 2023, ostale pa bodo nahrbtnik gostile v letu 2024. Kljub temu, da je bila izvedba akcije enaka, so se nekatere šole, ki so nahrbtnik gostile že v prvem krogu, ponovno prijavile, saj so v akciji prepoznale pomembne učne vsebine.

Konec septembra 2023 smo izdali publikacijo "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih?". V publikaciji smo predstavili rezultate analize 10.693 prejetih anonimnih zapisov učencev iz prvega kroga akcije. Dobljene zapise smo primerjali tudi z rezultati letne analize kontaktov TOM telefona. Dobili smo dragocen vpogled v najpogostejše stiske učencev, ki so sodelovali v akciji, in tudi stiske otrok, ki kontaktirajo TOM telefon. V publikaciji so zapisani tudi številni primeri anonimnih zapisov vprašanj otrok.

Publikacijo smo 10. 10. 2023 javno predstavili na TOM Facebook strani. V polurnem oddajanju v živo smo predstavili akcijo, namen izdane publikacije, teme, s katerimi otroci in mladostniki še vedno ostajajo sami, in kako lahko odrasli bolje prisluhnemo njihovim potrebam. Predstavitve si je ogledalo 287 ljudi. Da bi sporočilo publikacije prišlo do čim večjega števila vseh, ki so v stiku z otroki, smo natisnili 1150 izvodov publikacije. Publikacijo smo razdelili mentorjem na izobraževanju Otroških parlamentov, vsem sodelujočim šolam iz prvega kroga akcije, partnerjem projekta CVI, financerjem programa, Varuhu človekovih pravic, AKOS-u in drugim. Vse sodelujoče šole smo prosili, da izvedejo predstavitev publikacije zaposlenim na učiteljskem zboru, predstavijo publikacijo staršem na roditeljskem sestanku, otrokom na razredni uri ter jo v elektronski obliki objavijo na svojih spletnih straneh. Elektronska oblika publikacije je na voljo na spletni strani [ZPMS in TOM telefona](#).

Dobrodelna kampanja Head&Shoulders

Ves september 2023 je potekala dobrodelna kampanja #zRamoObRami, v kateri je vsak prodan izdelek šampona Head&Shoulders pomenil donacijo 0,15 eur za TOM telefon in boj proti medvrstniškemu nasilju. Dobrodelna aktivacija v Sloveniji je bila del širše globalne kampanje, ki izobražuje, osvešča in opogumlja v odprt pogovor o nasilju med mladimi. TOM telefon je prejel donacijo v višini 6.388 eur za nemoteno delovanje programa in s tem kakovostno svetovanje svetovalcev.

Plaktivat #16

Oktober 2023 je TAM-TAM Inštitut v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Slovenije in TOM telefonom razpisal mednarodni natečaj za družbeno odgovoren plakat z namenom opogumiti mladostnike, da spregovorijo o svojih stiskah. Poziv je bil namenjen vsem grafičnim ustvarjalcem, tako posameznikom, samostojnim oblikovalcem, študentom in dijakom kot tudi agencijam oz. pravnim osebam, ki želijo soustvarjati skupni življenjski prostor. Žirija bo izmed vseh prijavljenih del izbrala zmagovalni plakat, ki bo natisnjen in javno objavljen na 500 plakatnih mestih TAM-TAM po Sloveniji. Rok za oddajo del je bil 17. 11. 2023, zmagovalci in finalisti pa bodo razglašeni v začetku januarja 2024.

Dobrodelna kolekcija emajlirane posode za program TOM telefon

Podjetje Ariessa je kolekcijo emajlirane posode Enamelie by Neža for Kids razvilo z namenom, da z donacijo podpre delovanje programa TOM telefon. Kolekcija posod je bila naprodaj v trgovinah Spar in Interspar ter trgovski mreži Merkur. V letu 2023 je bilo zbranih 1.572,12 eur.

SMS donacija TOM5 in TOM10

S poslano ključno besedo TOM5 ali TOM10 na 1919 lahko uporabniki mobilnih storitev Telekoma Slovenije, A1, T2 in Telemacha prispevajo 5 ali 10 evrov za pomoč pri izvajanju programa TOM telefon in s tem omogočijo mnogim otrokom in mladostnikom, da morda prvič nekomu zaupajo svojo težavo in poiščejo pomoč. V letu 2023 je bilo zbranih 35 eur.

Projekt Center za varnejši internet Slovenija

V letu 2023 smo v okviru obstoječega konzorcijskega partnerstva nadaljevali z aktivnostmi projekta Center za varnejši internet Slovenija, ki traja od 1. 3. 2022 do 29. 2. 2024 in je sofinanciran s strani Evropske komisije (agencija HADEA) in Ministrstva za digitalno preobrazbo.

Projekt Center za varnejši internet Slovenija združuje tri komponente: SAFE.SI – točka osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij (Awareness Centre Safe.si); SPLETNO OKO – točka za anonimno prijavo nelegalnih spletnih vsebin, kamor sodijo spolne zlorabe otrok (otročka pornografija) in sovražni govor (Hotline Spletno oko), ter TOM telefon (Helpline TOM telefon). TOM zagotavlja informacije, nasvete in pomoč otrokom, mladim in staršem o tem, kako ravnati s škodljivo vsebino, škodljivimi stiki in spletnim nasiljem. Poleg telefonskega svetovanja nudi TOM telefon tudi svetovanje preko e-pošte, spletnih obrazcev in spletne klepetalnice; da bi se še bolj približali mladim in njihovim staršem kar zadeva težave s spletom, smo povečali tudi našo prisotnost na Facebooku.

Kot partnerji Centra za varnejši internet Slovenija smo sodelovali v Svetu partnerjev projekta (21. 2. 2023 in 12. 10. 2023). V okviru projekta je bila obvezna udeležba na izobraževanjih, ki jih organizira INSAFE – evropsko omrežje, zadolženo za osveščanje javnosti o varni rabi interneta in mobilnih naprav. V omrežje so vključene posamezne nacionalne točke osveščanja iz 30 evropskih držav, vključno s slovensko, ki medsebojno sodelujejo, izmenjujejo znanja in izkušnje, prav tako pa tudi načrtujejo skupne dejavnosti.

Udeležili smo se INSAFE izobraževanj in BIK delovnih srečanj:

INSAFE TRAINING MEETING 19.–20. 4. 2023, Dunaj Udeleženka: Neža Jagodic	Na srečanju smo izmenjali izkušnje in dobre prakse v mreži Insafe. Razpravljali smo o opredelitvi ranljivih otrok in mladostnikov na spletu, ocenili njihove potrebe ter kako najbolje poskrbeti zanje. Razprava je potekala tudi o posodobljeni strategiji BIK (BIK+) in posledicah za delo centrov za varnejši internet. Linije za pomoč otrokom so se prednostno posvetile razmisleku o možni uporabi umetne inteligence v podporo pri delu z uporabniki.
INSAFE TRAINING MEETING 26. 10. 2022, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	Insafe Training meeting je potekal od 24. 10. do 26. 10. 2023. Zaradi bolniške odsotnosti smo se lahko udeležili le zadnjega dneva izobraževanja. Na srečanju smo izmenjali izkušnje in dobre prakse v mreži Insafe. Preučili smo koristi, priložnosti, tveganja in izzive, ki jih prinaša umetna inteligenca. Razpravljali smo o Aktu o digitalnih storitvah (DSA) in posledicah, ki jih bo imel na delo centrov za varnejši internet in zagotavljanje varnosti otrok na spletu. Razprava je tekla tudi o načrtih za dan varne rabe interneta 2024.
SAFER INTERNET FORUM 23. 11. 2023, hibridna izvedba Udeleženka: Neža Jagodic (preko spleta)	V središču je bila tema Opolnomočenje mladih z veščinami za digitalno desetletje. Poudarek razprav je bil na priložnostih in izzivih, povezanih z zaščito, krepitvijo moči in spoštovanjem otrok in mladostnikov na spletu ter kako jih lahko obravnavajo različne deležniške skupine.
Better Internet for Kids 21. 3. 2023, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	On-line meeting on DRAGON S+ Na srečanju so predstavili projekt DRAGON S+ ter linije za pomoč otrokom povabili k sodelovanju.
Better Internet for Kids 24. 4. 2023, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	On-line meeting on Trusted Flagger within the DSA – Na srečanju so predstavili delovanje zaupanja vrednih prijaviteljev v skladu z Aktom o digitalnih storitvah.
Better Internet for Kids 19. 9. 2023, spletno srečanje Udeleženka: Sandra Murk	On-line meeting on TakeltDown – Na srečanju so predstavili spletno platformo TakeltDown za odstranjevanje (pol)golih posnetkov iz spleta.
Better Internet for Kids 16.10.2023, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	On-line meeting on Discord – Na srečanju so predstavili spletno platformo Discord.
Better Internet for Kids 2. 11. 2023, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	On-line meeting New helpline categories – Na srečanju smo razpravljali o uporabnosti in pomanjkljivosti novih kategorij beleženja kontaktov, vezanih na internetne vsebine, ki jih poročamo v BIK portal.
Better Internet for Kids 14. 11. 2023, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	On-line meeting Early warning group – Na srečanju je potekala izmenjava izkušenj in dobrih praks pri delu z uporabniki na linijah za pomoč otrokom.
Better Internet for Kids 8. 12. 2023, spletno srečanje Udeleženka: Neža Jagodic	On-line meeting Vulnerable groups – Predstavnica grškega Centra za varnejši internet je na srečanju podelila izkušnje dela z uporabniki iz ranljivih skupin.

Portal Better internet for Kids (BIK)

Cilj Digitalne agende za Evropo je poskrbeti, da bo enotni evropski digitalni trg, ki se opira na hitre in ultra hitre spletne povezave, prinesel trajne gospodarske in družbene koristi. Otroci so na spletu posebej ranljivi; vendar pa jim le-ta po drugi strani zagotavlja tudi možnosti, da dostopajo do znanja, komunicirajo, razvijajo svoje spretnosti in izboljšujejo svoje zaposlitvene možnosti in zaposljivost. Strategija "Boljši internet za otroke" (BIK) predlaga vrsto ukrepov, ki jih morajo izvesti Komisija, države članice in celotna vrednostna veriga industrije.

V letu 2023 smo na portalu BIK objavili primere svetovanj na temo varne rabe interneta. Tematike primerov so se nanašale na vsebine: sextortion, stiki preko spleta, nedovoljeno objavljanje fotografij in videoposnetkov, spletna prevare, spolne zlorabe itn. Prav tako smo objavili statistična poročila o številu kontaktov (o številu klicev, klepetov in e-sporočil idr.), vezanih na internetne vsebine. Poročila smo oddajali kvartalno, vsake tri mesece v BIK portal (13. 1. 2023, 14. 4. 2023, 14. 7. 2023 in 13. 10. 2023).

Kotiček za varni internet

Na spletni strani TOM telefona smo vsak mesec objavili vsaj en članek o temah, ki so povezane z varno rabo interneta. Članke objavljamo tudi v ZPMS e-novičkah, z neposredno povezavo do naše spletne strani. Objave so dostopne na sledeči povezavi: <https://www.e-tom.si/category/teme/varni-koticsek-za-internet/>.

Seznam objavljenih vsebin v letu 2023:

- Januar: Moje gole fotografije so zaokrožile med prijatelji. Kaj naj storim?
- Februar: Dan varne rabe interneta; TOM telefon na dan varne rabe interneta opozarja na problematiko medvrstniškega spletnega nasilja
- Marec: "Sem gamer?"; Seminar o pornografskih pasteh interneta
- April: Spletna pornografija – pravi naslov za iskanje informacij o spolnosti?
- Maj: Kako lahko prispevam k ustvarjanju prijaznega spleta, kjer se počutim varno in sprejeto?
- Junij: Kako naj ukrepam, če na spletu zasledim spletno stran, ki napeljuje k neprimernemu ali škodljivemu vedenju?
- Julij: Meme: Moč humorja, ki te lahko spremeni v ikono spletne kulture
- Avgust: Preveri, klikni, kupi – spletno nakupovanje in njegove pasti
- September: Življenje vplivnežev - polno in popolno?
- Oktober: "Sleep mode": Z odklopom poskrbim, da se v jutro svež in spočit prebudim
- November: Oblikuj svoje izkušnje na socialnih omrežjih
- December: FoMo: Strah pred zamujeno priložnostjo

Dan varne rabe interneta

7. 2. 2023 smo sodelovali pri promociji in razširjanju sporočila ob dnevu varne rabe interneta. V Sloveniji smo se osredotočili na problematiko neprimernih spletnih vsebin, ki imajo negativen vpliv na mlade uporabnike spleta. Na Facebook profilu smo na to temo naredili 13 objav, na spletni strani pa smo objavili dva članka: TOM telefon na dan varne rabe interneta opozarja na problematiko medvrstniškega spletnega nasilja; Dan varne rabe interneta.

Sodelovanje v projektu DRAGON S+

Marca 2023 smo se priključili projektu DRAGON S+, ki je namenjen prepoznavanju spletnega grooming-a. V projektu smo sodelovali na delavnici za strokovne delavce otroških telefonov pri prepoznavanju spletnega grooming-a in nudenju ustrezne podpore žrtvam. Drugi del delavnice bo izveden v začetku leta 2024.

20. 7. 2023	DRAGON S+ Advisory Network Meeting (On-line): Predstavitev faz projekta in prispevka sodelujočih v projektu
10. 10. 2023	Project DRAGON+ workshop (On-line)
6. 11. 2023	DRAGON+ Advisory Network Meeting (On-line)

Izobraževalni in promocijski materiali

V letu 2023 je v okviru projektnih nalog stekla priprava za izdelavo promocijskega videa TOM telefona in izdajo priročnika za svetovanje v spletni klepetalnici.

Priročnik z naslovom *Chat Counselling for Children and Youth – A Handbook* smo prevedli, recenzirali in lektorirali. Natis in izdaja sta predvidena v začetku leta 2024.

Za izdelavo promocijskega videa TOM telefona smo se povezali s socialnim marketingom Iz principa. Izdelali smo idejno zasnovo promocijskega videa, ki se bo realizirala v začetku leta 2024.

Projekt Logout & Restart

V okviru obstoječega konzorcijskega partnerstva smo v letu 2023 nadaljevali z izvedbo aktivnosti na programu Logout & Restart – program varne, zdrave in uravnotežene uporabe spleta ter zdravljenje digitalnih zasvojenosti. Namenjen je otrokom, mladostnikom in odraslim osebam, ki imajo težave s čezmerno uporabo spleta ali kažejo znake zasvojenosti. Izvajalec programa je Zavod Nora, center sodobnih zasvojenosti, partnerji pa smo Zveza prijateljev mladine Slovenije (TOM telefon), Slovensko združenje za preprečevanje samomora, NIJZ in Zavod Vozim. Program sofinancira Ministrstvo za zdravje. TOM telefon je v letu 2023 sodeloval pri obveščanju in razširjanju informativnih gradiv, predvidene aktivnosti za nacionalno preventivno kampanjo "Za dober pogovor potrebuješ oči, ne pa wi-fi", bodo stekle v letu 2024 in 2025.

Child Helpline International

Child Helpline International (CHI) je organizacija, ki povezuje 155 članic – telefonov za pomoč otrokom v stiski iz 133 držav, med katerimi je tudi TOM telefon. Informacije, stališča, znanja in podatke, ki jih zbirajo od svojih članic, partnerjev in zunanjih virov, uporabljajo za krepitev sistemov zaščite otrok na nacionalni, regionalni in globalni ravni. TOM telefon vsako leto organizaciji CHI prispeva svoje statistične podatke za pripravo raznih poročil in publikacij CHI.

Dogodki in sodelovanje z drugimi

Regijsko strokovno srečanje NIJZ

Pod okriljem Nacionalnega inštituta za javno zdravje je 3. 3. in 28. 9. 2023 v Izoli potekalo regijsko strokovno srečanje na temo spletnega medvrstniškega nasilja med otroci in mladostniki. Srečanje je bilo namenjeno pregledu dela ključnih služb in programov na področju prepoznavanja in preprečevanja nasilja ter pomoči žrtvam. TOM telefon je na srečanju sodeloval s predavanjem "TOM telefon in stiske mladih na spletu".

Srečanje z EX – YU svetovalnimi telefoni za otroke in mladostnike

Ob tragičnem dogodku streljanja v osnovni šoli v Beogradu smo se 6. 5. 2023 sestali svetovalni telefoni, ki delujemo na področju nekdanje Jugoslavije: TOM telefon (SLO), Hrabri telefon (HR), Plavi telefon (BIH), Nadal (SRB), Alo Bushavko – telefon za djecu i mlade (sMKD). Posvetovali smo se o ustreznem odzivu in nalogi svetovalnih telefonov ob tragičnih oz. kriznih dogodkih.

Posvet pri Varuhu človekovih pravic

V letu 2023 je Varuh človekovih pravic nadaljeval s posveti z nevladnimi organizacijami. V okviru posvetov je nastala neformalna posvetovalna skupina, ki se osredotoča na preprečevanje nasilja med mladimi in v družini. Članici te skupine sta Tjaša Bertoncelej, vodja NM TOM telefon, in Tanja Povšič, Mestna ZPM Ljubljana.

Vodja NM TOM je posvetovalni skupini predstavila stanje med mladimi glede na podatke TOM telefona, izsledke raziskave, ki je nastala na podlagi akcije "TOM potuje, otroke obiskuje", ter ugotovitve Otroških parlamentov o medvrstniškem nasilju. V letu 2023 se je skupina sestala štirikrat (5. 4., 14. 6., 28. 9., 20. 12. 2023) ter konec septembra pripravila skupno izjavo o napovedani prenovi nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja za naslednje desetletje, za katero smo prispevali komentarje in predloge ukrepov.

Strateški svet za preprečevanje sovražnega govora

Predsednica Strateškega sveta za preprečevanje sovražnega govora Nika Kovač je 5. 5. 2023 na podlagi priporočila CNVOS povabila TOM telefon h konzultacijam pred zasedanjem seje, ki je potekala 11. maja. Namen konzultacij je bil pridobiti informacije, kako preventivo za preprečevanje sovražnega govora vidimo in izvajamo v naši organizaciji. Poudarjeno je bilo, da posamezne organizacije že izvajamo vse potrebne aktivnosti na področju preventive sovražnega govora, vendar nam kot akterjem manjka usmerjenost na en skupni dobro oblikovani cilj. Predlagano je bilo, da doseganje konsenza o skupnem cilju prevzame Strateški svet.

Festival duševnega zdravja NIJZ

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je 18. 5. 2023 potekal Festival duševnega zdravja, katerega namen je bil dvig ozaveščenosti o pomembnosti duševnega zdravja. Ob stojnicah z raznolikimi programi in aktivnostmi na področju duševnega zdravja so lahko obiskovalci poslušali tudi različna predavanja in obiskali različne delavnice. TOM telefon je na odru predstavil akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje" in na stojnici seznanjal obiskovalce o svojem delovanju.

Festival zdravja

V Kobaridu je 16. 6. 2023 potekal prvi Festival zdravja občine Kobarid. Prestavila so se različna društva in nevladne organizacije, ki so lahko v pomoči pri skrbi za zdravje. Tolminska svetovalna skupina je predstavila delovanje TOM telefona.

Festival Lupa

Na Prešernovem trgu v Ljubljani je 14. 9. 2023 potekal 21. Festival nevladnih organizacij Lupa, ki je namenjen promociji slovenskega nevladnega sektorja, osveščanju širše javnosti o vlogi in pomenu nevladnih organizacij ter njihovih dosežkih. Na dogodku je sodeloval tudi TOM telefon s svojo stojnico in promocijskimi materiali.

Živa knjižnica

Na OŠ Tabor I v Mariboru je 6. 10. 2023 potekal dogodek Živa knjižnica, na katerem so v vlogi knjige ljudje, ki skozi dialog z bralci delijo svoje življenjske zgodbe ter tako aktivno pripomorejo k zmanjševanju stereotipov in predsodkov. Mariborska svetovalna skupina TOM je na dogodku sodelovala s predstavitvijo svetovanja na TOM telefonu.

Medgeneracijski teden Supernova

Med 2. in 7. 10. 2023 je v Supernovi Rudnik v Ljubljani potekal Medgeneracijski teden, ki je bil namenjen izmenjavi izkušenj, učenju in druženju vseh generacij. Z namenom ozaveščanja o duševnem zdravju otrok in mladostnikov se je 3. 10. 2023 s na stojnici predstavil tudi TOM telefon.

Kongres humanitarnih organizacij v Sloveniji

17. 10. 2023 je potekal 8. Kongres humanitarnih organizacij Slovenije, katerega tema je bila duševno zdravje v družbi in skupnosti. TOM telefon je na kongresu sodeloval s predstavitvijo publikacije "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih".

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS)

Delovanje programa NM TOM in delovanje številke 116 111 smo 18. 10. 2023 predstavili Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije.

Na podlagi predhodnega posvetovanja z mednarodno organizacijo Child Helpline International smo AKOS-u predstavili tri glavne izzive delovanja številke 116 111 za vse evropske svetovalne telefone: i) pri dodeljevanju števil skrajšanega izbiranja, namenjenih storitvam z družbeno vrednostjo, ni dorečeno in urejeno financiranje delovanja teh števil; ii) ni dorečeno, kateri operater je dolžan omogočiti delovanje številke 116; iii) pri dodeljevanju števil 116 še niso določeni strokovni standardi, ki jih mora dosegati izvajalska organizacija. AKOS smo pozvali, naj na ravni EU predlaga ureditev teh pomanjkljivosti.

Na predstavitvi javnega poziva za izkaz interesa za pridobitev preostalih treh 116 števil je TOM telefon 21. 11. 2023 izvedel predstavitev postopka pridobivanja številke 116 111 kot primer dobre prakse.

4. 12. 2023 je TOM telefon podpisal *Protokol o sodelovanju med AKOS in ZPMS*, in sicer njihovega portala MIPI in TOM telefona. Protokol zavezuje k sodelovanju pri ozaveščanju otrok, mladostnikov, staršev in druge javnosti o varni rabi spleta ter medijski in informacijski pismenosti.

Tržnica prostovoljnih del na Pedagoški fakulteti

Na Tržnici prostovoljski del, ki je potekala 25. 10. 2023 na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani, so se predstavile najrazličnejše prostovoljske organizacije. Na dogodku je s stojnico sodeloval tudi TOM telefon in udeležencem predstavil, kako lahko postanejo prostovoljci ali prostovoljke TOM telefona.

Mirovni inštitut

Mirovni inštitut je v sodelovanju z ZPMS 20. 11. 2023 organiziral posvet o ozaveščanju in zmanjševanju nasilja med mladimi. Glavni cilj posveta je bil združiti predstavnike šol, oblikovalce politik ter predstavnike nevladnih organizacij, da skupaj pogledajo obstoječe pristope, izmenjajo dobre prakse in si prizadevajo za oblikovanje celovitih in učinkovitih strategij. TOM telefon je na posvetu sodeloval s predstavitvijo publikacije "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih".

Nacionalni inštitut za javno zdravje - CDZOM

Na TOM telefonu smo v letu 2023 vzpostavili pomembno sodelovanje s Programom MIRA – Nacionalnim programom duševnega zdravja, ki ga upravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ).

7. 12. 2023 smo organizirali izobraževanje o delovanju Centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov (CDZOM). Gostje izobraževanja so bili priznani strokovnjaki na področju duševnega zdravja: Rade Pribaković Brinovec, dr. med. spec., vodja Programa MIRA, dr. Andreja Mikuž, spec. klin. psih., vodja Interdisciplinarnih delovnih skupin za mrežo CDZOM, Aleksander Koroša, dr. med. spec., namestnik vodje Interdisciplinarnih delovnih skupin za mrežo CDZOM, Ana Bujko, mag. psih., Nacionalna koordinatorica mreže CDZOM. Predstavili so nam oblike pomoči na CDZOM, dostopnost in vstopne pogoje za obravnavo na CDZOM, sodelovanje s starši oz. skrbniki, sodelovanje in povezovanje CDZOM z drugimi službami v lokalni skupnosti in podelili nekaj primerov poteka obravnave otroka oz. mladostnika s težavami v duševnem zdravju, tudi primer dobre prakse sodelovanja s TOM telefonom. Izmenjali smo opažanja, kaj mladostnike ovira pri iskanju pomoči, kaj jim je v pomoč in kako lahko naše sodelovanje dodatno obogati možnost nudenja pomoči.

TOM telefon statistični podatki za leto 2023

Sredi leta 2023 smo zamenjali dosedanjega skrbnika za vzdrževanje e-svetovanja, spletnega portala E-TOM in programa za beleženje kontaktov Tom Telefon (e-tom.si); ob tem smo zamenjali tudi celotni obrazec za beleženje kontaktov na TOM telefonu. Z novo strukturo se je bistveno popravila kvaliteta vnesenih podatkov. Z vgrajenimi logičnimi kontrolami praktično ni več napak vnosa podatkov.

TOM kontakti po kanalih in vrsti kontakta

Skupno število TOM kontaktov je v letu 2023 naraslo za 27 % v primerjavi z letom 2022. Večje število kontaktov so povzročili t.i. preizkuševalni kontakti, ki so v letu dni zrasli za 38 %. Po številu kontaktov se tako približujemo vrednostim pred koronskimi leti. Rast pa ni bila enaka med vsemi kontakti. E-svetovanje je zabeležilo 10 % rast. Število e-mailov je doseglo najvišjo vrednost v zadnjih petih letih. Število klepetov je zraslo za 1 %. Število svetovalnih kontaktov je v 2023 naraslo za 6 % glede na leto 2022 in je doseglo najvišjo vrednost v zadnjih petih letih. Izboljšuje se tudi struktura kontaktov. Pred petimi leti je bil vsak šesti ustvarjeni kontakt svetovalni, v letu 2023 je bil svetovalni vsak peti ustvarjeni kontakt.

TOM kontakti po dnevih v tednu

Povprečno so v letu 2023 sleherni dan mladostniki poklicali TOM telefon 111-krat, kar je 28-krat več kot leto poprej. Največ TOM kontaktov se odvije v petek, sledi sredo. Na največ e-sporočil svetovalci odgovorijo v četrtek. Največ klepetov so v 2023 opravili ob torkih. Največ svetovalnih klicev je bilo zabeleženo ob petkih.

Klici po urah v dnevu

Po podatkih telefonskega operaterja, ki beleži vse telefonske klice (tudi neuspele, pa preizkuševalne, tihe in svetovalne), je doseglo število klicev prvi vrh med 13. in 15. uro, drugi, manj izrazit, pa med 17. in 18. uro.

Trajanje klicev

Po podatkih iz baze TOM je povprečni čas trajanja svetovalnega klica znašal 7,9 minute. To je najmanj v zadnjih petih letih. V času epidemije so povprečni časi trajanja svetovalnega klica naraščali, prav tako deleži najdaljših klicev (31+ minut). Sedaj se številke vračajo na tiste pred epidemijo. Najdaljših (vsebinsko najbolj zahtevnih) klicev, ki so trajali 31 minut ali več, je bilo 5 % od vseh svetovalnih klicev. Najdaljši klici so po podatkih telefonskega operaterja trajali 90 minut.

Vrsta kontakta po spolu

Med vsemi kontakti v TOM kanalih je bilo v letu 2023 49,8 % moških in 50,2% žensk. Pri e-svetovanju je 73 % prejetih e-sporočil od mladostnic, le dobro četrtino so jih v 2023 poslali mladostniki. Pri klepetalnici so štiri petine vseh klepetov opravile mladostnice. Pri svetovalnih klicih so mladostniki opravili večino telefonskih klicev (60 %), mladostnicam je pripadlo 40 % vseh telefonskih klicev.

Starost uporabnikov

Med epidemijo (2021) se je zmanjšalo število TOM kontaktov v starostnih kategorijah od 10 do 15 let in povečalo število kontaktov v starostnih kategorijah 16+. V letu 2023 se je ta trend ustavil. Starostna kategorija od 10 do 15 let vedno več uporablja e-svetovanje. V 2019 so 47 % e-sporočil poslali mladostniki v tej starostni skupini, v 2023 jih je bilo že 54 %.

Vsebina kontaktov

Analiza vsebin je pokazala, da je epidemija povzročila nihanje v vrstah težav, s katerimi se soočajo mladi. V letih 2020 in 2021 se je zmanjšalo število kontaktov na vseh TOM kanalih za malo manj kot 40 %. Zrasli pa so relativni deleži (% od vseh sporočanih) vsebin *Družina*, *Psihične težave*, *Zlorabe* in *Samomor*; zmanjšali pa so se relativni deleži vsebin: *Šola*, *Vrstniki*, *Ljubezni* in *Spolnost*. Leto 2022 je nakazalo, da so se stvari začele vračati v pretekle okvire, številke leta 2023 pa so to le še potrdile. Še vedno pa na visokih vrednostih vztraja delež vsebine Psihične težave.

V letu 2023 je bilo med vsemi kontakti na TOM kanalih 49,8 % moških in 50,2% žensk. Pričakovali bi, da se v enakem razmerju razporejene tudi vsebine (težave), ki jih sporočajo mladostniki. Pa temu ni tako. Težave v družini, psihične težave, zlorabe in samomorilne težnje sporočajo mladostnice 2,5-krat pogosteje kot moški. Mladi v starostnem obdobju od 5 do 15 let najpogosteje prijavljajo težave z vrstniki in v družini, v starostnem obdobju od 16 do 18 let so najpogosteje psihične težave in težave v družini, v starostnem obdobju 19+ pa so najpogosteje psihične težave in težave v ljubezni. V tej starostni skupini je zabeležen visok delež samomorilnih teženj.

- Vsebina *Družina*

Daleč najbolj pogosta težava mladostnikov v vsebini *Družina* je *Odnos s starši*. Zabeležene težave mladostnikov so bile analizirane tudi glede na spol prijavitelja. Izkazalo se je, da največ težav prijavljajo mladostnice. Približno 70 % težav prijavijo mladostnice in 30 % mladostniki.

- Vsebina *Šola*

V vsebini *Šola* prevladujejo težave, ki jih povzročajo slabe ocene. Pojavljanje te težave je izrazito padlo v času epidemije (2020 in 2021). V 2022 so se skokovito povečale navedbe mladostnikov, da za reševanje težav v šoli potrebujejo pomoč pri učenju. V 2023 pa so se izrazito povečale težave, ki označujejo nasilje v šoli in odnos učitelj/učenec. Ti dve težavi prijavljajo mladostniki pogosteje kot mladostnice. Nad neopravičenim izostajanjem in negotovostmi nadaljnega šolanja pa se mladostnice pritožujejo pogosteje kot mladostniki.

- Vsebina *Vrstniki*

V preteklih letih so dominirale težave *Odnos z vrstniki*, *Odnosi s prijatelji* in *Odnosi s sošolci*. Te so v letu 2023 zabeležile upad, na drugi strani pa je zrasla težava *Oblikovanje odnosov*. Podatki kažejo, da težave v vsebini *Vrstniki* bolj tarejo mladostnice kot mladostnike. Mladostniki prevladujejo zgolj v dveh težavah *Hobiji* in *Bullying*.

- Vsebina *Psihične težave*

Rast težav, ki so zbrane v vsebini *Psihične težave*, je bila značilna za 2020 in 2021, se je sicer v 2022 zaustavila. Vendar so se številke v letu 2023 ponovno približale najvišjim vrednostim. Vsak peti svetovalni kontakt je zabeležil težave, ki so zbrane v vsebini *Psihične težave*. Po spolu dominirajo mladostnice. V povprečju 80 % težav te vsebine odpade na mladostnice; *Samopoškodovanje* in *Motnje hranjenja* pa zaznavamo v 90 % med mladostnicami in le 10 % med mladostniki.

Mladostniki v starostnem obdobju od 16 do 18 let 2-krat pogosteje prijavljajo težave psihične narave kot njihovi vrstniki v starostnem obdobju od 5 do 15 let. In mladostniki, starejši od 19 let, 2,7-krat pogosteje prijavljajo težave psihične narave kot otroci od 5 do 15 let.

- Vsebina *Nasilje*

To vsebino zajemamo zadnji dve leti. V letu 2023 se je precej povečalo število kontaktov, ki so poročali o fizičnem in psihičnem nasilju. Pri sporočanju tovrstnih težav prevladujejo mladostnice, razen pri težavah ekonomske narave, kjer prevladujejo mladostniki.

- Vsebina *Ljubezen*

Opaziti je manjše število tovrstnih težav v letu 2023 v primerjavi z letom poprej. Težava, da nima fanta/punce, najbolj tare mladostnike, vse ostale težave te vsebine so v domeni mladostnic.

- Vsebina *Spolnost*

Trend padanja števila vsebin, ki spadajo v kategorijo *Spolnost*, je dolgoročen, saj številke padajo v vsem petletnem obdobju. Težave, ki jih prijavljajo, so izrazito polarizirane: ali "pripadajo" mladostnicam ali mladostnikom. Zgolj težava *Spolni odnos* se približa razmerju 50:50.

- Vsebina *Samomor*

Skokovit porast samomorilnih namenov mladih, ki je bil v TOM kontaktih zaznan v letih 2020 in 2021, se je v letih 2022 in v 2023 zaustavil. Še vedno pa ostajajo številke na visokih vrednostih. Samomorilne težnje so v domeni mladostnic, ki imajo v bazi TOM zabeleženo več kot tri četrtine samomorilnih teženj. Najpogosteje se samomorilne težnje pojavijo v Klepetalnici in pri e-svetovanju, kar petkrat pogosteje kot na telefonskem kanalu. Najbolj kritičen dan za samomorilne težnje je sreda, najmanj kritična dneva sta nedelja in petek. Ura, ko se najpogosteje prijavlja samomorilne težnje, je med 19 in 20.

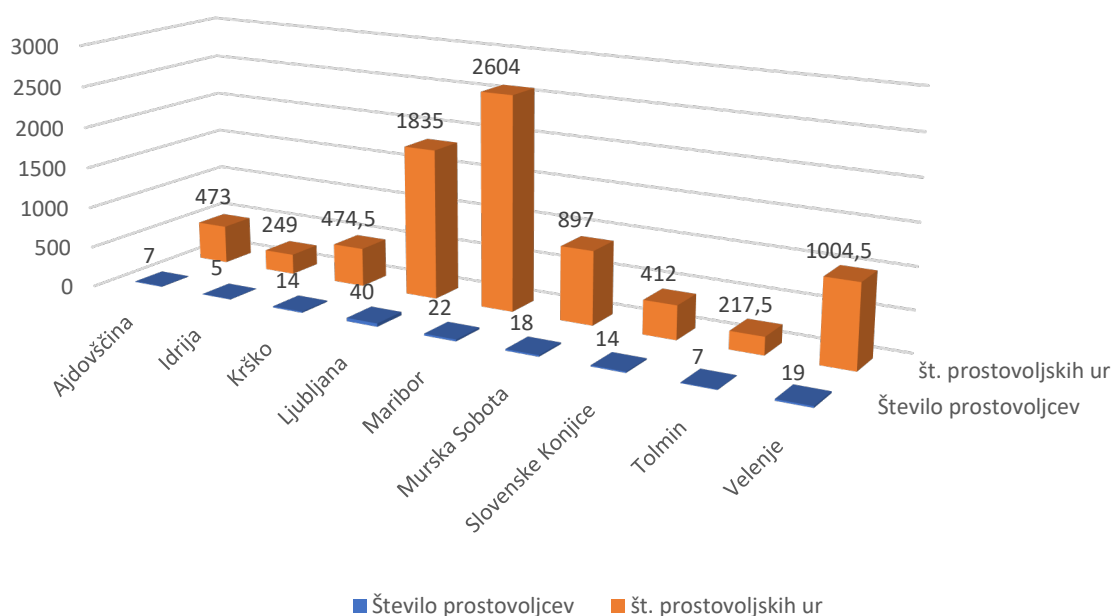
- Vsebina *Internet*

Najpogosteje poročana težava je zloraba zasebnosti, sledi zaščita zasebnosti, sextortion, neželeni spletni stiki, sexting in spletne prevare.

Vsebine po svetovalnih kanalih

V telefonskih kontaktih mladostniki najpogosteje omenjajo težave z vrstniki in težave, ki so zbrane v vsebini *Družina* (odnos s starši). Najpogostejši vsebini, ki jih mladostniki navajajo na e-pošti, so *Psihične težave* (depresivnost) in *Družina* (odnos s starši). Vsako sedmo e-sporočilo poroča o težavah v družini, vsako peto o psihičnih težavah. Najpogostejše vsebine, ki jih mladostniki navajajo na klepetalnici, so *Psihične težave*, *Vrstniki* in *Družina*. Vsak četrti klepet omenja psihične težave mladostnika. In vsak štirinajsti klepet se sooča s samomorilnimi težnjami mladih.

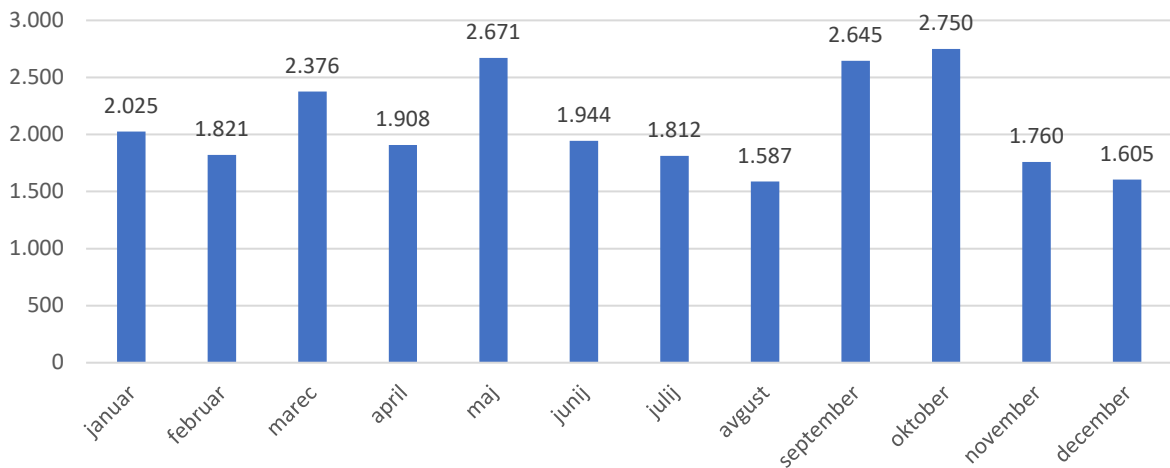
TOM telefon® 2023 - Število prostovoljcev in opravljenih prostovoljskih ur po svetovalnih skupinah

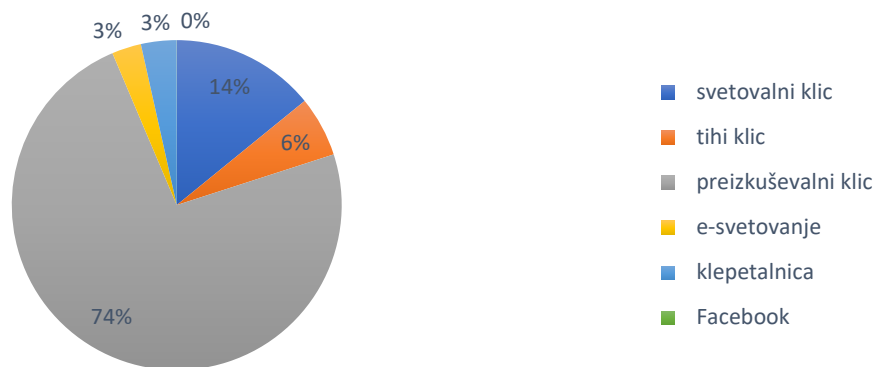
TOM telefon® 2023 - kontakti po skupinah

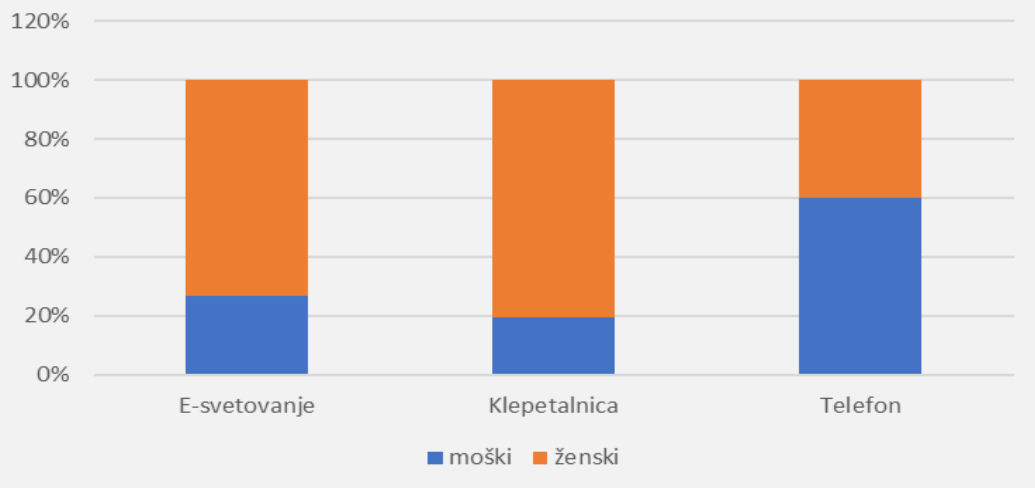
TOM telefon® 2023 - kontakti po mesecih

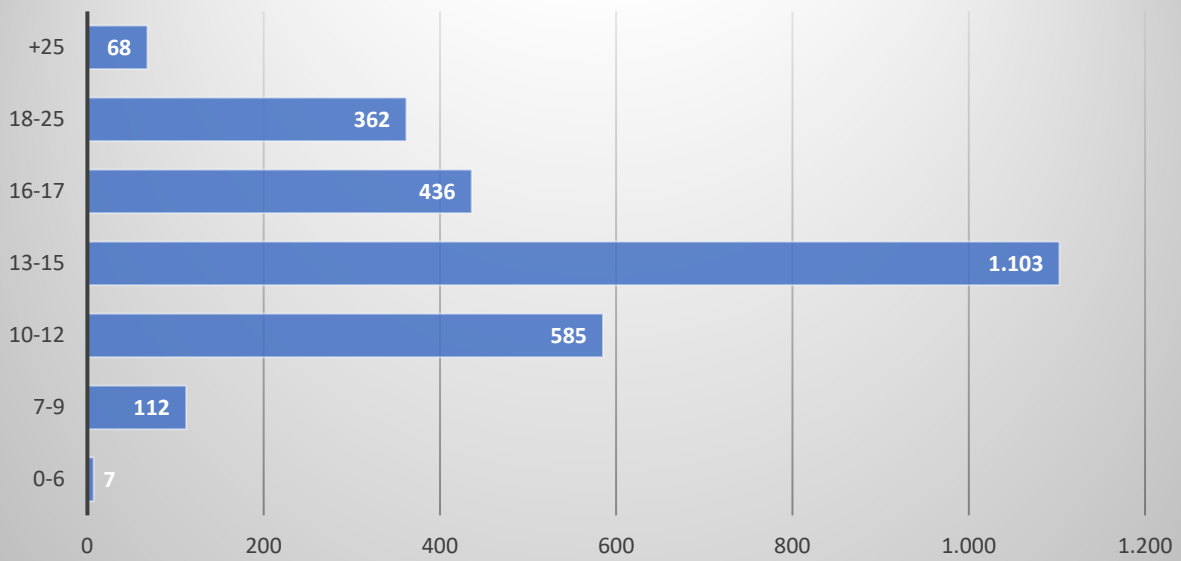
TOM telefon® 2023 - vrste klicev v %

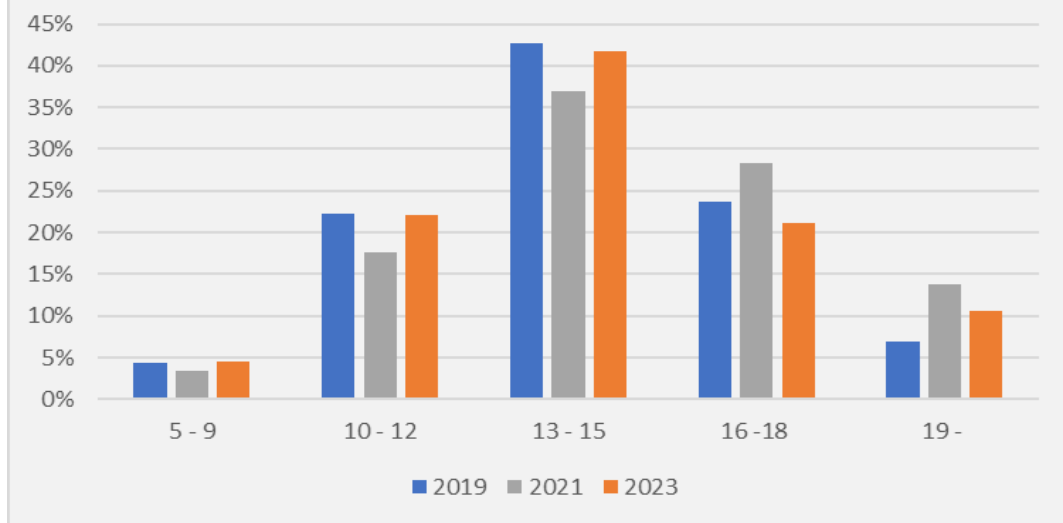
TOM kanali po spolu v 2023

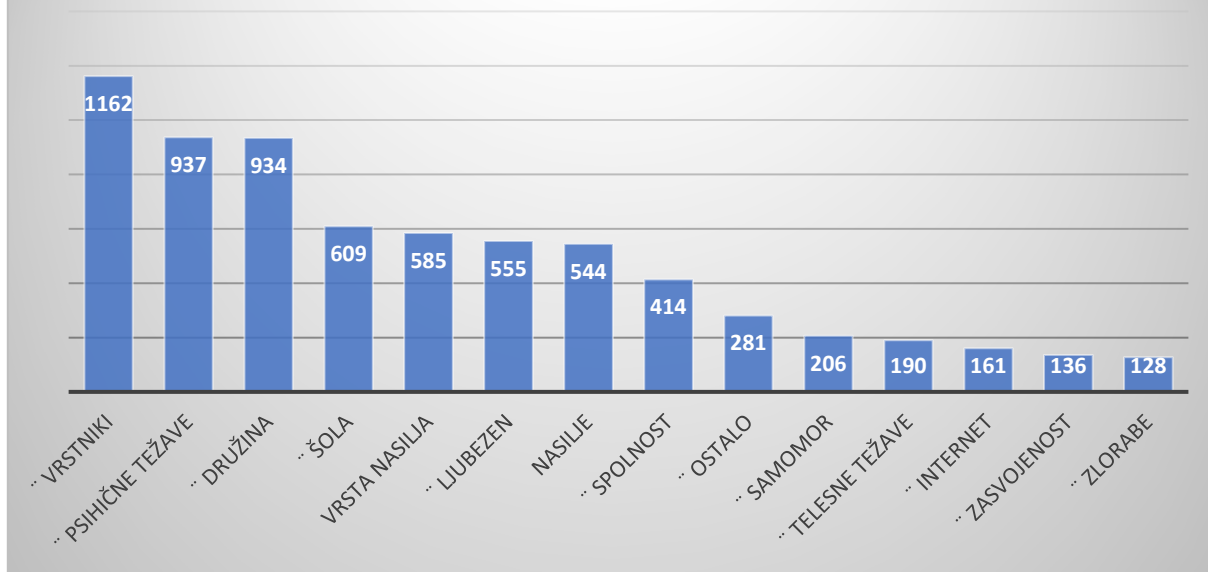
TOM telefon® 2023 - starost uporabnikov

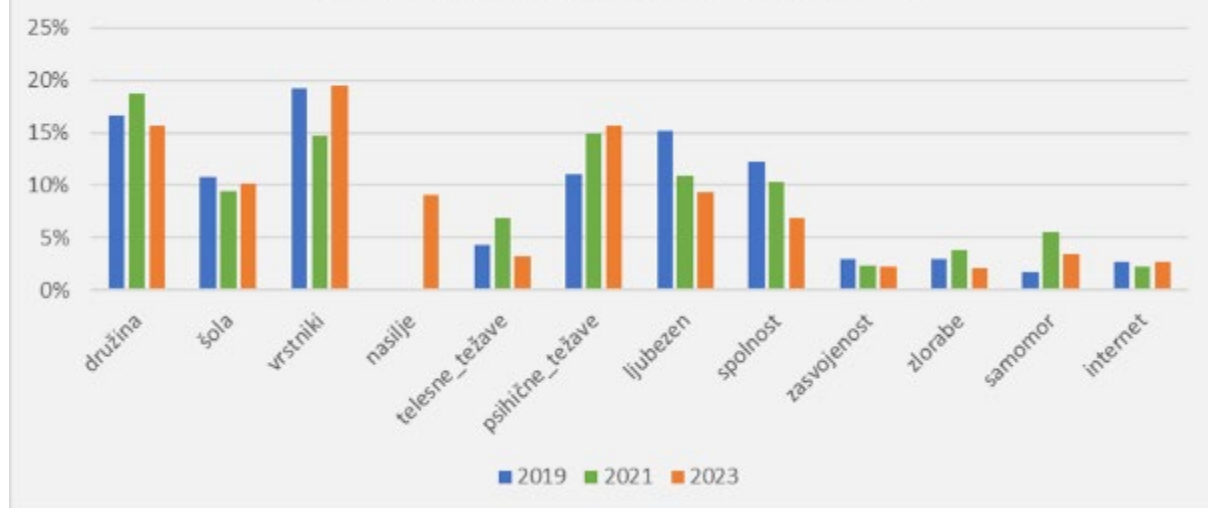
TOM vsi kanali po starostnih kategorijah

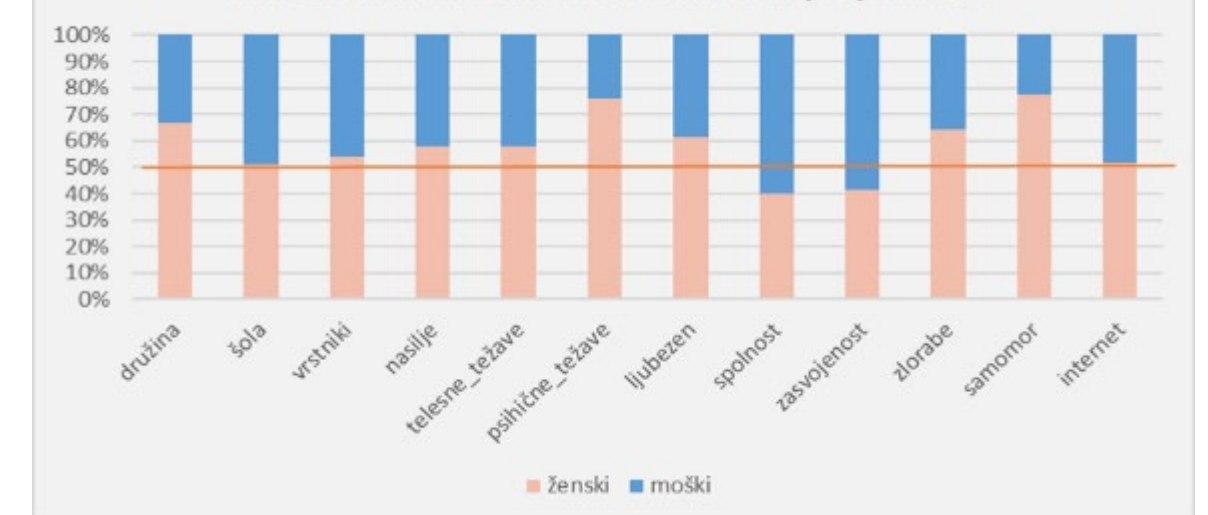
TOM telefon® 2023- tematike

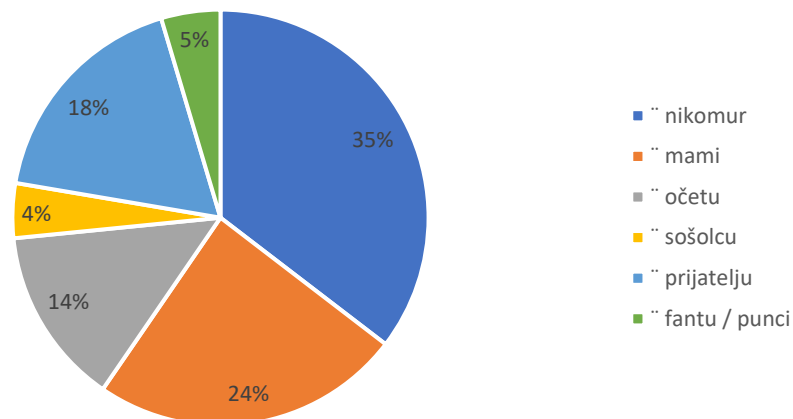
Deleži detektiranih vsebin v TOM kanalih po letih

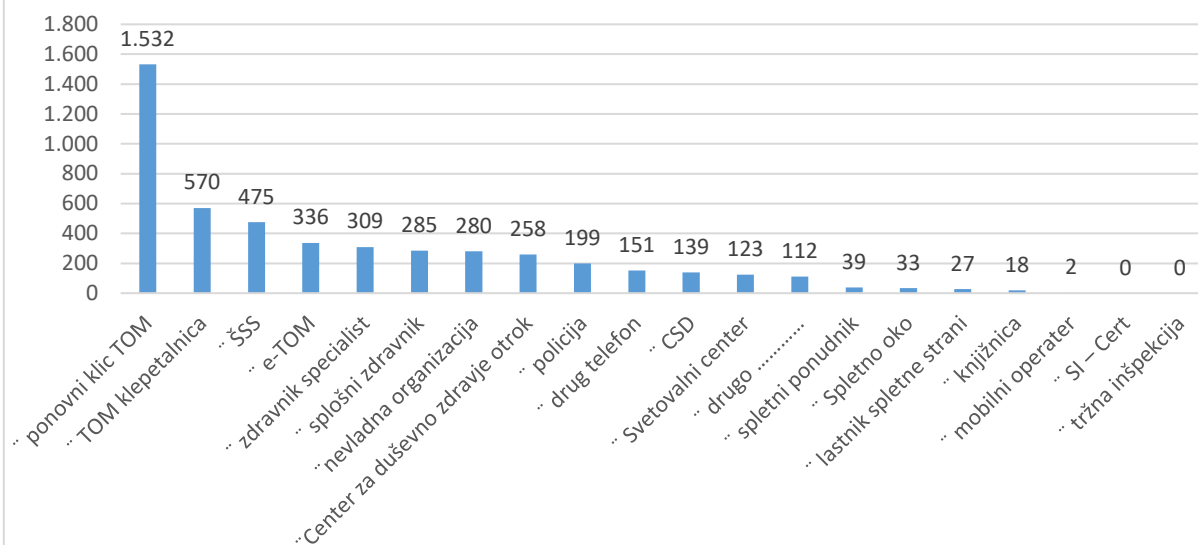
Deleži detektiranih vsebin v vseh TOM kanalih po spolu v 2023

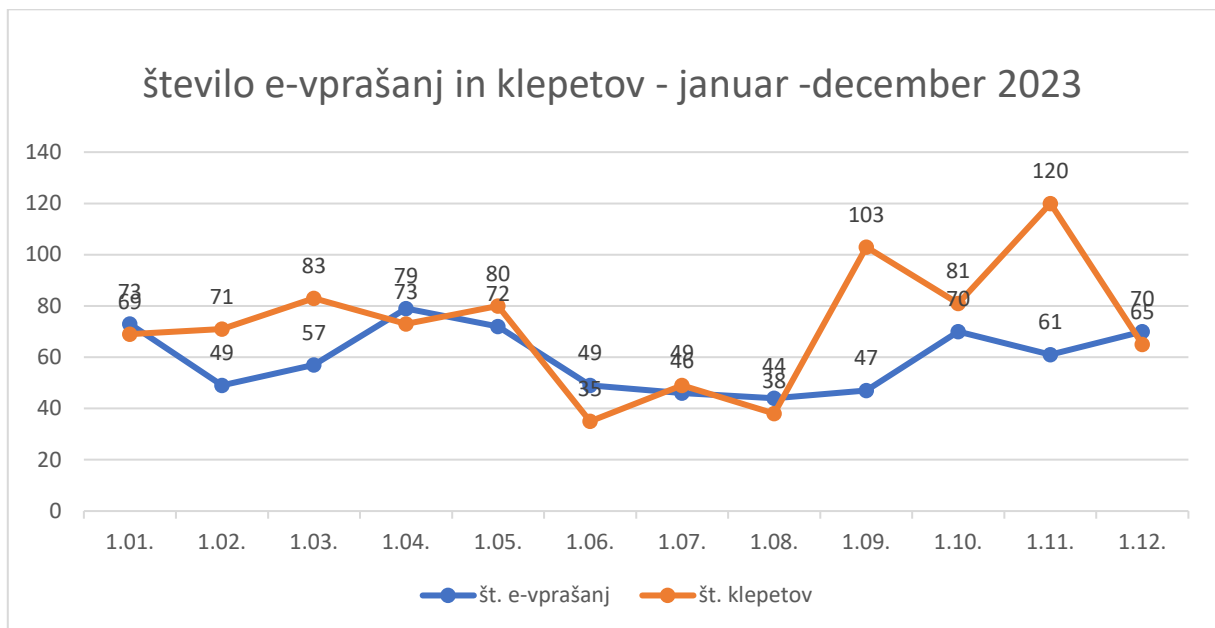
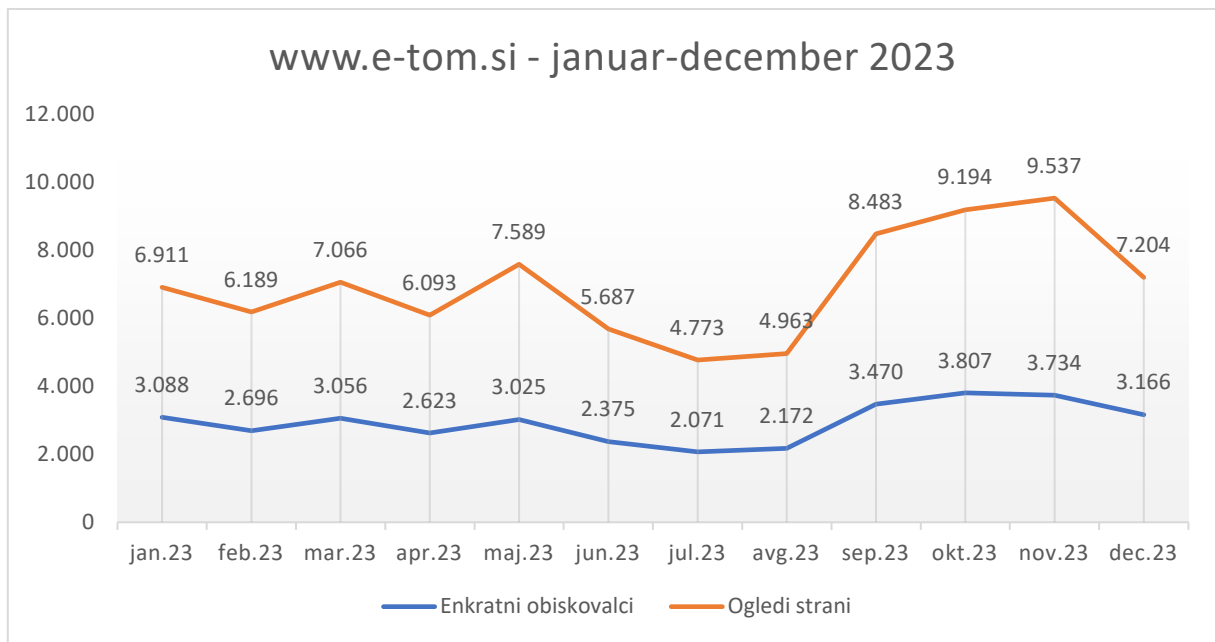

TOM telefon® - komu se je otrok ali mladostnik zaupal - 2023

TOM telefon® 2023 - napotitve

3.7 PODPORNO-IZOBRAŽEVALNI CENTER MODRA POSTAJA

V želji, da z našimi dolgoletnimi izkušnjami in znanji na področju dela z otroki in družinami še dodatno prispevamo k boljši "opremljenosti" otrok in odraslih za konstruktivno soočanje z neštetimi izzivi, ki jih prinaša življenje, smo v našem jubilejnem letu ustanovili podporno-izobraževalni center Modra postaja. Namen centra je:

- podpreti odrasle, ki so v neposrednem stiku z otroki in mladostniki, da bodo lahko vzpodbudno pripomogli k celostnemu razvoju mladih;
- nuditi neposredno podporo otrokom in mladostnikom za razvoj veščin in kompetenc za vzpostavljanje zdravega in kakovostnega lastnega življenja ter produktivnega sobivanja.

Podporno-izobraževalni center Modra postaja tako ponuja širok nabor izobraževalnih vsebin, ki krepijo razvoj ključnih življenjskih kompetenc tako pri otrocih in mladostnikih, kot tudi pri odraslih, ki smo z njimi v neposrednem stiku.

Ključne ciljne skupine so:

- osnovnošolci in srednješolci – podpora dojetanju in sprejetanju samega sebe in svojih psiho-fizičnih sprememb, krepitev empatije in (samo)spoštovanja, krepitev socialnih veščin, ki so pogoj za medsebojno sodelovanje; biti podpora mladostnikom na njihovi poti k odraslosti, sprejetanju odločitev, karierni poti, postavljanju ciljev, pri ozaveščanju lastnih strahov in spoprijemanju z njimi;
- starši – podpora, krepitev in razvoj veščin in kompetenc, ki so nam v pomoč pri izgradnji lastne "zdrave" samopodobe/osebnosti, ki je pogoj za vzpostavitev/ohranitev kakovostnih odnosov in podporne vzgoje;
- pedagoški delavci – ozavestiti pomen lastnega delovanja v odnosu do otroka in v drugih profesionalnih odnosih (s starši, s sodelavci); ozavestiti pomen ustvarjanja zaupnega in varnega prostora = krepiti in razvijati zdravo okolje kot pogoj zdravega razvoja posameznika;
- društva in zveze – podpora in krepitev kompetenc zaposlenih/prostovoljcev društev in zvez, ki so lahko v pomoč pri bolj okrepljenem delovanju vsakega društva posebej; izobraževanja, vezana na izvajanje naših programov (prostovoljci, mentorji, pedagoški vodje);
- profili, ki neposredno vplivajo na otroke in družine (novinarji, sodniki, odvetniki, ...) – ozaveščanje o specifičnih potrebah otrok in mladostnikov pri obravnavi.

V prvi polovici leta smo pripravili vsebinski in izvedbeni koncept novega centra. Spomladi smo oblikovali tri izobraževanja za pedagoško osebje in jih prijavili na razpis za Katalog programov nadaljnega izobraževanja in usposabljanja – KATIS; s prijavo smo bili uspešni.

V začetku junija je bil pripravljen prvi katalog centra – Katalog izobraževanj za šolsko leto 2023/2024, ki smo ga takoj distribuirali po e-pošti na skupno 2000 e-naslovov. Podporno-izobraževalni center smo dodali med programe na spletno stran ZPMS.

V avgustu smo katalog še dopolnili in ga nato natisnili v nakladi 2.100 kosov. Katalog smo po navadni pošti poslali vsem društvom in zvezam, vrtcem, osnovnim šolam, srednjim šolam, knjižnicam, zdravstvenim domovom, CDS-jem, mladinskim centrom, nevladnim organizacijam ipd., skupno na 1600 naslovov.

Modro postajo smo predstavili na različnih dogodkih drugih organizatorjev (Festival Lupa, PUM, mentorji na ACS-ju, različni seminarji, posveti in srečanja) in na naših dogodkih: izobraževanje za mentorje Otroških parlamentov (21. 9. 2023), v sklopu Tedna otroka, izobraževanje za mentorje zgodovinskih krožkov (25. 10. 2023) in stojnica v City parku (6. 12. 2023).

V sklopu Modre postaje smo v letu 2023 izvedli:

- I. interaktivne izobraževalne delavnice za otroke "Povej – spregovorimo o duševnem zdravju", 4 šolske ure; 19. 10. 2023;
- II. izobraževanje za mentorje natečaja Evropa v šoli na temo Dobro se z dobrim vrača; 2 šolski uri; 25. 10. 2023;
- III. uvodni izobraževalni seminar za učitelje, vključene v program Semena sprememb; 8 šolskih ur; 9. 11. 2023;
- IV. predavanje za starše na OŠ Žiri; 2 šolski uri; 21. 11. 2023;
- V. izvedba izobraževalnega seminarja za učitelje: Krepimo kompetenco podjetnosti (KATIS); 12-šolskih ur (8+4); 8. 12. in 12. 12. 2023.

Izobraževalne vsebine za usposabljanje pedagoških delavcev Zavedam se – delujem in izobraževanja za starše Zavestno starševstvo smo jeseni prijavi na Javni razpis za sofinanciranje preventivnih programov na področju različnih vrst zasvojenosti v MO Ljubljana za leto 2024 (sklop C) - *Preventivni programi izobraževanja in usposabljanja pedagoških in drugih delavcev, ki so namenjeni celotnim kolektivom, vodstvu kolektivov ali posameznim pedagoškim in drugim delavcem iz različnih kolektivov in se izvajajo v javnih zavodih ali izven njih*; in sklop D) - *Preventivni programi izobraževanja in usposabljanja staršev otrok in mladostnikov, ki se izvajajo v javnih zavodih ali izven njih in preventivni programi izobraževanja in usposabljanja staršev otrok in mladostnikov s težavami psihosocialnega prilagajanja in/ali s težavami v odnosu do psihoaktivnih snovi, ki se izvajajo v javnih zavodih ali izven njih*. Rezultati razpisa bodo znani konec januarja.

Oblikovali smo tudi ponudbo predavanja odprtega tipa za starše in ostale skrbnike otrok "Zavestno starševstvo"; kot možnost za nakup izobraževanja kot darilo smo oblikovali darilne bone in jih vključili v našo spletno trgovino. Skrbeli smo za redno obveščanje ključnih deležnikov o ponudbi Modre postaje.

4 PROJEKTI IN PRIJAVE NA RAZPISE

V letu 2023 smo nadaljevali z izvajanjem nalog v sklopu projekta Center za varnejši internet. Kot pridruženi partnerji v projektu "Prosto programje za digitalno vključenost nevladnih organizacij in uporabnikov (Na-prostem.si) smo povezali izvajalce projekta z našimi Članicami, ki so bile zainteresirane za udeležbo na usposabljanjih za uporabo prosto dostopnega programja; tudi ekipa ZPMS se je udeležila enega teh usposabljanj.

1. aprila se je začel projekt "Z globalnim učenjem do globalnih ciljev II", ki ga vodi platforma SLOGA, partnerja sta ZPMS in Svetilka, d. o. o., sodelujejo pa še druge nevladne organizacije kot konzorcijski partnerji. Projekt, ki ga sofinancira Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, naslavlja strokovne delavce na področju vzgoje in izobraževanja, vključno z izobraževalci ter vzgojitelji v neformalnem sektorju in izobraževalci odraslih. ZPMS bo v sklopu projekta izvedla dve izobraževanji za mentorje natečaja Evropa v šoli in druge delavnice na temo globalnega učenja. Projekt bo trajal do 15. oktobra 2025.

Vse leto smo redno spremljali razpise vseh vrst, ki pokrivajo naša področja dela, jih temeljito preučili, se udeležili info srečanj ter se nato na podlagi kriterijev, vsebinskih poudarkov in naših kapacitet odločali o pripravi projektne prijave. Vpisali smo se v različne baze za iskanje projektne prijave, saj menimo, da bi kot partnerji lahko kakovostno doprinesli k projektom drugih prijaviteljev, imeli pa bi manj opravka z administrativnim delom.

V letu 2023 smo oddali projektne prijave na naslednje razpise:

Razpisovalec/razpis	Naslov projekta in vrednost	Oddano	Uspešnost prijave
Active Citizens Fund v Sloveniji - Javni razpis za srednje projekte	#Samo otrok	23. 1.	NE
Ministrstvo za javno upravo - Javni razpis za krepitev aktivnih državljskih pravic in opolnomočenje nevladnih organizacij na tem področju	Otroci soustvarjamo družbo in državo	15. 5.	DA, vendar do konca leta do podpisa pogodb ni prišlo zaradi revizije razpisa
Bayer	Donation for our Programme Europe in School	30. 6.	NE
C&A – COFRA FUNDATION	Full School Bag for the 2023/2024 School Year	5. 7.	DA 24.742 €
Evropska investicijska banka	Odziv na naravno katastrofo: pomoč prizadetim v poplavah	14. 8.	DA 200.000 €
Digital Europe Programme (DIGITAL)	Center za varnejši internet	26. 9.	Rezultati bodo znani v januarju 2024
C&A – COFRA FUNDATION	TOM Telephone – education and promotion	16. 10.	24.742 €
CAF Platforma	Letovanje za osebe s posebnimi potrebami, skupaj z individualnimi spremljevalci	27. 10.	DA 10.000 €

FIHO - Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji	Letovanja otrok iz socialno ogroženih družin; letovanja otrok s posebnimi potrebami; Izobraževanje; TOM telefon; Pomoč družinam;; Polna šolska torba; Dedek Mraz;	2. 11.	DA 81.050, 27 €
Javni razpis za sofinanciranje preventivnih programov na področju različnih vrst zasvojenosti v MOL za leto 2024	Izobraževanja: Zavedam se – delujem/Zavestno starševstvo	10. 11.	Rezultati bodo znani v januarju 2024.

5 ODNOSI Z JAVNOSTMI

Služba za odnose z javnostmi je nudila podporo vsem programom ZPMS in sodelovala pri organizaciji dogodkov. V letu 2023 smo se ažurno odzivali na novinarska vprašanja in bili proaktivni pri obveščanju javnosti. Izvajali smo komunikacijske aktivnosti za krepitev blagovne znamke ZPMS. Intenzivno smo sodelovali pri izvedbi različnih akcij, ki prispevajo h krepanju pozitivne podobe naše organizacije.

V letu 2023 smo pripravili 37 sporočil za javnost:

1. RTV Slovenija in ZPMS v dobrodelnem tednu ENO SRCE zbrali 152 720 evrov, 20. decembra 2023
2. Svečano izročili donacijo v okviru kampanje »Naj zaigra dobrota iz srca«, 19. decembra 2023
3. Zveza prijateljev mladine Slovenije in Telemach Slovenija s prazničnimi darili rišeta nasmehe na otroške obraze, 11. decembra 2023
4. Obisk predstavnic na Koroškem: Delo na terenu prinaša dragocene izkušnje, 11. decembra 2023
5. Obravnava otrokovih pravic v Sloveniji ob Svetovnem dnevu otroka: Izzivi in potrebe za izboljšave, 20. novembra 2023
6. ZPMS in ŽITO: Naj zaigra dobrota iz srca, 14. novembra 2023
7. Vabilo na javni posvet »Kako sodelovati za učinkovitejše zmanjševanje nasilja med mladimi?«, 14. novembra 2023
8. Zahvale za projekt "Barve spremenijo dom: obnavljajmo skupaj", 7. novembra 2023
9. Drugo srečanje Mediteranskega gibanja otrok, 6. novembra 2023
10. Skupaj zmoremo!, 27. oktobra 2023
11. SZJ: COPART 2023 – dobrodelni copati Žareta Kerina, ki nosijo dušo in dediščino slovenske kulture, 27. oktobra 2023
12. SZJ: Zavarovalnica Sava in Jolly združila moči in Zvezi prijateljev mladine Slovenije namenila donacijo za socialno-humanitarni sklad Dedek Mraz, 23. oktobra 2023
13. Razpis za prijave v program "Glasbenik sem" – Ponovno odprtje!, 23. oktobra 2023
14. PLAKTIVAT IZPOSTAVLJA STISKE MLADOSTNIKOV, 17. oktobra 2023
15. SZJ: Ob svetovnem dnevu duševnega zdravja "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih", 9. oktobra 2023
16. SZJ: "Otroci lahko razumejo vse, samo po resnici jim je potrebno povedati" dr. Miha Kos ob Tednu otroka® 2023, 2. oktobra 2023
17. Eurospin že 6. leto zapored doniral 10.000 € za nakup šolskih potrebščin otrokom iz socialno ogroženih družin, 19. septembra 2023
18. Henkel pomaga z donacijo izdelkov, 19. septembra 2023
19. KOROŠČI #ZAKOROSKO – VELIKI DOBRODELNI KONCERT, 15. septembra 2023
20. Pred nami spet pestra jesen, 7. septembra 2023

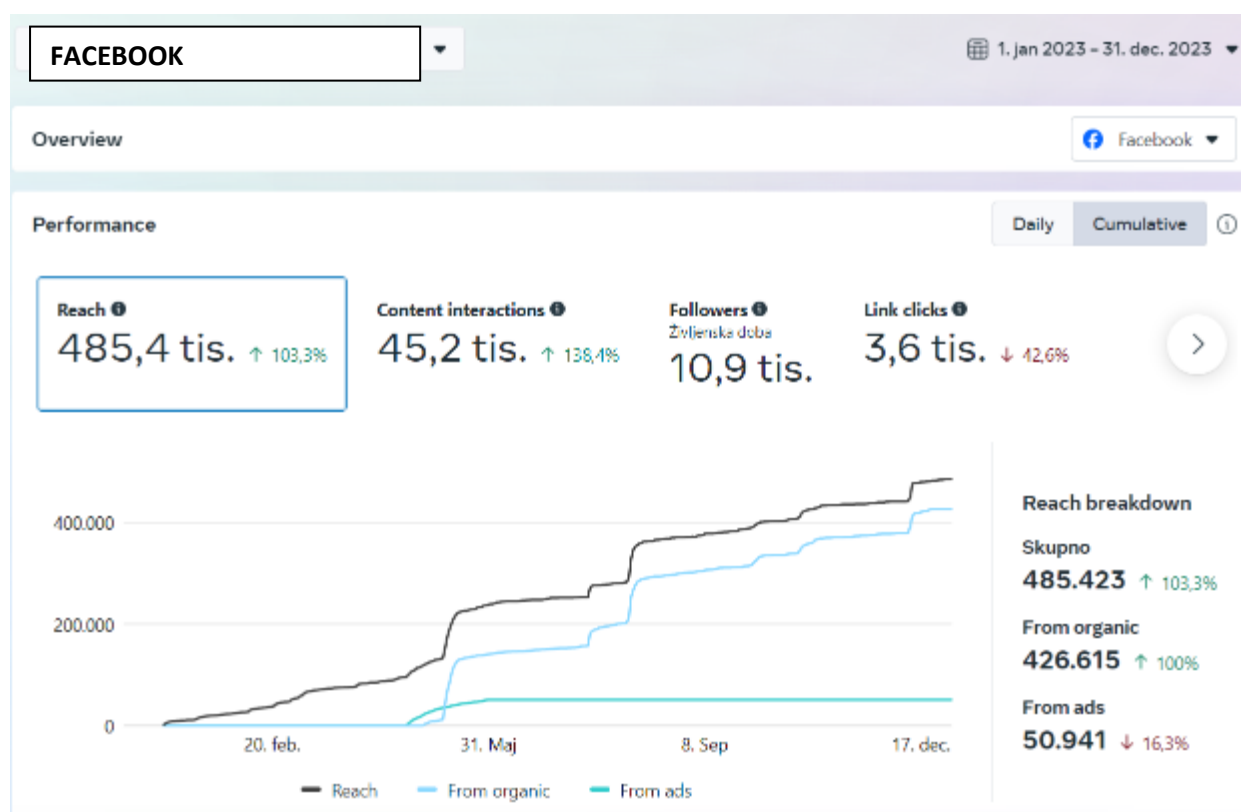
21. *Head&Shoulders in TOM telefon® z ramo ob rami proti medvrstniškemu nasilju, 1. septembra 2023*
22. *SZI: Neresna olimpijada in Lekov živžav že tradicionalno z igro in smehom napolnila Maribor, 30. avgusta 2023*
23. *EIB pomaga prizadetim v poplavah v Sloveniji z donacijo v višini 200.000 € Zvezi prijateljem mladine Slovenije, 28. avgusta 2023*
24. *SZI: Več gibanja za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, 28. avgusta 2023*
25. *ŠTIPENDIJSKI SKLAD DR. JANEZA DRNOVŠKA, 22. avgusta 2023*
26. *Naredimo vse, da se otroci s prizadetih poplavnih območij ne bodo šolali na daljavo, 18. avgusta 2023*
27. *POGUMNO NAPREJ! je naše sporočilo staršem in drugim odraslim ob poplavah, 8. avgusta 2023*
28. *ZMOREMO! je naše sporočilo otrokom in mladostnikom ob poplavah, 8. avgusta 2023*
29. *Pomagajmo prizadetim v poplavah! #DelimoObjavo, 5. avgusta 2023*
30. *V aprilu za otroško letovišče Pacug zbrali 1000 litrov barve JUPOL Classic, 23. maja 2023*
31. *Kaj narediš, če si nekaj ne upaš povedati?, 17. maja 2023*
32. *SZI: Po včerajšnjem dogodku v Beogradu ste verjetno močnejše objeli svoje otroke, 4. maja 2023*
33. *SZI: Otroci bodo lahko ponovno odložili skrbi. Prihaja Pomežik soncu®, 17. aprila 2023*
34. *33. NACIONALNI OTROŠKI PARLAMENT: DUŠEVNO ZDRAVJE OTROK IN MLADIH, 11. aprila 2023*
35. *Sodni sistem ne zasleduje največje koristi otrok, 17. marca 2023*
36. *Ob 70-letnici delovanja smo zasadili gozd Zveze prijateljev mladine Slovenije, 1. marca 2023*

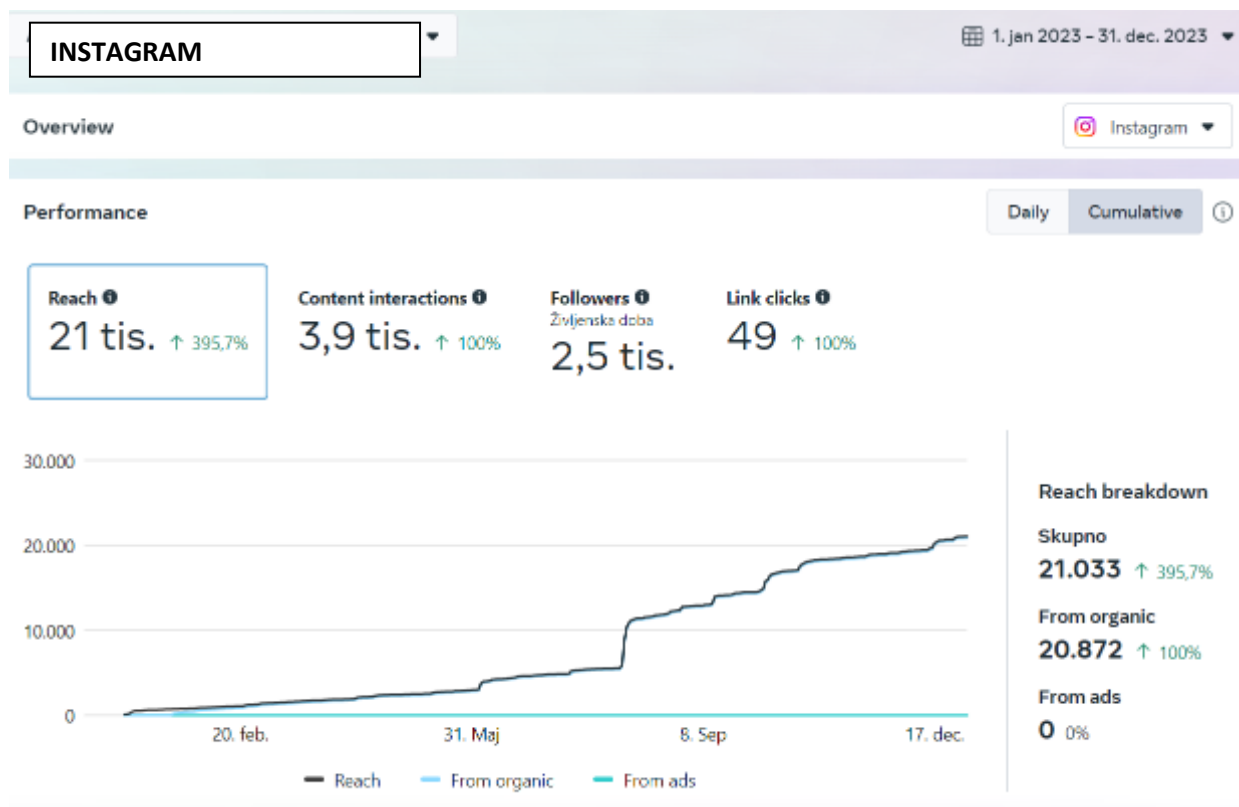
Spletna trgovina

Po vzpostavitvi jeseni 2022 je spletna trgovina v letu 2023 lepo zaživela, nabor izdelkov pa smo ves čas dopolnjevali. Največ nakupov je bilo opravljenih v decembru.

Spletna stran in socialna omrežja

Za komunikacijo z javnostjo uporabljamo več kanalov: spletna stran, Facebook, e-novice, Instagram, LinkedIn, Twitter in Viber. Število sledilcev se je v primerjavi z lanskim letom povečalo.

ZPMS Novičke preko platforme Dostavljalec

Tudi v letu 2023 so ZPMS novičke redno izhajale vsak mesec. Zelo smo veseli dobrega odziva društev in zvez, da lahko v Novičke vključimo čim več zanimivosti "s terena". Vse novičke so dosegljive tudi na naši spletni strani <https://www.zpms.si/novičke-zveze-prijateljev-mladine-slovenije/>

Medijska pojavnost

V letu 2023 je bila besedna zveza ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE v vseh medijih uporabljena/omenjena 2442-krat (v letu 2022 234 -krat):

VRSTA MEDIJA	TISK	SPLET	TELEVIZIJA	PRESS AGENCIJE	RADIO
ŠT. OMEMB	1314	551	233	242	102

6 VODENJE IN ORGANIZACIJA NALOG S PODROČJA DELOVANJA ZPMS

Tudi v letu 2023 smo kot dobri gospodarji skrbeli za ažurno poslovanje ter redno oddajali vmesna in končna poročila, kot zahtevajo sofinancerji programov in projektov.

Upravni odbor je imenoval Svet ZPMS in Strokovni svet za humanitarne programe ZPMS. Pristopili smo k usklajevanju različnih pravilnikov z novim Statutom.

S CSD Ljubljana, ki v Hiši Palčica izvaja program Kriznega centra za otroke od 0 do 6 let, smo sklenili novo pogodbo o najemu hiše ter za hišo uredili novo pogodbo o zavarovanju. Za Tabor Mojca v Dolenjskih Toplicah smo z DPM Mojca podpisali novo Pogodbo o najemu, uporabi in upravljanju Tabora, izvedli sestanek z lastniki sosednjih parcel zaradi ureditve mej Tabora Mojca ter pridobili gradbeno dovoljenje za postavitev nadstrešnice, ki bo zamenjala v neurju poškodovan šotor. Uredili smo vse, da smo lahko končno pridobili hišno številko.

Na področju varstva osebnih podatkov smo nadaljevali sodelovanje z Info hišo, d.o.o., in sicer smo:

- i. izdali sklep o imenovanju pooblaščenih oseb za varstvo podatkov - Bojana Pleterški, Info hiša d. o. o.
- ii. osvežili politiko zasebnosti v skladu z GDPR in ZVOP-2
- iii. prenovili spletne strani www.zpms.si, www.e-tom.si in www.mereza-za-otrokove-pravice.si na način, da so skladne z zakonodajo (GDPR in ZEKom-1)
- iv. uredili evidenco obdelave osebnih podatkov, sklenili pogodbe z vsemi zunanji izvajalci storitev in sklenili dodatne pogodbe za varstvo osebnih podatkov
- v. izdali splošna navodila za dajanje soglasij staršev za sodelovanje v vsebinskih programih ZPMS
- vi. začeli urejati ukrepe za zavarovanje osebnih podatkov pred nepooblaščenim dostopom (mapa Skupno).

Veliki pridobitvi v letu 2023 sta tudi skladišče v ljubljanskem BTC-ju (kletna etaža Emporiuma), za katerega smo se po nekaj mesecih brezplačne uporabe dogovorili za primerno najemnino, ter poltovorno vozilo Fiat Doblo, ki smo ga prejeli od GB Leasing v enoletno brezplačno uporabo.

7.1 PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Za delovanje ZPMS je pomembno razpršeno financiranje, kar pomeni, da pridobivamo sredstva iz različnih virov, kot so proračunska in druga javna sredstva, FIHO, sredstva iz domačih in mednarodnih razpisov, donacije pravnih in fizičnih oseb, sponzorstva, prodaja izdelkov in storitev ter drugi prihodki.

Tudi v letu 2023 smo veliko poudarka dali t. i. kreativnim projektom. To so projekti povezovanja s subjekti iz gospodarstva z namenom pridobivanja več donacij in sponzorstev za naše vsebinske programe oziroma za naše uporabnike ter krepitev blagovne znamke ZPMS kot tudi sodelujočega podjetja. Značilno za tovrstne projekte je, da je donacija oz. sponzorstvo strogo namensko, torej za točno določen program oz. za točno določeno blago ali storitev za naše uporabnike. Pri tem smo bili zelo uspešni, saj smo prejeli veliko donacij in z nekaterimi podjetji sklenili dolgoročna sodelovanja.

Pravnim osebam smo v začetku novembra poslali prošnjo za donacijo z UPN obrazcem. Fizičnim osebam smo konec novembra poslali prošnjo za donacijo z UPN obrazcem in obrazcem za odstop dohodnine. Do konca leta 2023 smo prejeli 1384 obrazcev za odstop dela dohodnine.

Iz javno objavljenih podatkov je razvidno, da je ZPMS-ju za leto 2022 del dohodnine namenilo kar 9496 fizičnih oseb, v skupnem znesku smo tako prejeli 227.419,50 €. Večina tega zneska je bila izplačana septembra 2023 in porabljena za delovanje vsebinskih programov ZPMS in za delovanje.

V letu 2023 smo petič povabili naše redne večkratne donatorje-fizične osebe, da se lahko odločijo za mesečne donacije preko SEPA obrazca. Na dan 31. 12. 2023 smo imeli 331 rednih mesečnih donatorjev, od teh smo jih v letu 2023 pridobili 19.

Od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 je vsaj enkrat doniralo 9211 fizičnih oseb in 1338 pravnih oseb.

Največji donatorji in sponzorji-pravne osebe so navedeni tudi na spletni strani. Imen donatorjev-fizičnih oseb skladno z varstvom osebnih podatkov ne objavljamo nikjer. Pravnim in fizičnim osebam pošiljamo zahvale za prejete donacije, pravnim osebam pa tudi potrdila o donaciji, ki ga potrebujejo za računovodske izkaze.

7.1.1 INVESTICIJE

Za izvajanje rednega dela smo v poslovnih prostorih zamenjali 6 računalnikov (2 financirana iz sredstev FIHO). Potekala je nadgradnja spletne aplikacije ZARJA, ki jo uporabljamo za vodenje socialno-humanitarnih programov. Nabavili smo tudi nekaj osnovne pisarniške opreme, stole, telefone in ročni paletni viličar Ameise, ki ga potrebujemo za lažje delo v skladišču.

V Hiši Palčica, kjer deluje Krizni center za otroke od 0 do 6 let, smo uredili nov klimatski sistem, na okna namestili komarnike ter za prehod za ogrevanje in gretje sanitarne vode na zemeljski plin prilagodili peč. Nabavili smo umetno travo in pesek za peskovnik za ureditev zunanjega igrišča

7.2 RAZVOJ ORGANIZACIJE

Ves čas si prizadevamo, da kot organizacija rastemo na vseh segmentih našega dela. Na vsebinski ravni ažurno spremljamo, kaj so trenutni največji izzivi otrok in mladostnikov ter se jim skušamo z našimi aktivnostmi čim bolj približati (teme, pristopi, kanali obveščanja, zagovorništvo). Strokovna služba spremlja trende na svojih delovnih področjih in se le-tem prilagaja.

Skrbimo tudi, da smo v koraku s časom na področju digitalizacije. Z letom 2023 smo v celoti prešli na vpisovanje družin, vključenih v socialno-humanitarne programe, v aplikacijo ZARJA in sledenju porabi znotraj aplikacije. Želimo si, da bodo program začela uporabljati tudi naša društva in zveze, ki sodelujejo v socialno-humanitarnih programih.

Pri postopku pridobitve certifikata o standardu kakovosti ISO 9001 v letu 2023 ni bilo napredka. To vsebino smo umestili v projekt, ki smo ga prijavili na razpis Ministrstva za javno upravo, vendar pa do konca leta 2023 še ni prišlo do podpisa pogodbe.

Kot organizacija se lahko razvijamo le, če imamo za to tudi s strani države zagotovljene ugodne pogoje. Zato spremljamo stanje tako v nevladnem sektorju kot tudi v državnih službah/organih, pristojnih za področje nevladnih organizacij.

V letu 2023 se je Svet Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij sestal enkrat in sicer na 4. seji, ki je potekala 30. 3. 2023 v veliki konferenčni dvorani Vlade RS. Na seji so se člani pogovarjali o smernicah za sodelovanje z nevladnimi organizacijami, obravnavali Poročilo o analizi izvajanja Strategije razvoja NVO in prostovoljstva 2023 za obdobje 2018-2022, bili obveščeni o pripravah na oblikovanje nove Strategije razvoja nevladnih organizacij do leta 2028 in Strategije razvoja prostovoljstva do leta 2028. Seznanili so se tudi s predlogi razpisov iz Sklada za NVO v letu 2023. Zaradi dogodkov na MJU pa je priprava za oblikovanje nove Strategije razvoja nevladnih organizacij do leta 2028 in Strategije razvoja prostovoljstva do leta 2028 popolnoma zamrla.

7.2.1 KREPITEV MREŽE ČLANIC ZPMS IN MREŽE PROSTOVOLJCEV

Vse leto smo koordinirali redne donacije in članice obveščali o posebnih, enkratnih donacijah. Vsem društvom in zvezam, ki so se obrnili na nas z različnim vprašanji, pobudami in predlogi, smo v sodelovanju z njimi poiskali odgovore oziroma rešitve.

V aprilu smo za društva in zveze organizirali brezplačno izobraževanje *Igrišče: igranje do učinkovitega vodenja vaše nepridobitne organizacije*, ki ga je izvedla Livija Rojc Štremfelj, agencija LARS. Predavanja se je udeležilo 22 članic ZPMS.

Po katastrofalnih poplavah smo članicam s poplavljenih območij skušali nuditi kar se da najbolj učinkovito pomoč, mnoge smo obiskali tudi na terenu in jim dostavili različne materialne donacije.

7.2.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Skozi vse leto smo sodelovali s CNVOS, Slovensko Filantropijo in Slogo – platformo nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč.

Ažurno smo se odzivali na pobude drugih nevladnih organizacij ter krepili medsebojno povezovanje NVO v Sloveniji in skupno delovanje za vzpostavitev ustrežnejših pogojev delovanja nevladnega sektorja v naši družbi. Mreža za otrokove pravice, ki deluje pod okriljem ZPMS, je tudi članica konzorcija vsebinskih mrež Slovenije.

7.3 ZAPOSLENI

Na ZPMS je bilo na dan 31. 12. 2023 zaposlenih 19 oseb. Od tega je bilo 14 oseb zaposlenih za nedoločen čas in 5 oseb za določen čas, od tega 2 osebi preko javnih del za področje TOM telefona. 2 delavki sta bili na koriščenju porodniškega dopusta. Dve delavki delata krajši delovni čas in sicer ena 7 ur dnevno, druga pa 4 ure dnevno.

Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe je bila na dan 31. 12. 2022: 3 zaposleni V. stopnja, 2 zaposlena VI/2, 13 zaposlenih VII in 1 zaposlena VIII/1.

7.3.1 IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH

V okviru delovnih obveznosti so se zaposlene osebe udeležile različnih izobraževanj:

Naslov izobraževanja	Datum	Kraj	Udeleženec
Izobraževanje CNVOS o varstvu osebnih podatkov Zvop-2	16.02.2023	Ljubljana, CNVOS	Iris Furlan
Slovenska konferenca odnosov z javnostmi (<i>različne prakse in predavanja s področja odnosov z javnostmi s poudarkom na umetni inteligenci</i>)	11.-12.05.2023	Portorož, hotel Life class	Anja Vogrič
Izobraževanje CNVOS: Novosti vodenja evidenc delovnega časa.	12. 9. 2023	On-line	Breda Krašna
29. dnevi Socialne zbornice Slovenije	5.-6.10.2023	Portorož, hotel Bernardin	Breda Krašna, Tjaša Bertoncej, Laura Schwarzmann, Pika Jamšek
Delavnica o uporabi računalniškega programa za miselne vzorce Freeplane	01.12.2023	Ljubljana, ZPMS	Kolektiv ZPMS (polovica)
TOM Telefon - osnovno izobraževanje za prostovoljce	nov - dec 10.,11.,17.,18.,22. in 28.11.; 5. in 6.12.	Ljubljana, ZPMS	Laura Schwarzmann

7.3.2 IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV – ŠTUDIJSKA PRAKSA

V sklopu strokovne službe ZPMS v letu 2023 ni prakse opravljal noben študent.

V študijskem letu 2022/2023 so prakso opravili 1 študent FSD, 1 študentka SFU in 1 študentka FUDŠ. V študijskem letu 2023/2024 prakso opravlja 1 študentka SFU. Vsi so opravljali prakso na TOM telefonu.

7.3.3 SODELOVANJE/UDELEŽBA NA MEDNARODNIH DOGODKIH

V letu 2023 smo se udeležili naslednjih mednarodnih dogodkov:

Dogodek	Datum	Kraj	Udeleženec
Eurochild_Pododbor za finance in pridobivanje sredstev	10.01.2023	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_Upravni odbor	23.01.2023	On-line	Uroš Brezovšek
INSAFE meeting with ISFE, Epic and Nintendo	24.01.2023	On-line	Neža Jagodic
Srečanje Sveta otrok Mediteranskega gibanja otrok	07.02.2023	On-line	Mladi parlamentarci: Vid, Sergej, Aisha, Zala

Eurochild_Upravni odbor	27.02.2023	On-line	Uroš Brezovšek
52. zasedanje Sveta za človekove pravice (<i>izjava predstavnika slovenskih otrok o otrokovih pravicah v digitalnem okolju</i>)	10.03.2023	On-line	Vid, predsednik Otroškega parlamenta
Eurochild_Upravni odbor	16.03.2023	On-line	Uroš Brezovšek
Online meeting on DRAGON S+	21.03.2023	On-line	Neža Jagodic
Insafe Training meeting	19.-20.4.2023	Dunaj	Neža Jagodic
Online meeting on trusted Flagger within the DSA	24.04.2023	On-line	Neža Jagodic
Eurochild_Upravni odbor	15.05.2023	Bruselj	Uroš Brezovšek
Eurochild_Redna letna skupščina	16.05.2023	Bruselj, on-line	Uroš Brezovšek, Sara Geiger Smole, Petra Zega
Eurochild_Members Day (dan članov)	17.05.2023	Bruselj, On-line	Sara Geiger Smole, Petra Zega
Eurochild_Upravni odbor	26.05.2023	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_Upravni odbor	02.06.2023	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_Upravni odbor in srečanje pred počitnicami	12. in 13.6.2023	Bruselj	Uroš Brezovšek
Sestanek Sveta otrok Mediteranskega gibanja otrok	10.07.2023	On-line	Mladi parlamentarci: Vid, Sergej, Aisha, Zala
DRAGON S+ Advisory Network Meeting	20.07.2023	On-line	Neža Jagodic
Eurochild_Pododbor za finance in pridobivanje sredstev	27.07.2023	On-line	Uroš Brezovšek
Online meeting on TakeItDown	19.09.2023	On-line	Sandra Murk
Eurochild_Upravni odbor	21.09.2023	On-line	Uroš Brezovšek
DRAGON S+ Workshop	10.10.2023	On-line	Neža Jagodic
Online meeting on Discord	16.10.2023	On-line	Neža Jagodic
Srečanje Mediteranskega gibanja otrok (MCM)	18.-21.10.2023	Malta	Uroš Brezovšek, Petra Zega in mladi parlamentarci: Vid, Sergej, Aisha, Zala
Insafe training meeting (Day 3)	26.10.2023	On-line	Neža Jagodic
Online meeting (New helpline categories)	02.11.2023	On-line	Neža Jagodic

DRAGON S+ Advisory Network Meeting	06.11.2023	On-line	Neža Jagodic
Online meeting (Early warning group)	14.11.2023	On-line	Neža Jagodic
Srečanje Eurochildovega sveta otrok	17.-21.11.2023	Bruselj, Eurochild	Jakob, Petra Zega
Izredna skupščina Eurochilda	21. - 22.11.2023	Bruselj, on-line	Uroš Brezovšek, Peta Zega
Safer Internet Forum	23.11.2023	On-line	Neža Jagodic
Online meeting: Vulnerable groups	08.12.2023	On-line	Neža Jagodic

7 ZAKLJUČEK

Leto 2023 si bomo zagotovo zapomnili po uničujočih poplavah, ki so na preizkušnjo postavile tudi našo učinkovitost. Ponosni smo, da smo znali hitro in kakovostno odreagirati ter tako v trenutku njihove največje stiske pomagati več kot 500 družinam. Seveda pa to ne bi bilo mogoče brez številnih donacij tako fizičnih kot pravnih oseb, kar kaže, da smo zaupanja vredna organizacija in da je naše delo prepoznano.

Naša prizadevanja za samostojnega Varuha otrokovih pravic so bila s tem, ko je Varuhov namestnik dr. Jože Ruparčič prevzel zadolžitve otrokovih pravic, delno uspešna. Cilj pa je jasen – otroci potrebujejo institut samostojnega varuha le za področje otrokovih pravic.

V preteklem letu smo naše delo dopolnili še z izvajanjem nalog in pooblastil državnega preventivnega mehanizma (DPM), ki nam podaja še dodaten vpogled v institucije, v katerih so možnosti za kratenje človekov oz. otrokovih pravic večje.

Veseli smo, da smo iz našega "najnovejšega sklada" – sklada dedek Mraz že pomagali našim članicam pri organizaciji decembrskih dogodkov za najmlajše. Prav tako smo navdušeni, da se toliko mladih želi glasbeno izobraževati in da smo jim preko sklada Glasbenik sem, ki smo ga prav tako oblikovali v letu 2023, že lahko pomagali. Za veliko pridobitev pa štejemo tudi naš podporno-izobraževalni center Modra postaja, o katerem se je vest že razširila. Trdno verjamemo, da lahko z izkustvenimi izobraževanji opolnomočimo otroke in starše ter prispevamo h krepitvi dobrih odnosov v družini, ki so temelj kakovostnega življenja.

Vse naše programe smo uspešno izpeljali in tako še eno leto zapored otrokom obogatili šolske dni in prosti čas.

Iz finančnega poročila za obdobje 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 je razvidno, da so prihodki ZPMS znašali 1.231.165,46 EUR in so za 24,95 % višji od prihodkov, ustvarjenih v letu 2022, in 23,94 % višji od načrtovanih. **V letu 2023** smo od FIHA prejeli 67.023,29 €, od tega 1.600,00 € za nakup dveh računalnikov. V tem letu smo prejeli več javnih sredstvih, in sicer za 31,23 % več. Ponovno se srečujemo s padcem sredstev na postavki 'prihodki od prodaje trgovskega blaga, storitev in proizvodov', in sicer je indeks 88,57. V letu 2023 so na tej postavki knjiženi prihodki od dejanske prodaje artiklov v naši spletni trgovini in sponzorska sredstva.

Prihodki iz dejavnosti v višini 1.075.405,40 € predstavljajo 87 % delež vseh prihodkov in zajemajo: dotacije iz FIHO, ki predstavljajo 5,44 % delež vseh prihodkov, dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev 13,95 % delež, donacije pravnih in fizičnih oseb 61,92 % ter prihodki od prodaje blaga in storitev 6,04 % delež.

Stroški so v letu 2023 narasli za 17,10 % in so tako višji od doseženih v letu 2022 in za 17,84 % višji od načrtovanih. Med odhodki iz dejavnosti stroški materiala in prodanega blaga v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 4,19 % vseh odhodkov, stroški storitev 42,27 % vseh odhodkov, stroški dela 48,21 % in odpisi vrednosti s 4,30 % deležem, ostalo so drugi odhodki iz dejavnosti.

Na podlagi 26. člena Zakona o društvih in Pravilnika o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti je ugotovljeno, da je ZPMS v letu 2023 izvajala 6,39 % pridobitne dejavnosti in 93,61 % nepridobitne dejavnosti.

Razlika med odhodki in prihodki predstavlja presežek prihodkov, ki na dan 31. 12. 2023 znaša 60.609,92 EUR. Presežek je skoraj v celoti nastal zaradi namenske donacije, ki bo v letu 2024 namenjena za investicijsko vzdrževanje Hiše zavetja na Brvacah.

V obravnavanem poslovnem letu je ZPMS nabavila osnovna sredstva vrednotena po nabavni vrednosti v višini 28.602,61 EUR.

Ocenjujemo, da smo bili v letu 2023 pri izvedbi zastavljenih ciljev uspešni. In že snujemo načrte za naprej.

Pripravile: generalna sekretarka ZPMS Breda Krašna in strokovna služba ZPMS: Nina Uratarič Malnar, Petra Zega, Pika Jamšek, Iris Furlan, Sandra Murk, Sara Geiger Smole, Anja Vogrič, Tjaša Bertoncej, Neža Jagodic, Uroš Brezovšek in Darinka Lovšin.

Uredila: mag. Nina Uratarič Malnar

Ljubljana, 1. 3. 2024

Darja Groznik, predsednica ZPMS

Priloga 1: Organizacija dogodkov

Dogodek	Datum	Kraj
Supervizija za telefonsko svetovanje	17.01.2023	ZPMS
E-supervizija	24.01.2023	On-line
Dodatno izobraževanje TOM: Nasilje nad otroki in mladostniki - SOS telefon	16.02.2023	ZPMS, on-line
E-supervizija	21.02.2023	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	22.02.2023	ZPMS
Posvet z regijskimi koordinatorji Otroških parlamentov	27.02.2023	On-line
TOM TELEFON dodatno izobraževanje: Delo šolske svetovalne službe	02.03.2023	On-line
Akcija "TOM potuje, otroke obiskuje": Navodila za vnašanje listkov v 1ko	06.03.2023	On-line
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	24.03.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	25.03.2023	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	28.03.2023	ZPMS
E-supervizija	29.03.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	31.03.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	01.04.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: svetovanje v spletni klepetalnici	06.04.2023	ZPMS
33. nacionalni Otroški parlament: Duševno zdravje otrok in mladih	11.04.2023	Ljubljana, Državni zbor
Osnovno izobraževanje: svetovanje preko e-pošte	11.04.2023	ZPMS
Osnovno (in dodatno) izobraževanje: Mladostniki in spletna tveganja	13.04.2023	On-line
Spomladanski seminar za pedagoške vodje na letovanjih	22.04.2023	Hrvaška, Umag, Hostel Bežigrad
E-supervizija	25.04.2023	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	26.04.2023	ZPMS
Zaključni izlet za nagrajence natečaja Evropa v šoli	12.05.2023	Maribor, Muzej narodne osvoboditve

Dodatno izobraževanje: Legebitra	15.05.2023	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	23.05.2023	ZPMS
E-supervizija	24.05.2023	ZPMS
Dodatno izobraževanje NM TOM	26.5.-28.5.2023	Nerezine
Predstavniki paragvajske nevladne platforme za pravice otrok in mladostnikov na obisku na ZPMS	30.05.2023	Ljubljana, ZPMS
54. državno srečanje Mladih raziskovalcev zgodovine (<i>tema: Šport skozi čas</i>)	30.05.2023	Ljubljana, Športni center Stožice
Razprava o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli	05.06.2023	On-line
Posvet o osnutku Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli	12.06.2023	On-line
Supervizija za telefonsko svetovanje	20.06.2023	ZPMS
Predstavitev nove oblike obrazca za vnos kontaktov	06.07.2023	On-line
Posvet o noveli Zakona o varuhu človekovih pravic	11.07.2023	On-line
Strokovna ekskurzija v Istanbul, Turčija (obisk Unicefa Turčija)	03.09.2023	Turčija, Istanbul
Izobraževanje za mentorje in koordinatorje Otroških parlamentov (<i>tema: Duševno zdravje otrok in mladih</i>)	21.09.2023	Ljubljana, Gospodarsko razstavišče
Supervizija za telefonsko svetovanje	26.09.2023	ZPMS
E-supervizija	27.09.2023	ZPMS
Posvet ob Tednu otroka: Zakaj in zatoji radovednosti	02.10.2023	Ljubljana, Triglav Lab
Informativni sestanek za nove prostovoljce na TOMu	10.10.2023	On-line
Predstavitev publikacije: Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih?	10.10.2023	On-line
Jesenski seminar za pedagoške vodje na letovanjih	14.10.2023	Kranjska Gora, Vila Šumica
Dodatno izobraževanje NM TOM	14.10.2023	Ajdovščina
Supervizija za telefonsko svetovanje	24.10.2023	ZPMS
Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov (<i>tema: Kultura je izraz najboljšega v družbi; kulturna ustvarjalnost v mojem kraju</i>)	25.10.2023	Ljubljana, Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije

E-supervizija	25.10.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	10.11.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	11.11.2023	ZPMS
Seja Sveta Mreže za otrokove pravice, 2.	16.11.2023	On-line
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	17.11.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	18.11.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: svetovanje preko e-pošte	22.11.2023	ZPMS
Osnovno in dodatno izobraževanje: Mladostniki in spletna tveganja	28.11.2023	online
Supervizija za telefonsko svetovanje	28.11.2023	ZPMS
E-supervizija	29.11.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: klepetalnica	05.12.2023	ZPMS
Osnovno izobraževanje: klepetalnica	06.12.2023	ZPMS
Dodatno izobraževanje: Delovanje Centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov	07.12.2023	ZPMS
Dobrodelni teden z RTV Slovenija	11.-17.12.2023	Ljubljana, ZPMS - RTV
Dan odprtih vrat na ZPMS	20.12.2023	Ljubljana, ZPMS

Priloga 2: Udeležba ZPMS na zunanjih dogodkih

Dogodek	Datum	Kraj
Sestanek na Ministrstvu za delo, družino, soc. zadeve in enake možnosti (<i>predstavitev dokumenta s perečimi področji otrokovih pravic na področju socialne in družinske politike; predaja Bele knjige o uresničevanju participacije otrok</i>)	04.01.2023	Ljubljana, MDSDZ
Sestanek z varuhom človekovih pravic (<i>tema: uskladitev stališč glede oblikovanja varuha otrokovih pravic</i>)	06.01.2023	Ljubljana, Urad VČP
Sestanek na Ministrstvu za pravosodje (<i>tema: predlog o oblikovanju varuha otrokovih pravic - vključitev v novelo Zakona o varuhu človekovih pravic</i>)	09.01.2023	Ljubljana, MP
Sestanek na Ministrstvu za zdravje (<i>predstavniki NVO glede zdravstvenih letovanj in izvedbe le-teh v letu 2023</i>)	10.01.2023	Ljubljana, MZ

Delovni posvet za krepitev aktivnih državljskih pravic in opolnomočenje nevladnih organizacij na tem področju	12.01.2023	Ljubljana, MJU
3. seja strokovnega Sveta za zagovorništvo otrok	15.02.2023	Ljubljana, VČP
Sestanek na MIZŠ (tema: predaja Bele knjige ZPMS o pravicah otrok do participacije + ostale pereče teme)	17.02.2023	Ljubljana, MIZŠ
»Pornografija na spletu in njen vpliv na otroke in mladostnike« - Safe.si	23.02.2023	On-line
Razprava o poročilu Eurochilda "Invisible children" (Eurochild je soočil nas, MDDSZ in Predstavništvo RS v Bruslju. Tema: stanje in položaj otrok v Sloveniji)	07.03.2023	On-line
9. skupni sestanek ZPM in DPM severnoprimske regije (posvet predsednikov in sekretarjev)	22.03.2023	Idrija, ZPM Idrija
Posvet "Potrebujemo v Sloveniji novo reformo sistema vzgoje in izobraževanja?"	23.03.2023	Ljubljana, Cankarjev dom
Kampanja Policije za ozaveščanje in preprečevanje nasilja med vrstniki (TOM prikazan kot možna oblika pomoči)	23.03.2023	On-line
Sestanek z Info hišo d.o.o. - varstvo osebnih podatkov	23.03.2023	Ljubljana, ZPMS
33. zasedanje medobčinskega Otroškega parlamenta	24.03.2023	Koper, Pretorska palača
Srečanje pri VČP (tema: državni preventivni mehanizem - DPM)	27.03.2023	Ljubljana, VČP
33. regijski Otroški parlament za osrednjo Slovenijo	29.03.2023	Ljubljana, OŠ Martina Krpana
4. seja Sveta Vlade RS za spodbujanje prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij (obravnava Smernic za sodelovanje z NVO, osnutek poročila o izvajanju Strategije razvoja NVO in prostovoljstva 023, razpis MJU, itd.)	30.03.2023	Ljubljana, konferenčna dvorana Vlade RS
Srečanje NVO pri VČP (tema: preprečevanje nasilja med mladimi in v družini)	05.04.2023	Ljubljana, VČP
Sestanek na temo "Strategija vključevanja tujcev, ki niso državljani EU v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje RS"	05.04.2023	Ljubljana, MNZ
4. seja strokovnega Sveta za zagovorništvo otrok	13.04.2023	Ljubljana, VČP
Regijska prireditev Evropa v šoli	25.04.2023	Krško, Kulturni dom
FDV: študentka prvega letnika novinarstva: članek na temo medvrstniškega nasilja	03.05.2023	On-line
Sestanek glede Strateškega sveta za preprečevanje sovražnega govora - Nika Kovač	05.05.2023	On-line
Ministrstvo za digitalno preobrazbo: Medvrstniško nasilje na spletu	08.05.2023	On-line
2. seja Strokovnega sveta za socialno varstvo	08.05.2023	Ljubljana, Skupnost CSD

Javna predstavitev mnenj o Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski prehrani in Predlogu zakona o spremembi Zakona o osnovni šoli	09.05.2023	Ljubljana, Državni zbor
1. obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) pri VČP	09.05.2023	Koper
Regijska prireditev Evropa v šoli	11.05.2023	Metlika, OŠ Podzemelj
Sestanek z Info hišo d.o.o. - varstvo osebnih podatkov	12.05.2023	On-line
70 let MDPM Ajdovščina	20.05.2023	Ajdovščina, dvorana 1. slovenske vlade
Posvet "Socialni vidiki prevozne revščine"	24.05.2023	Urbanistični inštitut RS
Veseli dan prostovoljstva	25.05.2023	Ljubljana, Prešernov trg
Seja Sveta Varuha človekovih pravic (<i>predstavnik MP na kratko predstavi novelo Zakona o varuhu člov. pravic</i>)	29.05.2023	Ljubljana, VČP
Sestanek na Ministrstvu za digitalno preobrazbo (<i>pogovor z ministrico dr. Emilijo Stojmenovo Duh o razpisu</i>)	30.05.2023	Ministrstvo za digitalno preobrazbo
Posvet "Pasti digitalizacije v vzgoji in izobraževanju"	07.06.2023	Pedagoški inštitut, on-line
2. obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) pri VČP	08.06.2023	Ljubljana
5. seja Strokovnega sveta za zagovorništvo otrok	13.06.2023	Ljubljana, VČP
32. slovenski oglaševalski festival (SOF)	14.06.2023	Avditorij Portorož
Srečanje NVO pri VČP (tema: preprečevanje nasilja med mladimi in v družini)	14.06.2023	Ljubljana, VČP
Sestanek na Uradu za mladino (<i>spoznavanje z novo direktorico, možnosti sodelovanja</i>)	05.07.2023	Ljubljana, Urad za mladino
Sestanek na Ministrstvu za notranje zadeve (<i>pogovor NVO z ministrom Boštjanom Poklukarjem</i>)	11.07.2023	Ministrstvo za notranje zadeve
Sestanek z Info hišo d.o.o. - varstvo osebnih podatkov	11.07.2023	On-line
Srečanje z evropsolancem dr. Milanom Brglezom	24.08.2023	Ljubljana, poslanska pisarna dr. Brgleza
Festival nevladnih organizacij - LUPA 2023	14.09.2023	Ljubljana
Operativni sestanek humanitarnih organizacij in NVO s predstavniki Vlade RS (tema: poplave)	15.09.2023	Ljubljana, kabinet predsednika vlade
Posvet e-zlorabe 2023	19.09.2023	Ljubljana, FDV
Regijsko strokovno srečanje NIJZ: Spletno medvrstniško nasilje med otroki in mladostniki	28.09.2023	Izola

Kam polzita starševska in učiteljska moč? (v organizaciji MDPM za Goriško, ob 70 letnici delovanja; vodenje dogodka: Liana Kalčina)	28.09.2023	Nova Gorica
Srečanje NVO pri VČP (tema: preprečevanje nasilja med mladimi in v družini)	28.09.2023	Ljubljana, VČP
Medgeneracijski teden Supernova (predstavitel TOM telefona)	03.10.2023	Ljubljana
Konferenca "Programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote (CERV) in Pravosodje (JUST) od blizu: soustvarjamo demokratične, vključujoče in pravične družbe	11.10.2023	Ljubljana, Hotel Union
70 let ZPM Krško	12.10.2023	Krško, Kulturni dom
Redna koordinacija humanitarnih organizacij (tema: avgustovske poplave in zemeljski plazovi)	16.10.2023	Ljubljana, kabinet predsednika vlade
8. kongres nacionalnega foruma humanitarnih organizacij Slovenije (volitve novega vodstva in upravnega odbora, podelitev kipca dobrote, ki ga je prejela Jožica Mikič, DPM Maribor)	17.10.2023	Ljubljana
Tržnica prostovoljnih del na Pedagoški fakulteti	25.10.2023	Ljubljana, PeF
1. seja usmerjevalnega odbora Programa ZDAJ	08.11.2023	Ljubljana, MZ
Posvet Zdravje danes za jutri	10.11.2023	Ljubljana, Državni svet
Sestanek z Info hišo d.o.o. - varstvo osebnih podatkov	10.11.2023	On-line
Predstavitel rezultatov raziskave ICCS 2022 (mednarodna raziskava državljske vzgoje in izobraževanja)	28.11.2023	On-line
1. seja Sveta za otroke in družino v mandatu 2023 - 2027	05.12.2023	Ljubljana, MDDSZ
Predstavitel rezultatov OECD PISA 2022	05.12.2023	On-line
Delavnica "Kako omiliti prevozno revščino?"	05.12.2023	Slovenski etnografski muzej
Podelitev priznanj enotam v MNZ in Policiji (poplave)	08.12.2023	Ljubljana, MNZ
Sprejem ob dnevu človekovih pravic pri VČP	08.12.2023	Ljubljana, Cukrarna
Slovenska filantropija: Predstavitel nove aplikacije za vodenje evidenc prostovoljcev EVI	12.12.2023	On-line
XXVII. seja Medresorske komisije za človekove pravice	13.12.2023	Ljubljana, MZZ
3. obisk v okviru Državnega preventivnega mehanizma (DPM) pri VČP	19.12.2023	Jarenina
Srečanje NVO pri VČP (tema: preprečevanje nasilja med mladimi in v družini)	20.12.2023	Ljubljana

Priloga 3: Aktivna udeležba zaposlenih na zunanjih dogodkih

Dogodek	Datum	Kraj	Udeleženec
Regijsko strokovno srečanje NIJZ: Spletno medvrstniško nasilje med otroci in mladostniki	03.03.2023	Izola	Neža Jagodic
Javna predstavitev mnenj o reformi šolstva (<i>prispevek Vključevanje otrok v načrtovanje šolske reforme; zavestni spregled ali utopija?</i>)	03.04.2023	Ljubljana, Državni svet	Petra Zega
500 podjetnic (<i>stojnica in prodaja CopArt</i>)	06.04.2023	Ljubljana, Gospodarsko razstavišče	Anja Vogrič
Festival duševnega zdravja (<i>stojnica, predstavitev na odru TOM telefon in Otroški parlamenti</i>)	18.05.2023	Ljubljana, Gospodarsko razstavišče	Neža Jagodic, Petra Zega, del ekipe
Skupna seja Odbora za izobraževanje, znanost in mladino ter Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo	19.05.2023	Ljubljana, Državni zbor	Uroš Brezovšek
Javna predstavitev strok. stališč in predlogov na področju ustvarjanja varnega in spodbudnega učnega okolja za optimalen razvoj posameznika (<i>prispevek, kaj so o tematiki povedali otroci v OP</i>)	25.09.2023	Ljubljana, Pedagoška fakulteta	Petra Zega
Podpis skupne izjave VČP in organizacij, ki se zavzemajo za otrokove pravice o napovedani prenovi nacionalnega programa VIZ 2023 – 2033	28.09.2023	Ljubljana, Varuh človekovih pravic RS	Tjaša Bertonec in Tanja Povšič
Strokovni posvet "Zagovorništvo kot podporno okolje za varovanje in krepitev duševnega zdravja otrok in mladostnikov" (<i>Kaj so o duševnem zdravju povedali otroci? Izsledki OP in TOM telefona</i>)	06.10.2023	Terme Čatež	Uroš Brezovšek in Petra Zega
Kongres humanitarnih organizacij v Sloveniji: <i>predstavitev publikacije "Kaj si mladi želijo, da bi odrasli vedeli o njih"</i>	17.10.2023	Ljubljana	Tjaša Bertonec
Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije: <i>predstavitev delovanja številke 116 111</i>	18.10.2023	Ljubljana	Tjaša Bertonec
Pomagam (si)! Otroški parlamenti za duševno zdravje mladih (posvet ob svetovnem dnevu duš. zdravja)	26.10.2023	On-line	Tanja Povšič in Petra Zega
SEMPLE - trendi marketinga (<i>stojnica ZPMS in Copart</i>)	19. - 20.10.2023	Portorož, hotel Bernardin	Anja Vogrič
Sestanek z žiranti za #plaktivat (TAM-TAM)	09.11.2023	Ljubljana, Narodna galerija	Uroš Brezovšek in Anja Vogrič
Posvet "Kako sodelovati za učinkovitejše zmanjševanje nasilja med mladimi?" (<i>v soorganizaciji Mirovnega inštituta in ZPMS</i>)	20.11.2023	Ljubljana, Hotel Slon	Darja Groznik in Neža Jagodic
Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije: <i>predstavitev številke 116 111 kot primer dobre prakse (sestanek s kandidati za nove številke 116)</i>	21.11.2023	Ljubljana	Tjaša Bertonec
Večer resničnih zgodb o finančnih stiskah v osnovnih šolah; organizator Inštitut 8. marec	27. 11. 2023	Ljubljana	Uroš Brezovšek